Projekt
(druk nr 28)

UCHWAŁA XXVIII/…/2026
RADY MIEJSKIEJ W BYTOWIE

z dnia 27 maja 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 - 2034

Na podstawie art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bytowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do projektu uchwały nr XXVIII/…/2026 Rady Miejskiej w Bytowie
z dnia 27 maja 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 - 2034

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy. Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, w związku z czym Rada Miejska w Bytowie przyjęła Uchwałę nr IX/49/2024 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034 poprzedzone zostało szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (diagnoza została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji). Tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych, ale również z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Projekt niniejszej uchwały podlegał konsultacjom społecznym na zasadach i formach określonych w art. 6 ustawy, które potwierdziły zasadność opracowania programu oraz zastosowania zaproponowanych w nim rozwiązań. Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034 umożliwi prowadzenie w Gminie Bytów przez interesariuszy kompleksowego i zaplanowanego procesu rewitalizacji oraz uruchomi narzędzia i instrumenty jego wsparcia. Z uwagi na powyższe zasadne jest przyjęcie niniejszej uchwały przez Radę Miejską w Bytowie.

Załącznik
do uchwały nr XXVIII/…./2026
Rady Miejskiej w Bytowie
z dnia 27.05.2026 r.

Gminny Program Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034

Gmina Bytów
ul. 1-go Maja 15
77-100 Bytów

Bytów, 2026 r.

Spis treści

1. DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI 5

1.1. GMINA BYTÓW NA TLE REGIONU 5

1.2. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI 7

1.3. DIAGNOZA 12

1.3. SYNTEZA DIAGNOZY 48

2. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH GMINY, W TYM STRATEGII ROZWOJU GMINY LUB STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO, ORAZ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 55

2.1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY 55

2.2. STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO 57

2.3. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 60

2.4. REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE 62

3. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI 65

4. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK 66

5. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 68

5.1 PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE 68

5.2 POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE 85

6. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 118

7. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ Z SZACUNKOWYM WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH 136

8. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI, WSKAZANIE KOSZTÓW TEGO ZARZĄDZANIA WRAZ Z RAMOWYM HARMONOGRAMEM REALIZACJI PROGRAMU 141

8A) OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI, W TYM W RAMACH KOMITETU REWITALIZACJI 147

9. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 152

10. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO (DZ. U. Z 2020 R. POZ. 611 ORAZ Z 2021 R. POZ. 11) 160

10.1. ZGODNOŚĆ REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z UCHWAŁĄ NR X/60/2024 RADY MIEJSKIEJ W BYTOWIE W SPRAWIE PRZYJĘCIA „WIELOLETNIEGO PROGRAMU GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY BYTÓW W LATACH 2025–2029” 160

10.2. ZGODNOŚĆ REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z UCHWAŁĄ NR XXIX/282/2021 RADY MIEJSKIEJ W BYTOWIE W SPRAWIE ZASAD WYNAJMOWANIA LOKALI WCHODZĄCYCH W SKŁAD MIESZKANIOWEGO ZASOBU GMINY BYTÓW 160

11. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 . 161

12. WSKAZANIE, CZY NA OBSZARZE REWITALIZACJI MA ZOSTAĆ USTANOWIONA SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI, O KTÓREJ MOWA W ART. 25, WRAZ ZE WSKAZANIEM OKRESU JEJ OBOWIĄZYWANIA 161

13. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO..... 162

13.1. WSKAZANIE ZAKRESU NIEZBĘDNYCH ZMIAN W PLANIE OGÓLNYM GMINY 162

13.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY 163

13.3. MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI 164

ZAŁĄCZNIKI 164

Wykaz użytych skrótów

Skrót	Znaczenie
GPR	Gminny Program Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 – 2034
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
BTBS	Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
BCK	Bytowskie Centrum Kultury
CIS	Centrum Integracji Społecznej
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
UE	Unia Europejska
FEP 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
SRWP 2030	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

1. Diagnoza obszaru rewitalizacji

1.1. Gmina Bytów na tle regionu

Bytów jest miastem położonym w zachodniej części województwa pomorskiego, pełniącym funkcję ważnego ośrodka administracyjnego i usługowego w skali powiatu bytowskiego. Gmina Bytów ma charakter miejsko-wiejski i obejmuje miasto Bytów oraz 15 sołectw. Ze względu na położenie na obszarze Pojezierza Bytowskiego gmina wyróżnia się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, co stanowi istotny potencjał rozwojowy, szczególnie w kontekście funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

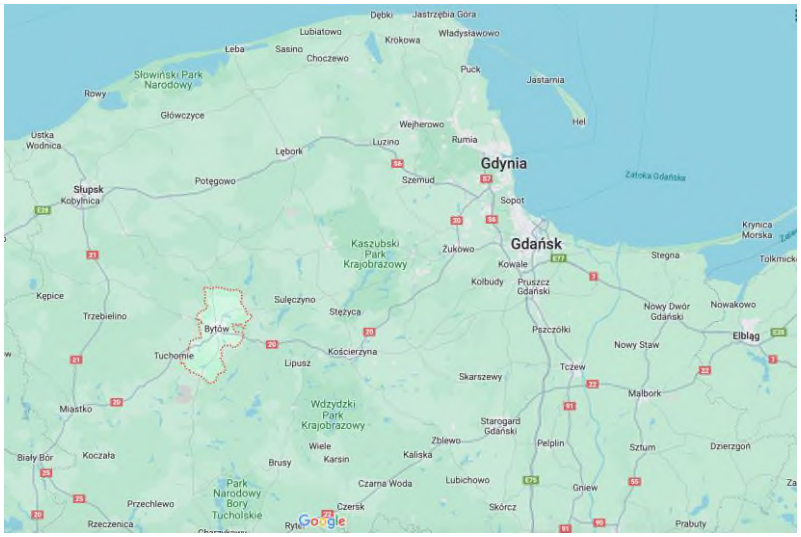

Rysunek 1. Położenie gminy Bytów na tle województwa pomorskiego

Źródło: www.google.com/maps

Rysunek 2. Położenie administracyjne gminy Bytów na tle powiatu bytowskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gminę Bytów w 2023 r. zamieszkiwało 25 050 osób, co stanowiło 32,74% ludności powiatu bytowskiego oraz 1,06% ludności województwa pomorskiego. W ostatniej dekadzie liczba mieszkańców początkowo rosła, jednak w ostatnich latach obserwowany jest stopniowy spadek – w ciągu sześciu lat populacja zmniejszyła się o 1,6%, co wpisuje się w ogólnokrajowe i regionalne trendy depopulacyjne. Jednocześnie gmina charakteryzuje się stosunkowo korzystną strukturą wieku – udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy niż w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w województwie pomorskim proporcja ta jest odwrotna. Mimo

to widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa – liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2014–2023 wzrosła o ponad 38%. Dodatkowo gmina notuje ujemne saldo migracji (-2,67‰), co wskazuje na odpływ części mieszkańców. W konsekwencji struktura demograficzna gminy jest relatywnie korzystna na tle województwa pomorskiego, jednak zauważalny jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, co może wpływać na rosnące potrzeby w zakresie usług społecznych i zdrowotnych.

Istotnym wyzwaniem rozwojowym pozostaje sytuacja na rynku pracy. Na koniec października 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytowie zarejestrowanych było 640 bezrobotnych mieszkańców gminy Bytów, co stanowiło 23,4% wszystkich bezrobotnych w powiecie. W ostatnich latach obserwowany jest spadek liczby bezrobotnych, a największy spadek w stosunku do roku poprzedniego (6,4%) odnotowano właśnie w gminie Bytów. Mimo poprawy sytuacji poziom bezrobocia w regionie nadal pozostaje stosunkowo wysoki – stopa bezrobocia w powiecie bytowskim wynosiła 9,4%, podczas gdy w województwie pomorskim jedynie 4,6%. Na tle regionu gmina Bytów charakteryzuje się bezrobociem niższym niż średnia powiatowa, ale wyższym niż średnia wojewódzka. W strukturze bezrobotnych znaczący udział stanowią osoby długotrwale pozostające bez pracy, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby bez kwalifikacji.

W 2023 r. w gminie Bytów funkcjonowały 3022 podmioty gospodarcze, co stanowiło 36,8% wszystkich firm w powiecie bytowskim. Struktura przedsiębiorstw jest typowa dla gospodarki lokalnej – zdecydowaną większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. W ostatnich latach obserwowany jest systematyczny wzrost liczby firm – w latach 2019–2023 ich liczba zwiększyła się o 336 podmiotów (12,5%). Wskaźnik przedsiębiorczości wyniósł 1206 firm na 10 tys. mieszkańców i był wyższy niż średnia dla powiatu bytowskiego (1071), jednak wyraźnie niższy niż średnia województwa pomorskiego (1515). Oznacza to umiarkowany poziom aktywności gospodarczej mieszkańców – wyższy niż w skali powiatu, lecz wciąż słabszy niż w regionie.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r. w gminie Bytów mieszkało 3 940 osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 16,09% mieszkańców – nieco więcej niż w powiecie bytowskim (15,99%) oraz w województwie pomorskim (15,04%). Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosił 418 osób na 10 tys. mieszkańców i był wyższy niż średnia wojewódzka (360), lecz znacznie niższy niż średnia powiatowa (636). W 2021 r. wsparciem objęto 502 rodziny (ok. 4,56% mieszkańców gminy). Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej stanowiły ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba, a największą grupę beneficjentów stanowiły jednoosobowe gospodarstwa domowe. W tym kontekście należy wskazać na występowanie problemów związanych m.in. z ubóstwem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą oraz potrzebą zapewnienia wsparcia rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Bytów jest nieco niższy niż średnia dla województwa pomorskiego. Wyższy jest udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub niższym (47,51% wobec 41,43% w województwie), natomiast niższy udział osób z wykształceniem średnim i wyższym (52,49% wobec 58,57% w regionie). Szczególnie widoczna jest różnica w udziale osób z wykształceniem wyższym – w gminie wynosi on

19,75%, podczas gdy w województwie pomorskim 25,37%. Oznacza to relatywnie słabszy potencjał kapitału ludzkiego w porównaniu z poziomem regionalnym.

Na terenie gminy Bytów w 2023 r. działało 108 organizacji pozarządowych, co odpowiada wskaźnikowi ok. 4,29 organizacji na 1 tys. mieszkańców. Poziom ten jest zbliżony do średniej dla powiatu bytowskiego i wyższy niż średnia dla województwa pomorskiego, co wskazuje na relatywnie wysoką aktywność społeczną mieszkańców. Również frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2023 r. była stosunkowo wysoka i wyniosła 71,09% – więcej niż w powiecie bytowskim (67,54%), choć nieco mniej niż w województwie pomorskim (75,29%). Dane te potwierdzają znaczące zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne i publiczne. Tym samym gmina Bytów charakteryzuje się relatywnie wysokim poziomem aktywności społecznej mieszkańców, mierzonym m.in. liczbą organizacji pozarządowych oraz frekwencją wyborczą. Istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego kapitału społecznego ma również działalność instytucji publicznych, w tym jednostek pomocy społecznej, kultury oraz edukacji.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Bytów jest stosunkowo dobry w zakresie podstawowych usług komunalnych. Stopień zwodociągowania wynosi 94,9%, a skanalizowania 85,3%, co świadczy o wysokiej dostępności sieci wodno-kanalizacyjnej. Jednocześnie infrastruktura transportowa dla ruchu rowerowego jest stosunkowo słabo rozwinięta – długość ścieżek rowerowych wynosi 10,5 km, co daje wskaźnik 5,33 km na 100 km². Jest to wynik lepszy niż średnia dla powiatu bytowskiego (2,31 km), lecz wyraźnie niższy niż średnia dla województwa pomorskiego (8,90 km).

Zidentyfikowane uwarunkowania demograficzne, społeczne i gospodarcze wskazują na konieczność podejmowania działań rozwojowych ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie funkcji miejskich. Jednym z kluczowych narzędzi służących realizacji tych działań jest Gminny Program Rewitalizacji, którego celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów wymagających szczególnej interwencji oraz stworzenie warunków do ich trwałego rozwoju.

Przedstawione uwarunkowania społeczno-gospodarcze miasta Bytowa wskazują, że pomimo istotnych zasobów i potencjałów rozwojowych, na terenie gminy występują również obszary wymagające szczególnej interwencji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, przestrzennych i funkcjonalnych. W celu identyfikacji tych obszarów przeprowadzono szczegółową diagnozę, obejmującą analizę danych statystycznych oraz wskaźników odnoszących się do kluczowych sfer funkcjonowania miasta.

1.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczono na podstawie dokumentu „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Bytów". Przedmiotowy dokument stanowił diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Bytów na lata 2024–2034. Proces ten oparto na szczegółowej analizie statystycznej negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych kroków, które doprowadziły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji:

- Podział na jednostki urbanistyczne: Gminę podzielono na 27 jednostek urbanistycznych (12 w mieście Bytów oraz 15 sołectw na terenach wiejskich). Przy ich wyznaczaniu brano pod uwagę kryteria funkcjonalno-przestrzenne, historyczne, morfologiczne oraz administracyjne.
- Analiza wskaźnikowa: Do oceny stanu jednostek wykorzystano 39 obiektywnych wskaźników. Największą wagę przyłożono do sfery społecznej (24 wskaźniki), ponieważ zgodnie z ustawą o rewitalizacji, koncentracja negatywnych zjawisk społecznych jest warunkiem koniecznym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.
- Zastosowanie metody syntetycznej: Aby porównać dane wyrażone w różnych jednostkach, zastosowano metodę standaryzacji Perkala. Pozwoliło to na wyliczenie dla każdej jednostki wskaźnika syntetycznego, gdzie wartości dodatnie świadczyły o występowaniu kryzysu.
- Wyznaczenie obszaru zdegradowanego:
  - W pierwszym etapie wytypowano jednostki o najwyższym natężeniu problemów społecznych (wskaźnik syntetyczny powyżej 5,00). Były to: Śródmiejski, Boruja, Sportowy, Miła oraz Pomysk Mały.
  - W drugim etapie sprawdzono, czy w tych jednostkach występuje negatywne zjawisko w co najmniej jednej z pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej).
  - Jako obszary zdegradowane ostatecznie wskazano: Boruja, Miła, Śródmiejski oraz Pomysk Mały.
- Finalne wyznaczenie obszaru rewitalizacji: Spośród obszarów zdegradowanych wybrano te, które cechują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Sposób wyznaczenia obszaru rewitalizacji odniesiono do dwóch ustawowych wymogów dotyczących: szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk oraz istotności obszaru dla rozwoju lokalnego. W zakresie koncentracji negatywnych zjawisk, dokonano szczegółowego porównania wyników przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. Biorąc pod uwagę zapisy Ustawy, wskazujące na priorytetowe znaczenie w analizie zjawisk społecznych za obszary zdegradowane o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk uznano te pola podstawowe, które cechują się najwyższym natężeniem zjawisk kryzysowych w sferze społecznej tj. dla których obliczony wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej przyjął wartości najwyższe.

Na podstawie wyników diagnozy wyznaczono obszar zdegradowany, a następnie jeden obszar rewitalizacji, na którym stwierdzono największą intensywność zjawisk kryzysowych, przy jednoczesnym znaczeniu tego terenu dla rozwoju całego miasta. Wyznaczony obszar rewitalizacji w Bytowie obejmuje dwie jednostki urbanistyczne: obszar Śródmiejski oraz obszar Boruja, zlokalizowane w centralnej części miasta i pozostające ze sobą w bezpośrednim sąsiedztwie. Obie jednostki stanowią kluczowy element struktury przestrzennej Bytowa, pełniąc istotne funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz społeczne, a jednocześnie charakteryzują się koncentracją zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych w diagnozie. Wysoka gęstość zaludnienia, intensywna zabudowa wielorodzinna oraz kumulacja funkcji publicznych powodują, że problemy występujące na tym terenie mają bezpośredni wpływ na jakość życia znacznej części mieszkańców miasta. Obszar rewitalizacji w konsekwencji obejmuje łącznie 133,3 ha (0,68% powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 18,27% mieszkańców. Należy

tym samym wskazać, że wytypowany obszar rewitalizacji obejmujący swoim zasięgiem jednostki „Śródmiejski" oraz „Boruja" spełnia wymagania ustawowe tj.:

a. jest obszarem zamieszkałym,
b. zajmuje w sumie 133,3 ha tj. 0,68% powierzchni gminy – jest to wartość mniejsza od ustawowej wartości granicznej 20%,
c. zamieszkiwany jest w sumie przez 4 436 osoby tj. 18,27% mieszkańców gminy – jest to wartość mniejsza od ustawowej wartości granicznej 30%.

Poniżej przestawiono charakterystykę w/w jednostek urbanistycznych składających się na wyznaczony obszar rewitalizacji.

Obszar Boruja

Obszar Boruja położony jest w centralnej części Bytowa i sąsiaduje bezpośrednio z obszarem Śródmiejskim. Zajmuje powierzchnię 101,4 ha, co stanowi 0,52% powierzchni gminy, a zamieszkuje go 1 929 osób. Dominującymi funkcjami obszaru są funkcja mieszkaniowa oraz usługowa. Charakter przestrzeni Boruji kształtuje historyczna zabudowa dawnego przedmieścia, w tym liczne obiekty o wartości zabytkowej, tereny zieleni oraz przestrzenie o istotnym znaczeniu dla wizerunku miasta.

Na obszarze zlokalizowane są m.in. cenne obiekty dziedzictwa kulturowego, takie jak najstarszy kościół w Bytowie (obecnie cerkiew bizantyjsko-ukraińska pw. Św. Jerzego z XVII w.) czy neoklasycystyczny most kolejowy nad rzeką Borują, wykorzystywany obecnie jako ciąg pieszy. Ważnym elementem obszaru jest także siedziba Bytowskiego Centrum Kultury, którego obecny budynek znajduje się w złym stanie technicznym, co ogranicza możliwości pełnienia funkcji społecznych i kulturalnych.

Centralnym punktem Boruji jest Plac Krofeya – jedna z największych przestrzeni publicznych w mieście, pełniąca istotną rolę komunikacyjną i reprezentacyjną. Stan zagospodarowania placu oraz elementów infrastruktury, w tym pomnika upamiętniającego powrót Bytowa do macierzy, wymaga działań rewitalizacyjnych i ma znaczący wpływ na odbiór estetyczny tej części miasta. W obszarze funkcjonują również istotne placówki oświatowe, w tym Szkoła Podstawowa nr 5 oraz Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych, których infrastruktura wymaga modernizacji.

Na Boruji dominuje intensywna zabudowa wielorodzinna, w tym kamienice z połowy XX wieku oraz zabytkowy zespół eklektycznych kamienic przy ul. Drzymały. Część zabudowy znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga pilnych remontów. Problemy obszaru pogłębiają nieuporządkowane zaplecza budynków, obecność drewnianych szop i przybudówek oraz stosowanie indywidualnych źródeł ogrzewania opartych na paliwach stałych, co wpływa na pogorszenie jakości powietrza. Dodatkowo na terenie Boruji zlokalizowany jest zakład produkcyjny, który funkcjonalnie odbiega od charakteru otoczenia i stanowi barierę przestrzenną dla spójnego rozwoju tej części miasta.

Istotnym walorem Boruji jest obecność rzeki Boruji oraz rozległych terenów zieleni w dolinie rzecznej. Obszary te nie są obecnie w pełni zagospodarowane i nie stanowią spójnej części systemu zieleni miejskiej. Wskazuje się potrzebę uporządkowania i udostępnienia terenów nadrzecznych, w tym realizacji ciągów spacerowych i rowerowych oraz tworzenia układu zielono-niebieskiej infrastruktury, który będzie wspierał funkcje rekreacyjne i środowiskowe,

w tym retencjonowanie wód opadowych. Problemem pozostaje niewystarczający system odprowadzania wód opadowych, co prowadzi do lokalnych podtopień.
Boruja pełni również istotną funkcję komunikacyjną. W jej granicach następuje połączenie drogi krajowej nr 20 z drogami wojewódzkimi nr 209 i 212, co generuje wzmożony ruch, szczególnie w rejonie ul. Szarych Szeregów i ul. Drzymały. Obszar stanowi jednocześnie węzeł transportu zbiorowego w oparciu o dworzec autobusowy i kolejowy. Wskazuje się potrzebę dalszej modernizacji układu komunikacyjnego, budowy nowych dróg dla obsługi terenów inwestycyjnych oraz poprawy organizacji ruchu i infrastruktury parkingowej.

Obszar Boruja (Bytów)	
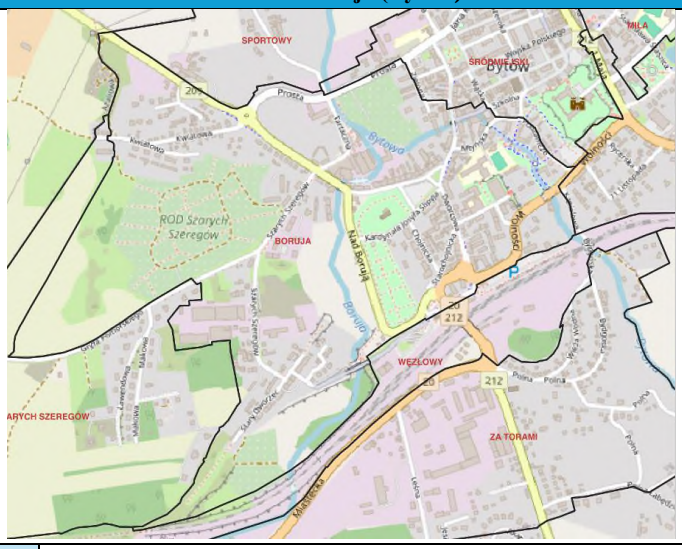	
Zakres obszaru	Obszar położony w centralnej części miasta, sąsiaduje bezpośrednio z obszarem „Śródmiejskim”. W skład obszaru wchodzą następujące ulice: Stary Dworzec, Drzymały bez 26a, 26b, 26c, 28, 28a, Nad Borują, Slipyja, Tartaczna 1-8, 11, 13, Kwiatowa bez 30, 32, 35, Chojnicka, Starochojnicka, Dworcowa, Derdowskiego, Dworzec 1a, Młyńska bez 2, 4, Szarych Szeregów bez 18, 20, Wolności 10, 10a, 10b, 12, 12a, 14, 15, 17a, 17b, 17c, 19, Rzemieślnicza, Podzamcze 1,3, 9, 11, 11B, 13, Wąska 12, Wojska Polskiego 1-3a, 5-13, 15, Zielona 2-4, 5-6, 8, 10, 10b, 10c, Prosta 3
Powierzchnia	101,4 ha (0,52% powierzchni gminy)
Liczba mieszkańców	1 929 osób (7,94% ludności gminy)
Funkcje obszaru	mieszkalna, usługowa

Obszar Śródmiejski

Obszar Śródmiejski obejmuje ścisłe centrum Bytowa i stanowi historyczne oraz funkcjonalne serce miasta. Jego granice wyznaczają m.in. ulice 1-go Maja i Sikorskiego od wschodu oraz ul. Wolności i rzeka Boruja od południa i zachodu. Obszar zajmuje powierzchnię 31,9 ha, co stanowi 0,16% powierzchni gminy, a zamieszkuje go 2 507 osób. Pełni funkcje mieszkaniowe, usługowe, turystyczne, kulturalne i rekreacyjne, będąc miejscem koncentracji życia społeczno-gospodarczego całego regionu.
Śródmieście jest obszarem o wysokiej intensywności zabudowy, ukształtowanym w historycznym układzie urbanistycznym średniowiecznego miasta lokacyjnego wraz z przedmieściami. Dominującą formą zabudowy są kwartały miejskie z budynkami wielorodzinnymi – kamienicami i oficynami, uzupełnionymi w części północnej zabudową blokową z drugiej połowy XX wieku. Znaczna część zabudowy historycznej została zniszczona podczas II wojny światowej, jednak na obszarze zachowały się cenne obiekty z XVIII i XIX

wieku, w tym zespół kamienic mieszczańskich przy ul. Jana Pawła II. Obszar objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla śródmieścia Bytowa, przyjętym w 2023 r.

Centralnym miejscem Śródmieścia jest Rynek – Plac Kard. Wyszyńskiego, który pełni rolę kluczowej przestrzeni publicznej, integrującej społeczność lokalną i stanowiącej miejsce organizacji wydarzeń o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Obszar posiada silny potencjał turystyczny oraz kulturowy, wynikający z koncentracji zabytków i instytucji kultury. Zlokalizowane są tu m.in. Zamek krzyżacki z przełomu XIV i XV wieku, Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, gotycka wieża kościelna, klasycystyczny budynek Poczty Konnej, a także Muzeum Zachodniokaszubskie oraz Biblioteka Miejska. Obszar pełni tym samym funkcję turystycznego centrum regionu i stanowi istotny element rozwoju usług oraz aktywności gospodarczej.

Zlokalizowanie na Śródmiejskim licznych funkcji publicznych, instytucji kultury, usług oraz zabudowy mieszkaniowej powoduje, że obszar ten wymaga szczególnej dbałości o stan infrastruktury technicznej, estetykę przestrzeni publicznych, dostępność komunikacyjną oraz zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców. Występujące problemy techniczne i społeczne w tej części miasta wpływają bezpośrednio na odbiór Bytowa jako ośrodka miejskiego i turystycznego oraz na funkcjonowanie całej gminy.

Obszary Boruja i Śródmieście stanowią spójny funkcjonalnie i przestrzennie fragment Bytowa, w którym kumulują się funkcje mieszkaniowe, usługowe, społeczne i turystyczne. Jednocześnie diagnoza wykazała występowanie istotnych problemów społecznych, technicznych i środowiskowych, związanych m.in. z degradacją zabudowy mieszkaniowej, niedostateczną jakością przestrzeni publicznych, presją komunikacyjną, niską emisją oraz niewystarczającym zagospodarowaniem terenów zielonych i nadrzecznych. Skala koncentracji ludności oraz rola tych obszarów w strukturze miasta sprawiają, że działania rewitalizacyjne prowadzone w Boruji i Śródmiejskim będą miały kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz dla rozwoju całego Bytowa.

Obszar Śródmiejski (Bytów)	
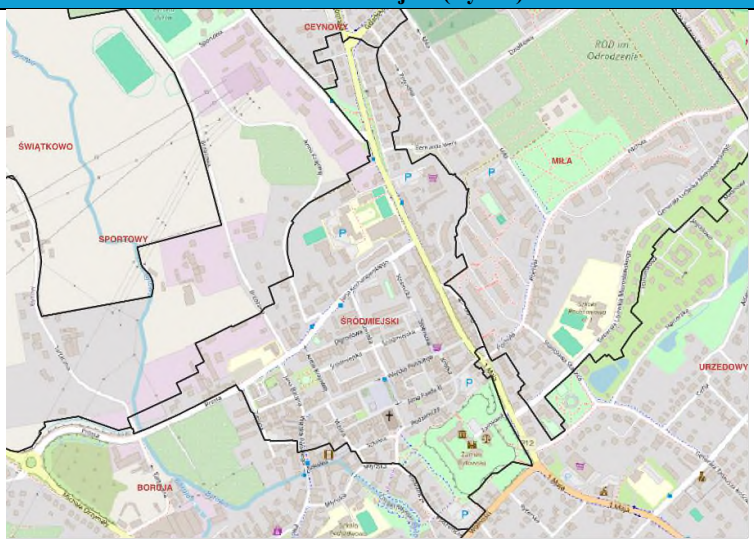	
Zakres obszaru	Granicę obszaru wyznaczają: ul. 1-go Maja i ul. Sikorskiego od wschodu, ul. Wolności oraz rzeka Boruja od południa i zachodu. Od północy graniczy z obszarem „Sportowym”. W skład obszaru wchodzą następujące ulice: Sikorskiego, Plac Wyszyńskiego, Zielona bez 2-4, 5-6, 8, 10, 10b, 10c, Młyńska 2, 4, Zamkowa, Podzamcze bez 1,3, 9, 11, 11B, 13,

	Szkolna, Wąska bez 12, Jana Pawła II, Starokościelna, Krótka, Śródmiejska, Ogrodowa, Stobnicka, Szeroka, Kochanowskiego, Armii Krajowej – parzyste, Armii Krajowej - nieparzyste - od 1 do 7e, Wojska Polskiego bez 1-3a, 5-13, 15, Prosta bez 3, Zaułek Drozdowy, Bauera – parzyste, Bauera - nieparzyste - od 1 do 13
Powierzchnia	31,9 ha (0,16% powierzchni gminy)
Liczba mieszkańców	2 507 osób (10,32% ludności gminy)
Funkcje obszaru	mieszkalna, usługowa, turystyczna, kulturalna i rekreacyjna

1.3. Diagnoza

W poniższym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.

SFERA SPOŁECZNA

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (w połączeniu z innymi negatywnymi zjawiskami) zdecydowała o uznaniu analizowanych jednostek urbanistycznych za obszar zdegradowany a następnie obszar rewitalizacji. Na podstawie metodologii przedstawionej w dokumencie „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Bytów", dokonano wytypowania jednostek podstawowych w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych. Jako miarę koncentracji przyjęto w tym zakresie sumaryczną wartość wskaźników znormalizowanych, obliczonych dla 24 analizowanych mierników statystycznych mierzących sytuację społeczną w danej jednostce urbanistycznej. Na poniższym rysunku przedstawiono kartogram obrazujący wartość otrzymanego wskaźnika syntetycznego w układzie przestrzennym.

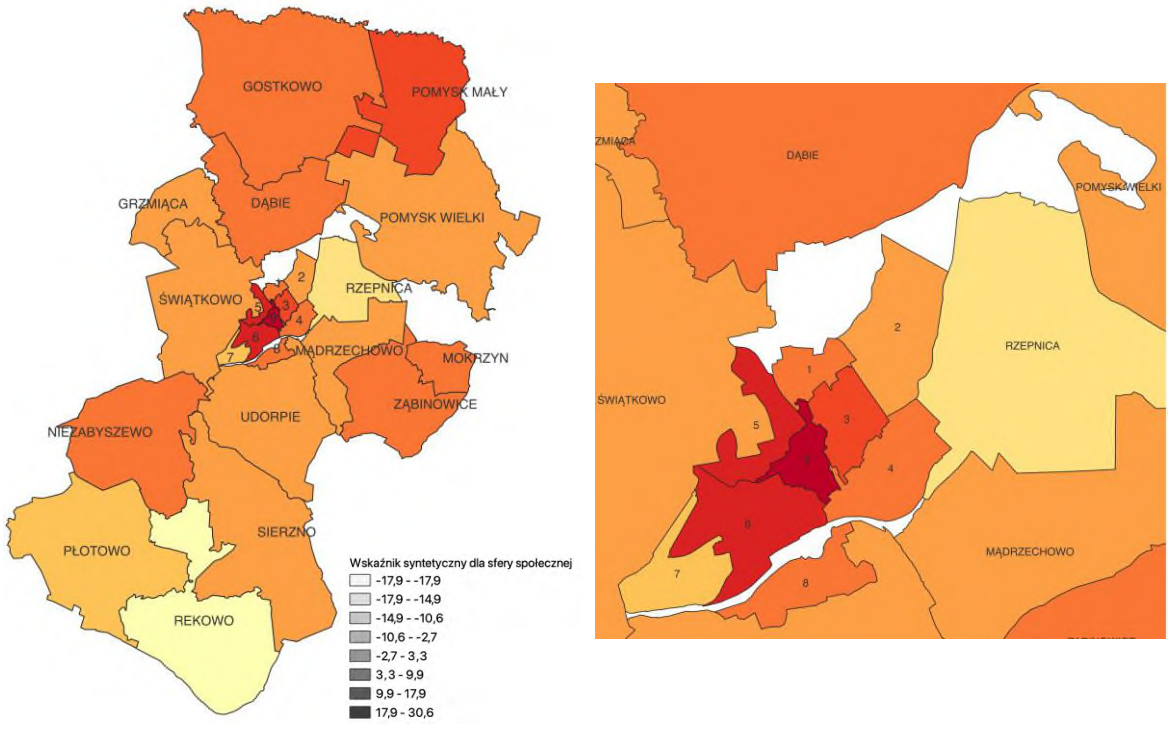

gmina Bytów miasto Bytów

Rysunek 3. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej w układzie przestrzennym.

Wyjaśnienie: 1 - Ceynowy; 2 - Nowy Bytów; 3 - Miła pow. 48,5 ha; 4 – Urzędowy; 5 – Sportowy; 6 – Boruja; 7 - Szarych Szeregów; 8 - Za Torami; 9 – Śródmiejski

Kolorem białym zaznaczono obszary niezamieszkałe
Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z przedstawionych danych najwyższe wartości wskazujące na największe problemy społeczne przedmiotowy wskaźnik uzyskał w centralnej części Bytowa. Na poniższym rysunku przedstawiono zestawienie wszystkich analizowanych jednostek urbanistycznych wg wartości analizowanego wskaźnika. Dane wskazują, że zdecydowanie dominują w tym zakresie obszary: „Śródmiejski" oraz „Boruja" – które zostały uznane za obszar rewitalizacji.

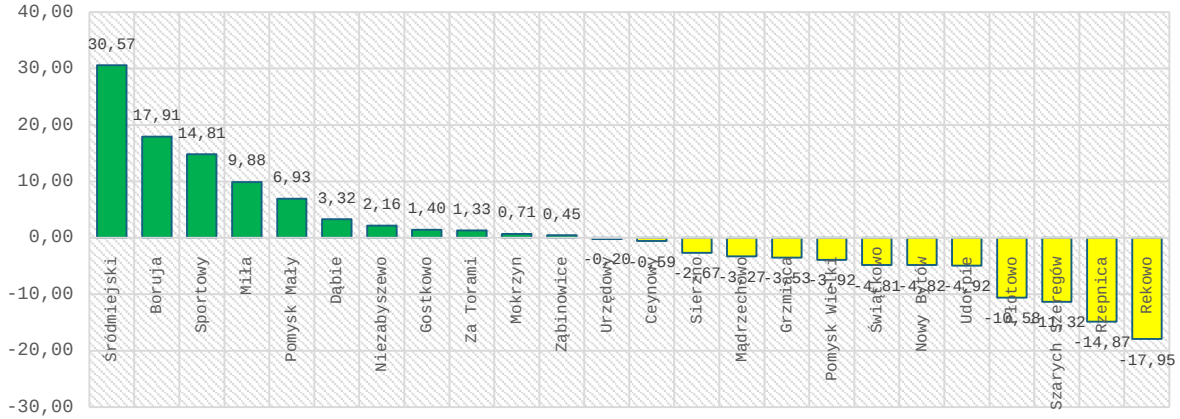

Rysunek 4. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej dla poszczególnych jednostek urbanistycznych
Źródło: Opracowanie własne

Obszary problemowe

Analiza wskaźników społecznych dla obszaru rewitalizacji jednoznacznie wskazuje na wysoką koncentrację zjawisk kryzysowych o charakterze społecznym w porównaniu z pozostałymi częściami miasta i gminy Bytów. Problemy te mają charakter wielowymiarowy i obejmują zarówno kwestie związane z rynkiem pracy, sytuacją materialną mieszkańców, funkcjonowaniem rodzin, jak i bezpieczeństwem publicznym.

Na terenie rewitalizacji poziom bezrobocia przekracza znacznie średnią dla gminy Bytów i wynosi 6,32% ludności w wieku produkcyjnym a przekroczenie to na znacznym poziomie występuje w obu jednostkach urbanistycznych. W Boruji[1] odsetek osób bezrobotnych wynosi 5,92% ludności, natomiast w Śródmiejskim 6,64%, przy średniej dla gminy 5,2%[2]. Szczególnie niekorzystna sytuacja występuje w Śródmiejskim , gdzie koncentracja osób pozostających bez pracy jest najwyższa. Dodatkowo struktura bezrobocia wskazuje na poważne deficyty kompetencyjne – udział osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi w sumie na obszarze rewitalizacji 22,21%, w tym 21,73% w Boruji i 22,68% w Śródmiejskim , przy średniej gminnej 14,78%. Oznacza to, że ponad jedna piąta osób bezrobotnych w obszarach rewitalizacji nie posiada formalnych kwalifikacji, co znacząco

[1] Program dotyczy jednego obszaru rewitalizacji, na który składają się dwie jednostki urbanistyczne: Boruja i Śródmiejski. W poniższej diagnozie dla pełniejszego zobrazowania sytuacji część danych wskazano zarówno dla całego obszaru rewitalizacji jak i dla każdej jednostki urbanistycznej osobno
[2] jako średnią wartość dla gminy w całej diagnozie przyjęto średnią wartość danego wskaźnika dla wszystkich analizowanych, zamieszkałych jednostek urbanistycznych na terenie gminy Bytów

ogranicza ich możliwości powrotu na rynek pracy i zwiększa ryzyko długotrwałego wykluczenia.

Tabela 1. Bezrobocie na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba osób bezrobotnych (% ludności w wieku produkcyjnym)	5,92	6,64	6,32	5,2
Odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (%)	21,73	22,68	22,21	14,78

Problemy rynku pracy ściśle powiązane są z sytuacją materialną mieszkańców. Istotnym elementem diagnozy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji jest w tym zakresie analiza skali korzystania przez mieszkańców z systemu pomocy społecznej. Wskaźniki dotyczące liczby osób objętych wsparciem oraz wysokości wypłacanych świadczeń pozwalają określić poziom trudności materialnych i życiowych występujących wśród mieszkańców oraz skalę interwencji instytucjonalnej podejmowanej przez system pomocy społecznej. W tym celu przeanalizowano wskaźniki odnoszące się do liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, liczby osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej oraz średniej wielkości wypłacanych świadczeń w przeliczeniu na osobę. Wskaźniki te pozwalają ocenić zarówno skalę korzystania ze wsparcia społecznego, jak również intensywność udzielanej pomocy finansowej. Ich analiza umożliwia identyfikację obszarów, w których występuje większa koncentracja problemów związanych z ubóstwem, wykluczeniem społecznym lub trudnościami w samodzielnym funkcjonowaniu gospodarstw domowych.

Wskaźnik liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców obrazuje skalę korzystania przez mieszkańców z systemu pomocy społecznej. Obejmuje on osoby, którym przyznano różne formy wsparcia wynikające z ustawy o pomocy społecznej, w tym m.in. świadczenia pieniężne, pomoc rzeczową czy usługi społeczne. Wartość wskaźnika dla całego obszaru rewitalizacji wynosi 40,52‰ (przy średniej 32,8‰). W jednostce Boruja wskaźnik ten przyjmuje wartość 59,1‰, co oznacza niemal dwukrotnie wyższą skalę korzystania ze wsparcia instytucjonalnego niż przeciętnie w mieście; w Śródmiejskim wskaźnik ten wynosi 21,94‰, co choć niższe od średniej miejskiej, nie wyklucza występowania innych form problemów społecznych.

Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej pokazuje skalę korzystania z bezpośredniego wsparcia finansowego w postaci zasiłków przyznawanych przez system pomocy społecznej. Zasiłki te kierowane są przede wszystkim do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, choroby lub innych problemów społecznych. Wartość przedmiotowego wskaźnika wynosi na całym analizowanym obszarze 23,35‰ przy średniej dla gminy 11,2‰. Wartości odpowiednio 21,77‰ w Boruji i 24,73‰ w Śródmiejskim potwierdzają podwyższony poziom trudności ekonomicznych mieszkańców w obu jednostkach.

Potwierdzeniem tych danych jest wskaźnik dotyczący wielkości zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę, obrazujący przeciętną wartość świadczeń finansowych z pomocy społecznej przypadającą na jednego mieszkańca w ciągu roku. Pozwala on ocenić skalę wsparcia finansowego udzielanego mieszkańcom oraz pośrednio wskazuje na poziom trudności materialnych występujących w danej społeczności. Na obszarze rewitalizacji wartość wskaźnika wynosi 6 728,45 zł/osobę (6 373,84 - Boruja; 7 083,05 – Śródmiejski) przy średniej jego wielkości dla gminy wynoszącej 5 726,73 zł/osobę. Wysoka wartość wskaźnika sugeruje, że na analizowanym obszarze występuje większa skala korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, co może świadczyć o nasileniu problemów takich jak ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba czy inne trudności życiowe wymagające wsparcia instytucjonalnego.
W przypadku wszystkich analizowanych wskaźników ich wartości na obszarze rewitalizacji są wyższe niż średnia dla całej gminy, co wskazuje na większą koncentrację osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Powyższe wskaźniki wskazują w konsekwencji wprost na większą koncentrację problemów społecznych oraz na fakt potrzeby szczególnego wsparcia społecznego oraz podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców i ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego. Sytuacja ta potwierdza występowanie istotnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji i wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców oraz ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego.

Tabela 2. Korzystanie z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	59,1	21,94	40,52	32,8
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 m-ców	21,77	24,73	23,35	11,2
Wielkość zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę w zł/osobę/rok	6 373,84	7 083,05	6 728,45	5 726,73

Analiza sytuacji na terenie rewitalizacji wskazuje, że szczególnie niepokojące są dane dotyczące sfery społecznej odnoszą się do sytuacji rodzin i dzieci. Przeanalizowano w tym zakresie na wstępie liczbę osób, którym przyznano świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wskaźnik ten obrazuje skalę wsparcia udzielanego osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn mają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Pomoc przyznawana z tego tytułu obejmuje sytuacje, w których rodziny wymagają wsparcia w organizacji życia rodzinnego, opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego lub rozwijaniu kompetencji

wychowawczych. Wartość wskaźnika wynosi ogółem dla obszaru rewitalizacji 27,96‰, przy 33,18‰ w Boruji oraz 22,74‰ w Śródmiejskim (przy średniej 17,7‰). Wysoki poziom tego wskaźnika może świadczyć o większej liczbie rodzin wymagających wsparcia w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Sytuacja ta może być związana z występowaniem innych problemów społecznych, takich jak ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia czy konflikty rodzinne. Wskazuje to na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, wsparcie rodzin oraz rozwój usług społecznych skierowanych do rodzin przeżywających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu.

Problemy w funkcjonowaniu rodziny widoczne są także na podstawie analizy wskaźników dotyczących liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz rodzin objętych nadzorem kuratorskim.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w przeliczeniu na liczbę mieszkańców obrazuje skalę wsparcia udzielanego rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny wspiera rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności w zakresie opieki nad dziećmi, organizacji życia codziennego, gospodarowania budżetem domowym oraz budowania kompetencji wychowawczych. Wartość przedmiotowego wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wynosi 2,02‰ (Boruja 1,56, Śródmiejski 2,39), przy średniej dla gminy na poziomie 0,27‰. Wyższa wartość przedmiotowego wskaźnika niż średnia dla całej gminy, co wskazuje na większą koncentrację rodzin wymagających wsparcia w tej części miasta. Sytuacja ta może świadczyć o nasileniu problemów społecznych w środowisku rodzin z dziećmi i potwierdza potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na wzmacnianie kompetencji wychowawczych, wsparcie rodzin oraz rozwój usług społecznych skierowanych do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W przypadku wskaźnika liczby rodzin objętych nadzorem kuratorskim, obrazuje on skalę rodzin znajdujących się pod nadzorem kuratora sądowego na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego. Wskaźnik ten pozwala określić skalę rodzin wymagających szczególnej interwencji instytucjonalnej oraz długotrwałego monitorowania sytuacji rodzinnej i wychowawczej dzieci. Na obszarze rewitalizacji wartość przedmiotowego wskaźnika wynosi 1,80‰ (Boruja 1,04, Śródmiejski: 2,39), przy średniej dla gminy wynoszącej 0,59‰. Wyższa niż średnia dla całej gminy wartość niniejszego wskaźnika na obszarze rewitalizacji, może świadczyć o większej koncentracji rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i wychowawczej. Sytuacja ta potwierdza występowanie istotnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji oraz wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na wsparcie rodzin, wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz rozwój usług społecznych skierowanych do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Problemy dotyczące sytuacji rodzin i dzieci na obszarze rewitalizacji znajdują także odzwierciedlenie również w liczbie dożywianych dzieci obrazujący skalę wsparcia udzielanego dzieciom w ramach programów dożywiania realizowanych przez system pomocy społecznej, najczęściej w szkołach i placówkach oświatowych. Pomoc ta kierowana jest do dzieci pochodzących z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, w których istnieje potrzeba zapewnienia wsparcia w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb żywieniowych. Wskaźnik ten osiąga wartość w sumie dla obszaru 145,45 na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym, przy 158,31‰ w Boruji oraz 132,6‰ w Śródmiejskim (przy średniej

87,4‰). Dane te wskazują na większy odsetek dzieci wymagających wsparcia w zakresie dożywiania. Sytuacja ta może świadczyć o większej koncentracji rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz o nasileniu problemów związanych z ubóstwem wśród gospodarstw domowych wychowujących dzieci. Podwyższona wartość wskaźnika potwierdza występowanie istotnych wyzwań społecznych na obszarze rewitalizacji i wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na wsparcie rodzin z dziećmi, ograniczanie zjawiska ubóstwa oraz poprawę warunków życia najmłodszych mieszkańców.

Najbardziej alarmującym zjawiskiem jest liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wskaźnik ten obrazuje skalę sytuacji, w których dzieci z powodu trudności występujących w środowisku rodzinnym zostały objęte pieczą zastępczą. Na całym analizowanym obszarze liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na 1000 m-ców wynosiła 27,44‰ przy średniej dla gminy 5,5. W Boruji wskaźnik wynosi 7,92 na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym; w Śródmiejskim zaś wartość ta osiąga poziom 46,96, czyli ponad ośmiokrotnie przekracza średnią dla miasta. Tak wysoka koncentracja zjawiska świadczy o głębokich problemach rodzinnych, które mogą wynikać z ubóstwa, uzależnień, przemocy lub długotrwałej bezradności wychowawczej, a także o ryzyku utrwalania się negatywnych wzorców społecznych w kolejnych pokoleniach.

Tabela 3. Sytuacja rodzin i dzieci na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	**Boruja**	**Śródmiejski**	**Obszar rewitalizacji ogółem**	**Średnia dla gminy Bytów**
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 1000 m-ców	33,18	22,74	27,96	17,7
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na 1000 m-ców	1,56	2,39	2,02	0,27
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim na 1000 m-ców	1,04	2,39	1,80	0,59
Liczba dożywianych dzieci na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym	158,31	132,6	145,45	87,4
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na 1000 m-ców	7,92	46,96	27,44	5,5

Istotnym elementem diagnozy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji jest analiza wskaźników obrazujących skalę problemów zdrowotnych, niepełnosprawności oraz zapotrzebowania na wsparcie opiekuńcze wśród mieszkańców. W tym celu przeanalizowano dane dotyczące korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz usług wsparcia kierowanych do osób z niepełnosprawnościami, osób przewlekle chorych oraz osób starszych. Wskaźniki te pozwalają określić zarówno skalę potrzeb opiekuńczych wśród mieszkańców, jak również

poziom wsparcia instytucjonalnego udzielanego osobom wymagającym pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

- Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu niepełnosprawności (świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej) na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazujący skalę korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej przyznawanej z powodu niepełnosprawności na obszarze rewitalizacji przyjmuje wartość 31,79‰ (Boruja: 34,21; Śródmiejski: 29,92) przy średniej dla całej gminy na poziomie 15,35‰.
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje skalę korzystania przez mieszkańców z usług opiekuńczych (pomoc w codziennym funkcjonowaniu, pielęgnację, a w przypadku usług specjalistycznych również wsparcie dostosowane do szczególnych potrzeb zdrowotnych lub rehabilitacyjnych) świadczonych w miejscu zamieszkania, przeznaczonych przede wszystkim dla osób starszych, niepełnosprawnych lub przewlekle chorych i na obszarze rewitalizacji przyjmuje wartość 3,61‰ (Boruja: 2,07; Śródmiejski: 4,79), przy średniej dla całej gminy na poziomie 1,13‰.
- Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten pokazuje skalę wsparcia udzielanego osobom dotkniętym poważnymi problemami zdrowotnymi, które z powodu choroby znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i wymagają pomocy ze strony systemu pomocy społecznej – na obszarze rewitalizacji przyjmuje on wartość 24,12‰ (Boruja: 20,22‰; Śródmiejski: 27,12‰), przy średniej dla całej gminy wynoszącej 16,19‰.
- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem (asystent osoby niepełnosprawnej, usługi sąsiedzkie, teleopieka i inne formy opieki na odległość) na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje skalę korzystania z nowoczesnych i środowiskowych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które mają na celu umożliwienie im jak najdłuższego funkcjonowania w miejscu zamieszkania oraz zwiększenie ich bezpieczeństwa i samodzielności – na obszarze rewitalizacji jego wartość sięga wysokiego poziomu 5,64‰ (Boruja: 2,59; Śródmiejski: 7,98‰), przy średniej dla gminy na poziomie 2,44‰.

W przypadku powyżej analizowanych wskaźników ich wartości na obszarze rewitalizacji są wyższe a miejscami znacznie wyższe niż średnia dla całej gminy, co wskazuje na większą koncentrację osób wymagających wsparcia opiekuńczego, zdrowotnego i społecznego w tej części miasta. Sytuacja ta może być związana m.in. z większym udziałem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych poważnymi problemami zdrowotnymi. Podwyższone wartości analizowanych wskaźników potwierdzają występowanie na obszarze rewitalizacji istotnych wyzwań w zakresie dostępności usług społecznych i opiekuńczych. Wskazuje to na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na rozwój usług wsparcia środowiskowego, poprawę dostępności usług opiekuńczych oraz tworzenie rozwiązań sprzyjających integracji społecznej i poprawie jakości życia osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami.

Tabela 4. Świadczenia pomocy społecznej oraz usług wsparcia kierowane do osób z niepełnosprawnościami, osób przewlekle chorych oraz osób starszych

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu niepełnosprawności z podziałem na: - świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej, na 1000 m-ców	34,21	29,92	31,79	15,35
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi na 1000 m-ców	2,07	4,79	3,61	1,13
Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1000 m-ców	20,22	27,12	24,12	16,19
Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem: - asystent osoby niepełnosprawnej - usługi sąsiedzkie - usługi telemedycyny, opieki na odległość, w tym Teleopieka, na 1000 m-ców"	2,59	7,98	5,64	2,44

Niezmiernie ważnym problemem obszaru rewitalizacji, determinującym szereg negatywnych zjawisk społecznych są kwestie uzależnień od alkoholu i innych używek. W tym celu przeanalizowano wskaźniki dotyczące liczby wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz liczby postępowań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wskaźniki te pozwalają określić natężenie problemów uzależnień oraz skalę interwencji instytucjonalnych podejmowanych w związku z nadużywaniem alkoholu. Wskaźnik liczby wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskazująca skalę przypadków, w których zachowanie osoby uzależnionej od alkoholu wymaga interwencji formalnej i skierowania sprawy na drogę postępowania prowadzącego do ewentualnego leczenia odwykowego, na obszarze rewitalizacji zanotował wartość 2,03‰ (1,56 Boruja, 2,39 Śródmiejski) przy średniej dla całej gminy na poziomie 0,86‰. W przypadku liczby postępowań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obrazującej skalę działań podejmowanych przez lokalne instytucje w celu przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz wspierania osób dotkniętych uzależnieniem i

ich rodzin, wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wyniosła 2,93‰ (2,59 Boruja i 3,19 Śródmiejski), przy średniej dla gminy wynoszonej 1,10‰. W przypadku analizowanego obszaru rewitalizacji oba wskaźniki osiągają wartości znacznie wyższe niż średnia dla całej gminy, co może wskazywać na większe natężenie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w tej części gminy. Sytuacja ta może przekładać się na występowanie innych negatywnych zjawisk społecznych, takich jak konflikty rodzinne, przemoc domowa, problemy wychowawcze czy trudności w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym mieszkańców. Podwyższone wartości analizowanych wskaźników potwierdzają występowanie istotnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji i wskazują na potrzebę podejmowania działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz wspierających rodziny i osoby zagrożone uzależnieniem.

Tabela 5. Uzależnienie do alkoholu i innych używek

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba wniosków o spowodowanie leczenia odwykowego na 1000 m-ców	1,56	2,39	2,03	0,86
Liczba postępowań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 1000 m-ców	2,59	3,19	2,93	1,10

Istotnym elementem diagnozy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji jest również poziom bezpieczeństwa publicznego. Jak wskazują bowiem dane, problemy społeczne widoczne są również w sferze bezpieczeństwa publicznego. W tym celu przeanalizowano wskaźniki dotyczące liczby przestępstw i wykroczeń, liczby interwencji podejmowanych przez Policję oraz interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Wskaźniki te pozwalają ocenić skalę zdarzeń naruszających porządek publiczny oraz poziom interwencji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców. Analiza tych danych umożliwia identyfikację obszarów, w których występuje większa koncentracja zdarzeń związanych z naruszeniem prawa lub zakłócaniem ładu publicznego, a także pozwala określić skalę problemów społecznych mogących wpływać na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
Liczba przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców wynosi na obszarze rewitalizacji 102,7, przy czym 67,39 w Boruji oraz 138,01 w Śródmiejskim, przy średniej miejskiej 37,5. Szczególnie wysoka wartość w tej drugiej jednostce – niemal czterokrotnie wyższa od średniej – wskazuje na silną koncentrację zdarzeń o charakterze kryminalnym w centralnej części miasta.
Podobne tendencje obserwuje się w przypadku liczby interwencji policyjnych – liczba interwencji policyjnych na 1000 m-ców na całym obszarze rewitalizacji wyniosła 308,34 przy

średniej 123,6 i notowała wysokie wartości zarówno w Boruji (230,17) jak i w Śródmiejskim 386,52.

Wysoka jest również liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku przez osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających – wartość tego wskaźnika dla całego obszaru rewitalizacji 38,31 przekraczała wyraźnie średnią dla gminy (13,2) i wynosiła 34,73 w Boruji i 41,88 w Śródmiejskim. Dane te wskazują na większą koncentrację zdarzeń związanych z naruszeniem porządku publicznego oraz częstsze interwencje podejmowane przez służby porządkowe. Sytuacja ta może wpływać na obniżenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz negatywnie oddziaływać na jakość życia w tej części miasta. Podwyższone wartości wskaźników mogą być również powiązane z występowaniem innych problemów społecznych, takich jak nadużywanie alkoholu, konflikty społeczne czy koncentracja zjawisk wykluczenia społecznego. Wyniki analizy wskazują na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego, w tym wzmacnianie działań profilaktycznych, rozwój inicjatyw społecznych oraz poprawę jakości przestrzeni publicznych sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców.

Szczególnie niebezpieczne i wrażliwe społecznie w kwestii bezpieczeństwa są obszary problemowe związane z osobami nieletnimi. Analiza wskaźnika liczby informacji przekazanych do sądów rodzinnych w związku z czynami karalnymi, demoralizacją nieletnich (w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców) wskazuje, że w skali roku wartość wskaźnika na obszarze rewitalizacji wyniosła 2,93 (Boruja 1,56; Śródmiejski 3,99) przy średniej wartości dla całej gminy na poziomie 0,99‰. Relatywnie wysoka na tle gminy wartości przedmiotowego wskaźnika może świadczyć o większym nasileniu problemów społecznych wśród młodzieży oraz o trudniejszej sytuacji wychowawczej w środowisku lokalnym. Uwidacznia także potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych, wychowawczych i wsparcia dla rodzin oraz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Tabela 6. Bezpieczeństwo publiczne na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców	67,39	138,01	102,7	37,5
Liczba interwencji policyjnych na 1000 m-ców	230,17	386,52	308,34	123,6
Liczba podjętych interwencji policji z powodu zakłócania spokoju przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub środków odurzających na 1000 m-ców	34,73	41,88	38,31	31,2
Liczba informacji przekazanych do sądów rodzinnych w związku z czynami karalnymi,	1,56	3,99	2,93	0,99

demoralizacją nieletnich na 1000 m-ców				

Istotnym kontekstem analizowanych zjawisk jest także duża koncentracja ludności w obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji zamieszkuje w sumie 4 436 mieszkańców, przy czym w Boruji zamieszkiwało 1929 osób, a w Śródmiejskim 2507, przy średniej 934 dla obszaru całej gminy. Gęstość zaludnienia wynosi na tym terenie w sumie 3 328 osób/km² (1902 osoby/km² w Boruji oraz aż 7859 osób/km² w Śródmiejskim) i jest znacznie wyższa od średniej 1123 osób/km². Tak wysoka koncentracja mieszkańców na ograniczonej przestrzeni sprzyja kumulacji problemów społecznych, konfliktów sąsiedzkich oraz presji na infrastrukturę społeczną i techniczną.

Tabela 7. Koncentracja ludności na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	**Boruja**	**Śródmiejski**	**Obszar rewitalizacji ogółem**	**Średnia dla gminy Bytów**
Gęstość zaludnienia osób/km²	1 902	7 859	3 328	1 123

Całokształt przedstawionych danych potwierdza, że obszary Boruja i Śródmieście charakteryzują się wielowymiarową koncentracją problemów społecznych, obejmujących bezrobocie, ubóstwo, deficyty kompetencyjne, dysfunkcje rodzinne, zagrożenia bezpieczeństwa oraz zjawiska związane z uzależnieniami. Skala i natężenie tych problemów uzasadniają konieczność prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie spójności społecznej, wsparcie rodzin, aktywizację mieszkańców oraz poprawę poczucia bezpieczeństwa i jakości życia na obszarach Boruja i Śródmieście.

Analiza danych dotyczących bezpieczeństwa publicznego, wysokiej liczby interwencji policyjnych, przestępstw oraz zdarzeń związanych z zakłócaniem porządku przez osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających wskazuje nie tylko na problemy o charakterze interwencyjnym, lecz także na osłabienie więzi społecznych i ograniczony poziom integracji lokalnej społeczności. Szczególnie w obszarze Śródmiejskim, gdzie gęstość zaludnienia wynosi 7859 osób/km², a liczba interwencji policyjnych i przestępstw znacząco przekracza średnią miejską, widoczna jest kumulacja napięć społecznych oraz zjawisk konfliktowych w przestrzeni publicznej.

Wysoka koncentracja mieszkańców na niewielkiej powierzchni, przy jednoczesnym nasileniu problemów ekonomicznych i rodzinnych, może prowadzić do osłabienia relacji sąsiedzkich, ograniczenia wzajemnego zaufania oraz spadku aktywności obywatelskiej. W takich warunkach przestrzeń publiczna przestaje pełnić funkcję integrującą, a zamiast tego staje się miejscem konfliktów i zachowań ryzykownych. Brak dostatecznej oferty działań animacyjnych, integracyjnych i kulturalnych skierowanych do różnych grup wiekowych może dodatkowo pogłębiać zjawisko izolacji społecznej oraz sprzyjać powstawaniu negatywnych wzorców spędzania czasu wolnego, szczególnie wśród młodzieży.

Zdiagnozowane problemy wskazują na potrzebę odbudowy kapitału społecznego obszaru rewitalizacji poprzez tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej,

aktywizacji kulturalnej i rozwojowi oddolnych inicjatyw mieszkańców. Wzmacnianie poczucia wspólnoty, tożsamości lokalnej oraz odpowiedzialności za przestrzeń zamieszkania stanowi istotny element przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego i poprawy jakości życia w obszarach Boruja i Śródmieście.

Przeprowadzona analiza potwierdza, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się wielowymiarową koncentracją problemów społecznych, obejmujących bezrobocie, deficyty kwalifikacyjne, ubóstwo, dysfunkcje rodzinne, wysoką skalę korzystania ze wsparcia społecznego oraz nasilone problemy związane z bezpieczeństwem publicznym i uzależnieniami. Szczególnie niepokojące są dane dotyczące sytuacji dzieci i młodzieży, w tym wysoka liczba dożywianych dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, co wskazuje na ryzyko utrwalania się niekorzystnych zjawisk w kolejnych pokoleniach.

Jednocześnie wysoka koncentracja ludności oraz gęstość zaludnienia powodują, że zjawiska te oddziałują na znaczną część społeczności lokalnej, potęgując ich skutki i wpływając na jakość życia mieszkańców. Skala i natężenie zidentyfikowanych problemów uzasadniają konieczność prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wzmocnienie spójności społecznej, rozwój usług wsparcia, aktywizację mieszkańców oraz odbudowę więzi lokalnych.

Zdiagnozowane potrzeby wskazują, że interwencja w sferze społecznej powinna mieć charakter zintegrowany i obejmować zarówno działania reintegracyjne i edukacyjne, rozwój usług środowiskowych i profilaktycznych, jak i inicjatywy służące integracji społecznej oraz budowaniu kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.

Potencjał społeczny

Obok identyfikacji problemów społecznych istotnym elementem diagnozy obszaru rewitalizacji jest rozpoznanie lokalnych zasobów, które mogą stanowić fundament procesu wychodzenia ze stanu kryzysowego. Potencjał społeczny obejmuje aktywność mieszkańców, funkcjonowanie instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, dostępność infrastruktury społecznej oraz możliwości prowadzenia działań integracyjnych, animacyjnych i edukacyjnych. W przypadku obszarów Boruja i Śródmieście w Bytowie, pomimo koncentracji zjawisk kryzysowych, widoczne są istotne zasoby mogące wspierać skuteczne wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Jednym z mierzalnych elementów kapitału społecznego jest liczba organizacji pozarządowych działających na danym obszarze. W 2023 r. wskaźnik ten wynosił 5,18 organizacji na 1000 mieszkańców w Boruji oraz 5,19 w Śródmiejskim, przy średniej gminnej 4,3. Oznacza to, że oba obszary rewitalizacji cechują się wyższą niż przeciętna aktywnością sektora pozarządowego. Relatywnie wysoka liczba organizacji może świadczyć o rozwiniętych lokalnych sieciach współpracy, większej gotowości mieszkańców do podejmowania działań społecznych oraz potencjale do realizacji inicjatyw w obszarze kultury, edukacji, sportu czy pomocy społecznej. Organizacje pozarządowe mogą pełnić istotną rolę partnerów w procesie rewitalizacji, wzmacniając włączanie mieszkańców w działania na rzecz poprawy jakości życia w ich najbliższym otoczeniu.

Tabela 8. Liczba organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba organizacji pozarządowych działających na danym obszarze na 1000 m-ców	5,18	5,19	5,18	4,3

Istotnym zasobem obszaru rewitalizacji jest także obecność rozwiniętej infrastruktury instytucjonalnej. Kluczową rolę w budowaniu kapitału społecznego odgrywa Bytowskie Centrum Kultury, które stanowi ważne miejsce aktywności kulturalnej i integracyjnej mieszkańców. Planowany rozwój infrastruktury kulturalnej oraz tworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni sprzyjających spotkaniom, warsztatom i wydarzeniom edukacyjnym może wzmacniać integrację międzypokoleniową oraz zwiększać uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym miasta.

Równie istotnym elementem potencjału społecznego jest działalność Biblioteki Miejskiej w Bytowie, zlokalizowanej w obszarze Śródmiejskim. Instytucja ta realizuje działania sprzyjające integracji społecznej, rozwijaniu kompetencji kulturalnych i edukacyjnych oraz aktywizacji różnych grup mieszkańców – w tym młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Biblioteka pełni funkcję miejsca spotkań i budowania więzi społecznych, a planowane inicjatywy skierowane do zróżnicowanych grup wiekowych sprzyjają wzmacnianiu relacji sąsiedzkich oraz kapitału społecznego obszaru.

Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje również rozbudowana sieć instytucji wsparcia społecznego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje działania ukierunkowane na rozwój usług społecznych, wsparcie rodzin, dzieci i młodzieży oraz integrację osób starszych i z niepełnosprawnościami. Obecność wyspecjalizowanych instytucji, posiadających doświadczenie w pracy środowiskowej i indywidualnej, stanowi ważną podstawę do prowadzenia działań o charakterze kompleksowym i długofalowym.

Zestawienie danych ilościowych oraz analiza funkcjonowania instytucji publicznych i organizacji społecznych wskazują, że obszary Boruja i Śródmieście dysponują realnym potencjałem do prowadzenia skutecznych działań rewitalizacyjnych. Aktywność sektora pozarządowego, obecność instytucji kultury i pomocy społecznej oraz infrastruktura umożliwiająca prowadzenie działań integracyjnych tworzą sprzyjające warunki do wzmacniania spójności społecznej, odbudowy więzi lokalnych oraz budowania trwałych efektów procesu rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźników społecznych oraz zidentyfikowanych problemów i potencjałów możliwe jest określenie kluczowych potrzeb obszarów Boruja i Śródmieście. Potrzeby te wynikają bezpośrednio z koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz uwarunkowań wpływających na jakość życia mieszkańców. Ich wskazanie stanowi podstawę do właściwego ukierunkowania działań rewitalizacyjnych oraz zaplanowania przedsięwzięć odpowiadających na rzeczywiste wyzwania zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że pomimo koncentracji problemów społecznych, obszary Boruja i Śródmieście dysponują istotnym potencjałem instytucjonalnym i społecznym, który może stanowić fundament skutecznej rewitalizacji. Ponadprzeciętna liczba organizacji

pozarządowych, obecność instytucji kultury i wsparcia społecznego oraz rozwinięta infrastruktura umożliwiają prowadzenie działań animacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie mieszkańców.
Potencjał ten stwarza warunki do realizacji działań wzmacniających kapitał społeczny, odbudowy więzi sąsiedzkich oraz aktywizacji różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów. Szczególnie istotne jest wykorzystanie istniejących instytucji jako lokalnych centrów integracji i wsparcia, które mogą pełnić rolę trwałych punktów odniesienia w procesie wychodzenia ze stanu kryzysowego.
Zidentyfikowane zasoby wskazują, że proces rewitalizacji w sferze społecznej powinien opierać się nie tylko na interwencji wobec problemów, lecz również na wzmacnianiu istniejących struktur i inicjatyw, sprzyjających budowaniu trwałej spójności społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Potrzeby w obszarze społecznym

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że obszary Boruja i Śródmieście charakteryzują się kumulacją problemów społecznych, które wzajemnie się wzmacniają i wpływają na jakość życia mieszkańców. Wysokie wskaźniki korzystania z pomocy społecznej, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, dożywiania dzieci, dodatków mieszkaniowych, a także ponadprzeciętna liczba interwencji policyjnych i przestępstw wskazują na potrzebę prowadzenia kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych. Na tej podstawie można sformułować następujące kluczowe potrzeby:

- ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego - wysoki poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, a także ponadprzeciętna liczba dodatków mieszkaniowych i zasiłków wskazują na utrzymujące się problemy ekonomiczne części mieszkańców. Konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie długotrwałemu wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie samodzielności ekonomicznej gospodarstw domowych.
- wzmocnienia rodzin oraz poprawy sytuacji dzieci i młodzieży - wysokie wskaźniki świadczeń z tytułu bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, szczególnie w Śródmiejskim, wskazują na poważne wyzwania w zakresie funkcjonowania rodzin. Znacząca liczba dzieci objętych dożywianiem świadczy o problemach materialnych części gospodarstw domowych. Niezbędne jest wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, rozwój wsparcia środowiskowego oraz tworzenie bezpiecznych i rozwojowych warunków dla dzieci i młodzieży.
- zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców - ponadprzeciętny poziom bezrobocia oraz wysoki odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych wśród bezrobotnych wskazują na konieczność wzmocnienia działań aktywizacyjnych i edukacyjnych. W szczególności potrzebne jest wsparcie osób długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo oraz młodzieży wchodzącej na rynek pracy. Zwiększenie aktywności zawodowej stanowi kluczowy element przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
- poprawy bezpieczeństwa publicznego i ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych - wysoka liczba przestępstw, wykroczeń oraz interwencji policyjnych – szczególnie w

Śródmiejskim – wskazuje na konieczność podejmowania działań wzmacniających bezpieczeństwo i ograniczających zachowania ryzykowne. Szczególnego znaczenia nabiera przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawiskom związanym z zakłócaniem porządku publicznego.

- przeciwdziałania uzależnieniom i ich skutkom społecznym - wysoka liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub środków odurzających wskazuje na konieczność rozwoju działań profilaktycznych, terapeutycznych i środowiskowych. Problemy uzależnień mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rodzin, bezpieczeństwo oraz spójność społeczną obszaru.
- wzmacniania integracji społecznej i aktywności lokalnej - pomimo istniejącego potencjału w postaci aktywnych organizacji pozarządowych i instytucji kultury, obszar rewitalizacji wymaga dalszego wzmacniania więzi sąsiedzkich, integracji międzypokoleniowej oraz aktywności lokalnej. Konieczne jest tworzenie przestrzeni i programów sprzyjających budowaniu kapitału społecznego, zwiększaniu zaangażowania mieszkańców oraz wzmacnianiu lokalnej tożsamości.

Zidentyfikowane potrzeby wskazują, że interwencja w sferze społecznej powinna mieć charakter kompleksowy i łączyć działania aktywizacyjne, edukacyjne, integracyjne oraz profilaktyczne. Proces rewitalizacji powinien prowadzić do wzmocnienia rodzin, zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców, poprawy bezpieczeństwa oraz budowania trwałych więzi społecznych.

Realizacja tych potrzeb stanowi fundament dla wzmacniania spójności społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji.

SFERA GOSPODARCZA

Obszary problemowe

Analiza wskaźników gospodarczych dla obszarów Boruja i Śródmieście potwierdza koncentrację problemów związanych z niską aktywnością zawodową oraz ograniczonymi dochodami mieszkańców obszaru rewitalizacji, decydujących o problemach gospodarczych tego obszaru.

Punktem wyjścia do charakterystyki sytuacji gospodarczej obszaru rewitalizacji jest struktura wieku mieszkańców z punktu widzenia ekonomicznych grup wieku.

Analizowany obszar charakteryzuje się dwoma zjawiskami demograficznymi, które mają bardzo duży wpływ także na sytuacje gospodarczą. Dane dotyczące odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wskazują, że na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wynosi 24,10% (Boruja 19,91%; Śródmiejski 27,32%) przy średniej dla gminy na poziomie 17,15%. Dane te świadczą o znacznie wyższym odsetku osób w wieku senioralnym (poprodukcyjnym) w ludności tego terenie niż ma to miejsce w skali całej gminy. Sytuacja ta determinuje z gospodarczego punktu widzenia fakt, że znacznie większy odsetek mieszkańców tego terenu w porównaniu ze średnią dla gminy znajduje się poza rynkiem pracy (zakładając, że osoby w wieku poprodukcyjnym nie pracują w większości zawodowo) i pobierają różne świadczenia w postaci zarówno emerytury jak i świadczenia społeczne związane z ich stanem

zdrowia, potrzebą opieki itd. Zjawisko te powiązane jest bezpośrednio z innym zjawiskiem demograficznym zobrazowanym przez wskaźnik obciążenia demograficznego. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten stanowiący relację liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (dzieci 0–14 lat oraz seniorzy 65+ lat) do liczby ludności w wieku produkcyjnym (15–64 lata) wynosi 68,93% (65,44% w Boruji i 71,71% w obszarze Śródmiejskim) i jest znacznie wyższy od średniej dla gminy 64,99%. Wskaźnik ten oznacza że na terenie rewitalizacji na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada niemal 69 osób w wieku nieprodukcyjnym (przy niemal 65 osobach średnio w gminie). Wysoka wartość przedmiotowego wskaźnika wskazuje na wysokie obciążenie pracujących kosztami utrzymania osób zależnych (w wieku nieprodukcyjnym), co ma bezpośrednie znaczenie m.in. dla budżetów lokalnych gospodarstw domowych ale także lokalnego rynku pracy.

Jedną z najważniejszych miar rozwoju w wymiarze gospodarczym jest poziom zamożności lokalnej społeczności. Jako miarę zamożności w tym zakresie przyjęto wysokość podatku należnego od osób fizycznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dane statystyczne dla obszaru rewitalizacji na tle średniej dla gminy wskazują, że na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wynosi 2 066,51 zł/osobę (na obszarze Boruja 2 300,68 zł, natomiast w Śródmiejskim 1 832,54 zł), podczas gdy średnia dla całej gminy kształtuje się na poziomie 3 769,40 zł. Oznacza to, że dochody osiągane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji są wyraźnie niższe (stanowią 55%) niż w średnia dla całej gminy Bytów, co może świadczyć o zatrudnieniu w nisko wynagradzanych sektorach, niestabilnych formach pracy lub o długotrwałej dezaktywizacji zawodowej.

W kwestii rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji widoczne jest zjawisko występowania podwyższonego poziomu wyrejestrowywania istniejących jednoosobowych działalności gospodarczych. Wartość wskaźnika liczby wyrejestrowanych działalności gospodarczych (zarejestrowanych w CEIDG) w przeliczeniu na 1000 m-ców dla całego obszaru rewitalizacji wnosi 5,78‰ (5,18 na 1000 mieszkańców w Boruji i 6,38 w Śródmiejskim) i jest znacznie wyższa od średniej (3,4‰) dla całego obszaru gminy. Wskaźnik ten może wskazywać na trudności w utrzymaniu trwałej aktywności ekonomicznej oraz na niewystarczające zaplecze kompetencyjne i organizacyjne dla osób podejmujących działalność gospodarczą. W połączeniu z niskimi dochodami mieszkańców świadczy to o niestabilności ekonomicznej części gospodarstw domowych.

Skutkiem opisanych powyżej uwarunkowań społecznych oraz potwierdzeniem problemów gospodarczych obszaru rewitalizacji są dane dotyczące poziomu oraz struktury bezrobocia na tym terenie – wspomniane już wcześniej w przypadku sfery społecznej.

Ogólny poziom bezrobocia na tym terenie mierzony udziałem liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji wynosi 6,32% (Boruja – 5,92%; Śródmiejski – 6,64%) i jest znacząco wyższy od poziomu średniego dla całej gminy (5,15%). Kwestia ta w połączniu z faktem, że w całej gminie Bytów poziom bezrobocia jest wyraźnie wyższy od średniej dla województwa wskazuje, na duży problem w tym zakresie mający swoje potencjalne źródło w takich zjawiskach jak: niskie kompetencje mieszkańców, niska zaradność w poszukiwaniu zatrudnienia ale także niski potencjał lokalnych przedsiębiorstw do generowania nowych miejsc pracy.

Szczegółowa skala problemów rynku pracy widoczna jest w strukturze bezrobocia. Odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynosi na

analizowanym obszarze 22,21%, w tym Boruji 21,73%, a w Śródmiejskim 22,68%, przy średniej gminnej 14,78%. Oznacza to, że w obszarach rewitalizacji znaczna część osób pozostających bez pracy nie posiada formalnych kwalifikacji, co istotnie ogranicza ich możliwości zatrudnienia i zwiększa ryzyko długotrwałego wykluczenia z rynku pracy.
Jednocześnie odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych jest na analizowanym obszarze znacząco wyższy od średniej dla gminy. Na terenie rewitalizacji odsetek ten wynosi 20,35% (23,18% w Boruji i 17,52% w obszarze Śródmiejskim) przy średniej dla całej gminy wynoszącej 18,95%. Dane te świadczą o tym, że obok niskich kompetencji osób bezrobotnych problemem jest także znaczny udział w tej grupie mieszkańców w wieku powyżej 50 roku życia tj. tych którzy mają znacznie trudniejsze możliwości w znalezieniu zatrudnienia.

Tabela 9. Wskaźniki gospodarcze (problemowe) na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	**Boruja**	**Śródmiejski**	**Obszar rewitalizacji ogółem**	**Średnia dla gminy Bytów**
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	19,91	27,32	24,10	17,15
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,44	71,71	68,93	64,99
Wysokość podatku należnego od osób fizycznych (w przeliczeniu na 1 osobę)	2 300,68	1 832,54	2 066,61	3 769,40
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych (jednoosobowe działalności gospodarcze) na 1000 m-ców	5,18	6,38	5,86	3,38
Liczba osób bezrobotnych (% ludności w wieku produkcyjnym)	5,92	6,64	6,32	5,15
Odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (%)	21,73%	22,68%	22,21%	14,78%
Odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (%)	23,18%	17,52%	20,35%	18,95%

Potencjał gospodarczy

Pomimo koncentracji zjawisk kryzysowych, obszary Boruja i Śródmieście posiadają również istotny potencjał społeczno-gospodarczy, który może zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji.

Analizując potencjał gospodarczy obszaru rewitalizacji należy przede wszystkim odnieść się do jego znaczenia w lokalnym systemie osadniczym i w konsekwencji gospodarczym miasta Bytowa. Należy podkreślić, że wyznaczony obszar rewitalizacji położony jest w centralnej części Bytowa i stanowi teren kluczowy dla rozwoju miasta i całej gminy, na którym koncentruje się życie społeczne i gospodarcze. Należy przy tym wskazać, że z uwagi na fakt, że Bytów stanowi miasto powiatowe, obszar rewitalizacji skupia pod tym względem bardzo często nie tylko życie społeczno – gospodarcze miasta i gminy ale także całego regionu (powiatu bytowskiego).

Centralnym miejscem obszaru jest Rynek (Plac Kard. Wyszyńskiego) oraz największy w mieście plac - Plac Krofeya. Miejsca te skupiają i integrują (Plac Kard. Wyszyńskiego) lub stanowią potencjał do integracji (Plac Krofeya) społeczności lokalnej. W ich otoczeniu i wzdłuż głównych ulic licznie występują obiekty handlowe i usługowe; są to także miejsca organizacji szeregu imprez o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Jednocześnie w obowiązujących na tych terenach MPZP wyznaczono nowe obszary pod rozwój zabudowy usługowej.

Obszar rewitalizacji stanowi także turystyczne centrum regionu. Zlokalizowane są tu liczne obiekty zabytkowe, w tym Zamek krzyżacki z przełomu XIV i XV wieku – najbardziej atrakcyjny zabytek powiatu bytowskiego wraz z mieszczącym się w jego murach Muzeum Zachodniokaszubskim. Na początku 2026 roku gmina Bytów po kilku latach przerwy wydzierżawiła część obiektów Zamku prywatnemu podmiotowi na potrzeby prowadzenia restauracji i hotelu. Rozwój tej działalności może mieć duży wpływ na dalszy rozwój turystyki tego obszaru, w tym na znaczne zwiększenie ruchu turystycznego a w konsekwencji może determinować wpływ turystki na inne gałęzie lokalnej gospodarki. W kontekście rozwoju turystyki należy wskazać także na lokalizację na tym obszarze nowej siedziby Bytowskiego Centrum Kultury wyposażonego m.in. w sale kinową. Ponadto ulica Nad Borują stanowi wartościowe przedpole widokowe dla doliny rzecznej rzeki Boruja chrakteryzującej się szczególnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi a obszar zlokalizowany w sąsiedztwie Zamku i rzeki Boruji ma szanse w wyniku działań rewitalizacyjnych stać się terenem atrakcyjnym nie tylko dla mieszkańców ale także turystów.

Tym samym ważnym potencjałem gospodarczych analizowanego obszaru jest koncentracja funkcji usługowych i publicznych, przez co pełni on rolę rdzenia funkcjonalnego miasta. Obecność przestrzeni publicznych, instytucji kultury i edukacji, a także lokalnych przedsiębiorstw stwarza warunki do tworzenia środowiska sprzyjającego aktywizacji młodzieży i osób dorosłych oraz do łączenia działań społecznych z elementami edukacyjnymi i zawodowymi.

Wskaźniki dotyczące aktywności gospodarczej wskazują, że na terenie rewitalizacji zarejestrowane są w sumie w CEIDG 563 działalności gospodarcze. Wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości mierzony liczbą zarejestrowanych jednoosobowych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi w Boruji 131,16, a w Śródmiejskim 123,65, przy średniej dla obszarów miasta na poziomie 79,80. Oznacza to, że mimo niższych dochodów mieszkańców oraz niestabilności części mikroprzedsiębiorstw,

obszary rewitalizacji cechują się relatywnie wysokim poziomem przedsiębiorczości – znacząco wyższym niż średnia w całej gminie – co potwierdza duże znaczenie obszaru rewitalizacji w tym zakresie. Zjawisko to wskazuje także na obecność lokalnego potencjału inicjatyw gospodarczych oraz gotowości do podejmowania aktywności ekonomicznej, która przy odpowiednim wsparciu może zostać wzmocniona i ustabilizowana.

W kontekście rozwoju przedsiębiorczości obszaru rewitalizacji należy wskazać także na wskaźnik liczby nowych zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (jednoosobowe działalności gospodarcze) na 1000 m-ców. Dane uwidaczniają, że wskazana powyżej znaczna liczba wyrejestrowywanych działalności gospodarczych nie wyklucza natomiast ponadprzeciętnego wymiaru zjawiska rejestracji nowych działalności gospodarczych. W obszarze rewitalizacji w ostatnim analizowanym roku zarejestrowano w sumie 38 nowych firm (w CEIDG). Wskaźnik nowych zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG wyniósł 8,57% (9,85% - obszar Boruja; 7,58% - obszar Śródmiejski) przy jego wartości na poziomie 5,74% w przypadku średniej dla całej gminy. Dane te wskazują, że liczba nowych zarejestrowanych firm jest znacząco wyższa od średniej w gminie, co może świadczyć o relatywnie wysokiej aktywności i zaradności lokalnej społeczności w kontekście podejmowania własnych działalności gospodarczych.

Istotnym zasobem obszaru rewitalizacji w kontekście rozwoju gospodarczego jest również znaczna ogólna liczba mieszkańców – 4 436 osoby zamieszkujące ten teren, stanowiące 18,27% mieszkańców gminy stanowią znaczny zasób i źródło potencjalnego popytu na produkty i usługi lokalnych przedsiębiorców. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na liczbę osób w wieku produkcyjnym. Pomimo podwyższonego udziału osób w wieku poprodukcyjnym (opisanego powyżej), obszar ten nadal zamieszkuje duża grupa mieszkańców w wieku aktywności zawodowej, którzy stanowią zasób ryku pracy oraz osoby potencjalnie mogące prowadzić działalność gospodarczą.

Tabela 10. Wskaźniki gospodarcze (potencjał) na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (jednoosobowe działalności gospodarcze) w CEIDG na 1000 m-ców	131,16	123,65	126,92	79,82
Liczba nowych zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (jednoosobowe działalności gospodarcze) na 1000 m-ców	9,85	7,58	8,57	5,74
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w %	60,45	58,24	59,20	59,33

Zestawienie danych liczbowych oraz zasobów instytucjonalnych wskazuje, że obszar rewitalizacji, mimo koncentracji problemów społeczno-ekonomicznych, posiada realne podstawy i zasoby do rozwoju gospodarczego w przyszłości. Relatywnie wysoka liczba mikroprzedsiębiorstw, znaczna aktywność gospodarcza mieszkańców w połączeniu z zasobem demograficznym tego obszaru stanowią fundamenty, które – przy odpowiednim wsparciu systemowym – mogą zostać wykorzystane do rozwoju gospodarczego tego obszaru w przyszłości w zakresie generowania nowych przedsiębiorstw czy miejsc pracy. Należy jednocześnie wskazać na potrzebę lepszego wykorzystania dla rozwoju gospodarczego posiadanych walorów turystycznych obszaru rewitalizacji oraz jego położenia i funkcji jaką pełni w lokalnym systemie osadniczym.

Jednocześnie przeprowadzona diagnoza sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji wskazuje na konieczność podjęcia zintegrowanych działań ukierunkowanych na obniżenie poziomu bezrobocia i wzrost dochodów lokalnej społeczności. Zidentyfikowane problemy – w tym niski poziom dochodów mieszkańców, wysoki udział osób bez kwalifikacji zawodowych w strukturze bezrobocia czy podwyższona liczba wyrejestrowanych działalności gospodarczych – potwierdzają potrzebę systemowych działań aktywizacyjnych i reintegracyjnych.

Potrzeby w obszarze gospodarczym

W szczególności z diagnozy wynikają następujące potrzeby:

- wzmocnienia kompetencji zawodowych i kwalifikacji mieszkańców, w szczególności osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz o niskim poziomie wykształcenia i kwalifikacji. Konieczne jest tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji, zdobywania nowych umiejętności oraz dostosowania kompetencji do wymogów lokalnego rynku pracy.
- reintegracji społeczno-zawodowej osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem, dla których sama oferta szkoleniowa jest niewystarczająca. Wymagane są działania łączące wsparcie zawodowe z elementami pracy socjalnej, wsparcia psychologicznego oraz odbudowy motywacji do podejmowania aktywności.
- rozwijania kompetencji życiowych i społecznych, takich jak umiejętność planowania, zarządzania budżetem domowym, komunikacji, współpracy czy odpowiedzialności zawodowej. Deficyty w tym zakresie stanowią istotną barierę w utrzymaniu zatrudnienia i prowadzeniu działalności gospodarczej.
- ukierunkowanego wsparcia młodzieży wchodzącej na rynek pracy, w szczególności w kontekście ryzyka dziedziczenia bierności zawodowej i niskiego kapitału kompetencyjnego. Niezbędne jest tworzenie bezpiecznych i dostępnych przestrzeni rozwoju, doradztwa i wsparcia edukacyjno-zawodowego.
- wzmocnienia trwałości lokalnej przedsiębiorczości, w tym wsparcia dla osób prowadzących lub planujących prowadzenie działalności gospodarczej. Wysoka liczba zarejestrowanych mikroprzedsiębiorstw przy jednoczesnym podwyższonym poziomie ich wyrejestrowywania wskazuje na konieczność rozwijania zaplecza doradczego, kompetencyjnego i organizacyjnego.
- integracji działań różnych instytucji rynku pracy i pomocy społecznej, tak aby wsparcie dla mieszkańców miało charakter kompleksowy, a nie wyłącznie interwencyjny.

Skuteczna poprawa sytuacji ekonomicznej obszaru wymaga łączenia narzędzi aktywizacyjnych, edukacyjnych i społecznych.

Zidentyfikowane potrzeby potwierdzają, że interwencja w sferze gospodarczej obszarów rewitalizacji powinna mieć charakter wielowymiarowy – obejmować zarówno podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych, jak i wzmacnianie kompetencji społecznych, motywacyjnych oraz przedsiębiorczych mieszkańców. Tylko takie podejście pozwoli na trwałe ograniczenie zjawisk wykluczenia ekonomicznego i zwiększenie samodzielności mieszkańców obszaru rewitalizacji.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Obszary problemowe

Analiza wskaźników oraz uwarunkowań funkcjonalnych obszarów Boruja i Śródmieście wskazuje na koncentrację problemów związanych z jakością przestrzeni publicznych, dostępnością infrastruktury rekreacyjnej, mobilnością oraz niewystarczającym wykorzystaniem potencjału centrum miasta. Zidentyfikowane problemy mają charakter strukturalny i wpływają zarówno na komfort życia mieszkańców, jak i na atrakcyjność obszaru jako miejsca pracy, prowadzenia działalności gospodarczej oraz spędzania czasu.

Wskaźnik sumarycznej liczby placów zabaw, placów rekreacyjnych i boisk w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wynosi na obszarze rewitalizacji 15,78 przy średniej dla miasta na poziomie 62. Oznacza to, że w Boruji dostępność ogólnodostępnych przestrzeni rekreacyjnych jest ponad dwukrotnie niższa niż przeciętnie w mieście, natomiast w Śródmiejskim infrastruktura tego typu niemal nie występuje. Sytuacja ta jest szczególnie niekorzystna w kontekście wysokiej liczby mieszkańców (4 436 osób) oraz bardzo dużej gęstości zaludnienia, zwłaszcza w Śródmiejskim (7 859 osób/km²). Deficyt przestrzeni rekreacyjnych ogranicza możliwości aktywnego spędzania czasu przez dzieci, młodzież i rodziny, a także zmniejsza potencjał integracyjny przestrzeni publicznych. Brak bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc sprzyja marginalizacji przestrzeni wspólnych i osłabieniu więzi sąsiedzkich.

Tabela 11. Infrastruktura rekreacyjna na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Sumaryczna liczba placów zabaw, placów rekreacyjnych i boisk na 10 000 m-ców	25,92	7,98	15,78	62,00

Wskaźnik liczby przystanków autobusowych na 10 000 mieszkańców wynosi na obszarze rewitalizacji 11,76 (w Boruji 15,55, natomiast w Śródmiejskim 7,98), przy średniej dla gminy 58,9. Oznacza to, że dostępność transportu publicznego w obszarach rewitalizacji jest kilkukrotnie niższa niż przeciętnie w mieście – w przypadku Śródmieścia ponad siedmiokrotnie. Ograniczona liczba przystanków może stanowić barierę w dostępie do usług

publicznych, rynku pracy, edukacji oraz oferty kulturalnej i społecznej, szczególnie dla osób starszych, młodzieży i osób o ograniczonej mobilności. Problem ten nabiera znaczenia w kontekście wysokiej koncentracji ludności oraz zidentyfikowanych wcześniej problemów społecznych.

Jednocześnie należy podkreślić, że średni czas dojazdu do centrum miasta samochodem wynosi na terenie rewitalizacji średnio 2,62 minuty (2,75 minuty w Boruji oraz 2,5 minuty w Śródmiejskim), przy średniej 7,5 minuty - co wskazuje na bardzo dobrą lokalizację obszaru w strukturze miasta. Oznacza to, że potencjał przestrzenny nie jest w pełni wykorzystany ze względu na niedostateczne rozwinięcie infrastruktury mobilności pieszej, rowerowej i transportu zbiorowego.

ul. Drzymały

ul. Slipyja

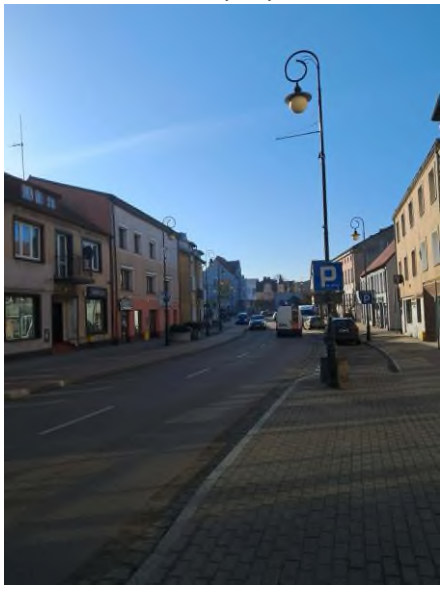

ul. Wojska Polskiego

obszar zbiegu ulic Szerokiej i Kochanowskiego

Rysunek 5. Stan układu drogowego oraz jego otoczenia na obszarze rewitalizacji

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Z rozwojem infrastruktury oraz systemu komunikacyjnego gminy związany jest wskaźnik liczby zdarzeń drogowych (wypadków i kolizji) w przeliczeniu na liczbę

mieszkańców, stanowiący miarę bezpieczeństwa komunikacyjnego na analizowanym obszarze. Główne arterie komunikacyjne przebiegające przez obszar rewitalizacji w połączeniu z niedostatkiem infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo ruchu, skutkują bowiem zagrożeniami dotyczącymi nieszczęśliwych zdarzeń drogowych.
Kwestia ta znajduje potwierdzenie w wartości wskaźnika liczby zdarzeń drogowych (wypadków i kolizji) w przeliczeniu na 1000 m-ców, który na obszarze rewitalizacji przyjmuje znacznie wyższe wartości (14,65‰; (Boruja 11,40; Śródmiejski 17,15)) od średniej dla gminy (8,03‰). Wskaźnik ten potwierdza, że opisane zjawiska powiązane dodatkowo z koncentracją funkcji usługowych i handlowych, większą liczbą uczestników ruchu drogowego oraz specyfiką układu komunikacyjnego obszaru przekładają się na zauważalnie niższy poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego. Podwyższona liczba zdarzeń drogowych wskazuje z kolei na potrzebę podejmowania działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, w szczególności poprzez modernizację infrastruktury drogowej, poprawę organizacji ruchu oraz wdrażanie rozwiązań sprzyjających bezpieczeństwu pieszych i rowerzystów.

Tabela 12. Dostęp do transportu na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	**Boruja**	**Śródmiejski**	**Obszar rewitalizacji ogółem**	**Średnia dla gminy Bytów**
Liczba przystanków autobusowych na 10 000 m-ców	15,55	7,98	11,76	58,9
Średni czas dojazdu do centrum gminy komunikacją publiczną	2,75	2,5	2,62	7,5
Liczba zdarzeń drogowych (wypadków i kolizji)	11,40	17,15	14,65	8,03

W obszarze rewitalizacji występują przestrzenie o obniżonej jakości estetycznej i funkcjonalnej, w tym zdegradowane podwórka, przestrzenie międzybudynkowe oraz tereny wymagające uporządkowania. Niewystarczające oświetlenie, brak spójnego zagospodarowania oraz ograniczona atrakcyjność wizualna części przestrzeni wpływają negatywnie na ich użytkowanie i postrzeganie przez mieszkańców.
Wysoka liczba przestępstw i wykroczeń (67,39 w Boruji i 138,01 w Śródmiejskim przy średniej 37,5) oraz bardzo wysoka liczba interwencji policyjnych (230,17 i 386,52 przy średniej 123,6) wskazują, że jakość i sposób zagospodarowania przestrzeni mają bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa. Niska jakość przestrzeni publicznych może sprzyjać występowaniu zachowań niepożądanych oraz obniżać poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
Śródmieście, pomimo centralnego położenia i bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, nie w pełni wykorzystuje swój potencjał jako lokalne centrum usługowe i gospodarcze. Występują lokale użytkowe i przestrzenie o ograniczonej aktywności funkcjonalnej, które nie pełnią w wystarczającym stopniu roli miejsc spotkań, działalności usługowej czy inicjatyw społecznych. Brak spójnie zagospodarowanych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych ogranicza rozwój lokalnej przedsiębiorczości i zmniejsza atrakcyjność centrum jako miejsca prowadzenia

działalności gospodarczej. Niedostateczne powiązanie funkcji społecznych, usługowych i przestrzennych osłabia rolę Śródmieścia jako aktywnego centrum miasta.

obszar w sąsiedztwie zbiegu ulic Szerokiej i Kochanowskiego

Plac Krofeya

Rysunek 6. Przykład obecnego zagospodarowania przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Mimo bardzo krótkiego czasu dojazdu do centrum oraz koncentracji instytucji publicznych i społecznych, obszar rewitalizacji nie oferuje wystarczającej liczby estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni sprzyjających aktywności mieszkańców oraz odwiedzających. Brak uporządkowanych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych ogranicza możliwość organizacji wydarzeń miejskich, inicjatyw społecznych oraz rozwoju funkcji turystycznych.
W konsekwencji potencjał centralnego położenia oraz dostępności komunikacyjnej nie przekłada się w pełni na rozwój funkcji usługowych, gospodarczych i społecznych.
Zidentyfikowane obszary problemowe wskazują, że sfera przestrzenno-funkcjonalna obszarów Boruja i Śródmieście wymaga kompleksowej interwencji obejmującej poprawę jakości przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury rekreacyjnej i mobilności, zwiększenie bezpieczeństwa oraz wzmocnienie funkcji usługowych i gospodarczych centrum miasta. Problemy te mają charakter wzajemnie powiązany – niedobory infrastruktury, niska jakość przestrzeni oraz ograniczona funkcjonalność wpływają zarówno na komfort życia mieszkańców, jak i na poziom aktywności społecznej i gospodarczej.
Skala i koncentracja zidentyfikowanych zjawisk uzasadniają realizację działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na poprawę estetyki, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych, rozwój mobilności oraz ożywienie gospodarcze i społeczne Śródmieścia jako centralnej części Bytowa.

Potencjał obszaru

Pomimo zidentyfikowanych niedoborów infrastrukturalnych i jakościowych, obszar rewitalizacji dysponuje istotnym potencjałem przestrzennym i funkcjonalnym, który może

zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji. Kluczowym atutem jest centralne położenie obszaru w strukturze miasta oraz bardzo dobra dostępność komunikacyjna.
Średni czas dojazdu do centrum miasta samochodem wynosi 2,75 minuty w Boruji oraz 2,5 minuty w Śródmiejskim, przy średniej 7,5 minuty dla obszarów miasta. Oznacza to, że obszary rewitalizacji są najlepiej zlokalizowaną częścią Bytowa pod względem dostępności funkcjonalnej. Bliskość instytucji publicznych, usług, administracji oraz obiektów kultury tworzy naturalne warunki do koncentracji aktywności społecznej, gospodarczej i usługowej.
Śródmieście pełni funkcję rdzenia miejskiego, w którym zlokalizowane są instytucje publiczne, obiekty kultury, handel oraz usługi. Taka koncentracja funkcji sprzyja budowaniu wielofunkcyjnego, aktywnego centrum miasta. Wysoka liczba mieszkańców oraz bardzo duża gęstość zaludnienia oznaczają, że działania przestrzenne podejmowane w tym obszarze będą oddziaływać na znaczną część społeczności lokalnej.
Skala koncentracji ludności, choć stanowi wyzwanie, jednocześnie tworzy potencjał do rozwoju przestrzeni integracyjnych, usługowych i rekreacyjnych o dużym zasięgu oddziaływania. Rewitalizacja centrum może wzmocnić jego rolę jako miejsca spotkań, aktywności społecznej i gospodarczej.
Na obszarze rewitalizacji funkcjonują instytucje kultury i przestrzenie o charakterze publicznym, które mogą stać się punktami aktywności i integracji mieszkańców. Ich obecność tworzy warunki do rozwijania wielofunkcyjnych przestrzeni miejskich, łączących funkcje społeczne, edukacyjne i rekreacyjne.
Wzmocnienie estetyki, bezpieczeństwa oraz funkcjonalności otoczenia tych instytucji może zwiększyć ich oddziaływanie oraz poprawić jakość przestrzeni publicznych jako miejsc sprzyjających integracji i wydarzeniom miejskim.
Centralne położenie obszaru rewitalizacji oraz jego dobra dostępność komunikacyjna tworzą sprzyjające warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i usług. Obecność lokali użytkowych, przestrzeni możliwych do adaptacji oraz terenów wymagających uporządkowania stanowi potencjalną bazę dla nowych funkcji gospodarczych, społecznych i usługowych.
Rewitalizacja przestrzeni publicznych, poprawa estetyki i bezpieczeństwa oraz uporządkowanie zdegradowanych terenów mogą bezpośrednio przełożyć się na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz aktywizację lokalnych przedsiębiorców. Wzmocnienie funkcji usługowych centrum może przyczynić się do zwiększenia ruchu pieszego, rozwoju handlu i usług oraz budowania lokalnej tożsamości gospodarczej.
Choć liczba przystanków autobusowych na 10 000 mieszkańców jest niższa niż średnia miejska, centralne położenie obszaru oraz niewielkie odległości między kluczowymi punktami miasta stwarzają korzystne warunki do rozwoju mobilności pieszej i rowerowej.
Zwarta struktura urbanistyczna, szczególnie w Śródmiejskim , sprzyja wdrażaniu rozwiązań uspokajających ruch, poprawiających bezpieczeństwo pieszych oraz zwiększających dostępność przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami. Odpowiednio zaplanowana modernizacja infrastruktury może przekształcić obszar rewitalizacji w bardziej przyjazne, dostępne i bezpieczne centrum miejskie.
Analizowany obszar jako historyczna i funkcjonalna część miasta posiada potencjał do wzmocnienia funkcji turystycznych i reprezentacyjnych. Uporządkowanie przestrzeni, poprawa estetyki, adaptacja pustostanów oraz tworzenie atrakcyjnych miejsc spotkań i

wydarzeń może zwiększyć rozpoznawalność centrum oraz przyciągnąć zarówno mieszkańców, jak i odwiedzających.
Rewitalizacja przestrzeni publicznych może stać się impulsem do budowania spójnego, atrakcyjnego wizerunku centrum Bytowa jako miejsca aktywności społecznej, gospodarczej i turystycznej.
Obszar rewitalizacji, mimo zdiagnozowanych problemów infrastrukturalnych i funkcjonalnych, posiada znaczące atuty przestrzenne: centralne położenie, bardzo dobrą dostępność komunikacyjną, koncentrację funkcji miejskich oraz istniejącą infrastrukturę instytucjonalną. Potencjał ten stwarza realne warunki do przekształcenia obszaru rewitalizacji w atrakcyjne, bezpieczne i wielofunkcyjne centrum aktywności miejskiej.
Odpowiednio zaplanowane działania rewitalizacyjne mogą wykorzystać te zasoby do poprawy jakości przestrzeni publicznych, rozwoju mobilności, ożywienia funkcji usługowych oraz budowania atrakcyjności społecznej i gospodarczej centrum miasta.
Przeprowadzona analiza wskazuje, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się jednoczesnym występowaniem deficytów infrastrukturalnych oraz istotnych zasobów przestrzennych. Z jednej strony widoczny jest niedobór infrastruktury rekreacyjnej, ograniczona dostępność transportu publicznego oraz obecność przestrzeni wymagających uporządkowania i poprawy estetyki. Problemy te, w połączeniu z wysoką gęstością zaludnienia oraz nasilonymi zjawiskami społecznymi, wpływają na obniżenie jakości życia mieszkańców oraz poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.
Z drugiej strony obszar rewitalizacji posiada znaczący potencjał wynikający z centralnego położenia, bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, koncentracji funkcji miejskich oraz istniejącej infrastruktury instytucjonalnej. Atuty te stwarzają realne możliwości przekształcenia obszaru w atrakcyjne, wielofunkcyjne i bezpieczne centrum aktywności społecznej, usługowej i gospodarczej.

Potrzeby w obszarze przestrzenno - funkcjonalnym

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że obszar rewitalizacji wymaga kompleksowych działań poprawiających jakość, funkcjonalność i atrakcyjność przestrzeni publicznych. Zidentyfikowane problemy infrastrukturalne i funkcjonalne, w połączeniu z wysoką koncentracją mieszkańców oraz nasilonymi zjawiskami społecznymi, prowadzą do sformułowania następujących kluczowych potrzeb:

- poprawy jakości i estetyki przestrzeni publicznych - zdegradowane podwórka, przestrzenie międzybudynkowe oraz tereny wymagające uporządkowania obniżają atrakcyjność obszaru i wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Wysoka liczba interwencji policyjnych i przestępstw wskazuje, że jakość zagospodarowania przestrzeni ma bezpośredni wpływ na funkcjonowanie społeczne obszaru. Konieczne jest uporządkowanie zdegradowanych terenów, poprawa estetyki oraz stworzenie spójnych, bezpiecznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców.
- zwiększenia dostępności i bezpieczeństwa przestrzeni - bardzo wysoka gęstość zaludnienia, szczególnie w Śródmiejskim , wymaga dostosowania przestrzeni do potrzeb różnych grup użytkowników. Niezbędne jest uspokojenie ruchu samochodowego, poprawa bezpieczeństwa pieszych, zwiększenie dostępności dla osób

z niepełnosprawnościami oraz poprawa oświetlenia i monitoringu w przestrzeni publicznej. Działania te powinny prowadzić do podniesienia komfortu korzystania z przestrzeni oraz wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

- rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i integracyjnej – niedobór placów zabaw i terenów rekreacyjnych wskazują na konieczność tworzenia nowych przestrzeni służących aktywności fizycznej i integracji społecznej. Wysoka liczba mieszkańców oraz duża koncentracja rodzin z dziećmi wymagają zapewnienia bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego, które będą pełnić funkcję integracyjną i przeciwdziałać marginalizacji przestrzeni wspólnych.
- poprawy dostępności komunikacyjnej i mobilności - niska liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na mieszkańców oraz zidentyfikowane bariery w mobilności wskazują na konieczność wzmocnienia powiązań komunikacyjnych obszaru z pozostałymi częściami miasta. Równocześnie zwarta struktura urbanistyczna oraz bardzo krótki czas dojazdu do centrum tworzą warunki do rozwoju mobilności pieszej i rowerowej. Potrzebne są działania usprawniające ruch pieszy, rowerowy oraz poprawiające dostępność przestrzeni publicznych dla wszystkich użytkowników.
- ożywienia funkcji usługowych i gospodarczych centrum - śródmieście, mimo centralnego położenia i koncentracji funkcji miejskich, nie w pełni wykorzystuje swój potencjał usługowy i gospodarczy. Konieczne jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości, zagospodarowaniu pustostanów oraz aktywizacji lokali użytkowych. Rewitalizacja przestrzeni publicznych powinna być powiązana z działaniami wzmacniającymi funkcje usługowe i społeczne centrum miasta.
- budowania atrakcyjności wizerunkowej i turystycznej obszaru - centralne położenie oraz rola Śródmieścia jako wizytówki miasta wymagają podniesienia jakości przestrzeni w sposób, który wzmocni jego funkcję reprezentacyjną. Konieczne jest tworzenie estetycznych, uporządkowanych i wielofunkcyjnych przestrzeni sprzyjających organizacji wydarzeń, aktywności mieszkańców oraz rozwojowi funkcji turystycznych.

Zidentyfikowane potrzeby wskazują, że interwencja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej powinna mieć charakter kompleksowy i łączyć działania infrastrukturalne, komunikacyjne oraz funkcjonalne. Rewitalizacja nie może ograniczać się wyłącznie do modernizacji przestrzeni, lecz powinna prowadzić do stworzenia bezpiecznego, estetycznego i wielofunkcyjnego centrum aktywności społecznej i gospodarczej.

Tak zdefiniowane potrzeby stanowią bezpośrednią podstawę do realizacji przedsięwzięć ukierunkowanych na rewitalizację przestrzeni publicznych, poprawę dostępności komunikacyjnej oraz tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych obszaru rewitalizacji.

SFERA TECHNICZNA

Obszary problemowe

Analiza wskaźników oraz struktury zabudowy obszaru rewitalizacji wskazuje na koncentrację problemów związanych z jakością zasobu mieszkaniowego, starzeniem się zabudowy oraz koniecznością poprawy efektywności energetycznej budynków. Problemy te mają charakter zarówno techniczny, jak i funkcjonalny, a ich kumulacja szczególnie widoczna jest w Śródmiejskim .

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu w przeliczeniu na jedną osobę wynosi na terenie rewitalizacji 35,99 (w Śródmiejskim zaledwie 30,82 m²; w obszarze Boruja 41,15 m^2), przy średniej dla gminy 38,3 m². Oznacza to wyraźnie niższy standard przestrzenny warunków mieszkaniowych w tej części obszaru rewitalizacji. W połączeniu z bardzo wysoką gęstością zaludnienia może to prowadzić do przeciążenia infrastruktury technicznej budynków oraz pogorszenia komfortu życia mieszkańców.

Zagęszczenie zabudowy oraz ograniczona powierzchnia lokali mogą również utrudniać dostosowanie budynków do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, co nabiera znaczenia w kontekście starzenia się społeczeństwa.

Tabela 13. Infrastruktura techniczna na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	41,15	30,82	35,99	38,3
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków na 1 ha powierzchni	0,44	1,97	0,81	0,1

Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków w przeliczeniu na 1 ha powierzchni wynosi na terenie rewitalizacji średnio 1,21 szt./ha (w Śródmiejskim 1,97; w obszarze Boruja 0,44), przy średniej miejskiej 0,1 szt./ha. Oznacza to ośmiokrotnie większą koncentrację zabytkowej zabudowy niż przeciętnie w gminie.

Historyczna tkanka urbanistyczna stanowi istotny potencjał kulturowy, jednak jednocześnie generuje wyzwania techniczne. Starsze budynki często wymagają kompleksowych remontów, modernizacji instalacji, poprawy efektywności energetycznej oraz dostosowania do współczesnych standardów użytkowych. Ograniczenia konserwatorskie mogą dodatkowo podnosić koszty i utrudniać realizację prac modernizacyjnych.

Skala koncentracji zabytkowej zabudowy wskazuje na potrzebę systemowych działań modernizacyjnych, obejmujących zarówno budynki mieszkalne, jak i komunalne.

Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej wynosi na obszarze rewitalizacji 47,5% (38% w Boruji oraz 58% w Śródmiejskim), przy średniej gminnej 8%. Wysoki poziom podłączenia do sieci stanowi istotny potencjał infrastrukturalny, jednak

oznacza jednocześnie, że znaczna część budynków nadal korzysta z indywidualnych źródeł ciepła.
W przypadku starszej zabudowy, szczególnie w Śródmiejskim , może to wiązać się z niską efektywnością energetyczną oraz emisją zanieczyszczeń. Problemy te mają bezpośredni wpływ na jakość powietrza oraz koszty utrzymania mieszkań.
Zróżnicowanie w poziomie podłączenia do sieci ciepłowniczej oraz stan techniczny części budynków wskazują na potrzebę działań obejmujących termomodernizację, wymianę źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej zasobu komunalnego i mieszkaniowego.

Tabela 14. Infrastruktura techniczna na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	**Boruja**	**Śródmiejski**	**Obszar rewitalizacji ogółem**	**Średnia dla gminy Bytów**
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej w %	38	58	47,5	8

Zidentyfikowane problemy wskazują, że sfera techniczna obszaru rewitalizacji wymaga kompleksowych działań modernizacyjnych, obejmujących zarówno poprawę stanu technicznego zabudowy, jak i zwiększenie jej efektywności energetycznej oraz dostosowanie do potrzeb współczesnych użytkowników.
Szczególnie w Śródmiejskim kumulacja czynników takich jak wysoka koncentracja zabudowy zabytkowej, niższa powierzchnia użytkowa mieszkań oraz starzenie się infrastruktury technicznej uzasadnia konieczność systemowej interwencji.
Działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się na modernizacji budynków komunalnych i mieszkalnych, adaptacji zdegradowanych obiektów na cele społeczne oraz ograniczeniu niskiej emisji poprzez termomodernizację i wymianę źródeł ciepła.

Zidentyfikowane problemy techniczne zasobu mieszkaniowego mają również istotny wymiar społeczny i w sposób bezpośredni wpływają na jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niższy standard przestrzenny mieszkań, duże zagęszczenie zabudowy oraz starzejąca się infrastruktura techniczna mogą prowadzić do pogorszenia warunków bytowych, ograniczenia komfortu życia oraz zwiększenia kosztów utrzymania gospodarstw domowych. W szczególności w starszej zabudowie, wymagającej modernizacji, problemy te mogą wiązać się z niewystarczającym standardem technicznym mieszkań, niską efektywnością energetyczną oraz gorszą jakością środowiska zamieszkania.
Warunki mieszkaniowe stanowią jeden z istotnych czynników wpływających na funkcjonowanie społeczne mieszkańców. Przeludnienie mieszkań, ograniczona przestrzeń życiowa oraz niedostosowanie budynków do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami mogą sprzyjać narastaniu napięć społecznych, pogorszeniu relacji rodzinnych oraz występowaniu problemów wychowawczych. W literaturze przedmiotu wskazuje się również, że niska jakość przestrzeni mieszkaniowej oraz zdegradowane otoczenie budynków mogą sprzyjać koncentracji problemów społecznych, takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy poczucie marginalizacji mieszkańców.

Istotnym aspektem społecznym jest także problem niskiej efektywności energetycznej części budynków oraz związane z nim wysokie koszty ogrzewania mieszkań. W przypadku gospodarstw domowych o niższych dochodach może to prowadzić do zjawiska ubóstwa energetycznego, polegającego na trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków cieplnych w mieszkaniach. Sytuacja ta negatywnie wpływa na zdrowie i komfort życia mieszkańców, szczególnie osób starszych, dzieci oraz osób przewlekle chorych.

kamienice przy ul. Drzymały

budynek BCK przy ul. Wojska Polskiego 12

przedogródki wzdłuż ul. Drzymały

pomieszczenia warsztatowe przy ul. Młyńskiej 8

Rysunek 7. Stan zabudowy na obszarze rewitalizacji

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Z kolei wysoka koncentracja zabudowy zabytkowej, choć stanowi istotny potencjał kulturowy i tożsamościowy miasta, w przypadku braku odpowiednich działań modernizacyjnych może przyczyniać się do pogłębiania procesów degradacji przestrzeni miejskiej. Pogarszający się stan techniczny budynków, niewykorzystane lub zdegradowane obiekty oraz niedostosowanie

części przestrzeni do współczesnych funkcji społecznych mogą wpływać na obniżenie atrakcyjności tej części miasta oraz ograniczać jej funkcje społeczne i integracyjne.
W konsekwencji problemy techniczne i przestrzenne występujące na obszarze rewitalizacji mogą wzmacniać zidentyfikowane wcześniej problemy społeczne oraz pogarszać jakość życia lokalnej społeczności. Z tego względu działania rewitalizacyjne w sferze technicznej powinny być ściśle powiązane z działaniami społecznymi, ukierunkowanymi na poprawę warunków życia mieszkańców, wzmacnianie integracji społecznej oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Opisane zjawiska wpisują się w mechanizm tzw. spirali degradacji przestrzenno-społecznej, w której pogarszający się stan techniczny zabudowy i przestrzeni publicznych prowadzi do stopniowego obniżania atrakcyjności miejsca zamieszkania oraz pogorszenia jakości życia mieszkańców. Niski standard mieszkań, starzejąca się infrastruktura techniczna oraz ograniczona funkcjonalność przestrzeni mogą sprzyjać odpływowi części mieszkańców o lepszej sytuacji ekonomicznej, a w konsekwencji koncentracji gospodarstw domowych znajdujących się w trudniejszej sytuacji społecznej. Proces ten może prowadzić do dalszego pogłębiania problemów społecznych, takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy ograniczona aktywność społeczna mieszkańców, a jednocześnie utrudniać podejmowanie oddolnych inicjatyw służących poprawie jakości przestrzeni. W efekcie pogarszający się stan zabudowy i przestrzeni publicznych wzmacnia problemy społeczne, które z kolei ograniczają możliwości poprawy warunków zamieszkania. Z tego względu przerwanie mechanizmu spirali degradacji wymaga zintegrowanych działań rewitalizacyjnych łączących modernizację zasobu mieszkaniowego i poprawę jakości przestrzeni z działaniami społecznymi ukierunkowanymi na wzmacnianie kapitału społecznego, aktywizację mieszkańców oraz poprawę jakości życia na obszarze rewitalizacji.
Występujące na obszarze rewitalizacji problemy techniczne i przestrzenne pozostają w sprzężeniu zwrotnym z problemami społecznymi – pogarszający się stan zabudowy oraz niższa jakość przestrzeni zamieszkania wpływają na obniżenie jakości życia mieszkańców, co może sprzyjać koncentracji zjawisk kryzysowych, a jednocześnie ograniczać zdolność społeczności lokalnej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu otoczenia.

Potencjał obszaru

Pomimo zidentyfikowanych problemów związanych ze stanem technicznym zabudowy oraz koniecznością poprawy efektywności energetycznej, obszar rewitalizacji dysponuje istotnym potencjałem infrastrukturalnym i przestrzennym, który może zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji.
Wysoki udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej (47,5% - 38% w Boruji oraz 58% w Śródmiejskim (przy średniej miejskiej 8%)) – stanowi istotny atut obszaru rewitalizacji. Oznacza to, że znaczna część zabudowy już korzysta z systemowego źródła ciepła, co tworzy sprzyjające warunki do dalszej poprawy efektywności energetycznej oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń.
Istniejąca infrastruktura techniczna umożliwia rozbudowę sieci oraz stopniowe włączanie kolejnych budynków do systemu ciepłowniczego. W połączeniu z działaniami termomodernizacyjnymi może to prowadzić do kompleksowej poprawy jakości energetycznej zasobu mieszkaniowego.

Bardzo wysoka koncentracja obiektów zabytkowych na tym terenie stanowi nie tylko wyzwanie techniczne, ale również istotny potencjał rozwojowy. Zabytkowa tkanka urbanistyczna buduje unikalny charakter centrum miasta oraz wzmacnia jego tożsamość kulturową.
Odpowiednio przeprowadzona modernizacja i adaptacja historycznych budynków może przyczynić się do nadania im nowych funkcji społecznych, mieszkaniowych i usługowych. Rewitalizacja zabytkowej zabudowy pozwala łączyć ochronę dziedzictwa kulturowego z poprawą standardu technicznego oraz zwiększeniem atrakcyjności obszaru.
Obszar rewitalizacji obejmuje znaczącą część zasobu komunalnego, co stwarza możliwość prowadzenia skoordynowanych, systemowych działań modernizacyjnych. W przypadku budynków będących własnością gminy możliwe jest planowanie kompleksowych remontów, dostosowania do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz poprawy standardu technicznego w sposób spójny i etapowy.
Skoncentrowany charakter zabudowy sprzyja efektywnemu planowaniu inwestycji, umożliwiając realizację działań obejmujących całe kwartały zabudowy, a nie pojedyncze obiekty.
Zwarta struktura zabudowy, szczególnie w Śródmiejskim , umożliwia relatywnie efektywne kosztowo prowadzenie prac modernizacyjnych i infrastrukturalnych. Bliskość budynków, koncentracja mieszkańców oraz dobra dostępność komunikacyjna sprzyjają realizacji inwestycji w sposób kompleksowy i skoordynowany.
Modernizacja budynków, poprawa efektywności energetycznej oraz adaptacja zdegradowanych obiektów mogą przynieść wyraźny efekt skali, widoczny zarówno w poprawie jakości życia mieszkańców, jak i wizerunku całego centrum miasta.
Obszary Boruja i Śródmieście posiadają solidne podstawy infrastrukturalne umożliwiające przeprowadzenie kompleksowej modernizacji zasobu mieszkaniowego. Wysoki poziom podłączenia do sieci ciepłowniczej, koncentracja budynków komunalnych oraz znaczący zasób zabudowy historycznej tworzą warunki do prowadzenia zintegrowanych działań technicznych i energetycznych.
Wykorzystanie tego potencjału pozwoli nie tylko na poprawę stanu technicznego budynków, lecz także na zwiększenie ich funkcjonalności, efektywności energetycznej oraz odporności na zmiany klimatyczne, przy jednoczesnym zachowaniu wartości kulturowych obszaru rewitalizacji.

Potrzeby w obszarze technicznym

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że obszar rewitalizacji wymaga kompleksowych działań modernizacyjnych w zakresie stanu technicznego zabudowy, poprawy warunków mieszkaniowych oraz zwiększenia efektywności energetycznej budynków. Zidentyfikowane problemy oraz istniejące zasoby prowadzą do sformułowania następujących kluczowych potrzeb:

- modernizacji i poprawy stanu technicznego zabudowy mieszkaniowej - niższa przeciętna powierzchnia użytkowa lokali oraz wysoka gęstość zaludnienia wskazują na konieczność poprawy warunków mieszkaniowych i standardu technicznego budynków. Starsza zabudowa wymaga modernizacji instalacji, remontów konstrukcyjnych oraz dostosowania do współczesnych wymagań użytkowych.

- modernizacji budynków komunalnych, które stanowią istotną część zasobu mieszkaniowego obszaru rewitalizacji i są zamieszkiwane przez osoby o niższych dochodach oraz zagrożone wykluczeniem społecznym.
- adaptacji zdegradowanych budynków na cele społeczne i integracyjne - wysoka koncentracja zabudowy oraz obecność obiektów wymagających modernizacji stwarzają możliwość ich adaptacji na cele społeczne, integracyjne i mieszkaniowe. Jednocześnie istnieje potrzeba zagospodarowania zdegradowanych obiektów w sposób, który odpowiadałby na potrzeby społeczności lokalnej, w tym osób starszych, rodzin oraz grup zagrożonych wykluczeniem.
- dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa ich dostępności stanowią istotny element podnoszenia jakości życia mieszkańców i zwiększania spójności społecznej.
- poprawy efektywności energetycznej budynków - mimo wysokiego udziału budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej, znaczna część zasobu nadal korzysta z indywidualnych źródeł ciepła. W połączeniu ze starszym charakterem zabudowy może to skutkować niską efektywnością energetyczną oraz wysokimi kosztami ogrzewania.
- termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, poprawę izolacyjności przegród budowlanych oraz modernizację instalacji grzewczych.
- ograniczenia niskiej emisji i poprawy jakości powietrza - funkcjonowanie indywidualnych źródeł ciepła w części budynków może przyczyniać się do emisji zanieczyszczeń powietrza. W obszarach o wysokiej gęstości zabudowy i koncentracji ludności problem ten ma szczególne znaczenie dla zdrowia mieszkańców oraz jakości środowiska miejskiego.
- ograniczania niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła, podłączanie kolejnych budynków do sieci ciepłowniczej oraz wdrażanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną.
- zwiększenia odporności środowiskowej i klimatycznej zabudowy - zmiany klimatyczne, rosnące koszty energii oraz potrzeba racjonalnego gospodarowania zasobami wymagają dostosowania zabudowy do współczesnych wyzwań środowiskowych. Modernizacja budynków powinna uwzględniać rozwiązania poprawiające ich efektywność energetyczną, trwałość techniczną oraz komfort użytkowania w długiej perspektywie.

Zidentyfikowane potrzeby wskazują, że interwencja w sferze technicznej powinna mieć charakter kompleksowy i obejmować modernizację zdegradowanej zabudowy, poprawę warunków mieszkaniowych, dostosowanie budynków do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

Realizacja tych potrzeb stanowi podstawę dla działań ukierunkowanych na poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego, adaptację budynków na cele społeczne oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Obszary problemowe

Analiza uwarunkowań przestrzennych oraz danych dotyczących modernizacji źródeł ciepła wskazuje, że obszary Boruja i Śródmieście mierzą się z wyzwaniami środowiskowymi wynikającymi przede wszystkim z wysokiej koncentracji zabudowy, intensywnego użytkowania przestrzeni oraz historycznej struktury urbanistycznej. Problemy środowiskowe mają charakter skumulowany i dotyczą całego obszaru rewitalizacji jako centralnej części miasta.

Obszar ten charakteryzuje się bardzo wysoką gęstością zaludnienia, co w połączeniu ze zwartą, historyczną zabudową prowadzi do ograniczonej dostępności terenów biologicznie czynnych oraz niskiego udziału zieleni w strukturze przestrzennej. Intensywna zabudowa ogranicza naturalną retencję wód opadowych oraz sprzyja zjawisku tzw. miejskiej wyspy ciepła.

Wysoka koncentracja funkcji usługowych i komunikacyjnych powoduje również zwiększoną presję środowiskową w postaci hałasu, emisji komunikacyjnych oraz degradacji estetycznej przestrzeni.

W latach 2020–2023 liczba udzielonych dotacji na wymianę źródeł ciepła wynosiła na obszarze rewitalizacji 27,72 szt./1000 mieszkańców (w Boruji 49,25, a w Śródmiejskim 11,17), przy średniej 17,4. Wysoka wartość wskaźnika świadczy o znaczącej skali wcześniejszego problemu związanego z funkcjonowaniem indywidualnych, emisyjnych źródeł ciepła.

Pomimo postępującej modernizacji systemów grzewczych, część budynków nadal korzysta z indywidualnych źródeł ogrzewania, co w warunkach zwartej zabudowy może wpływać na pogorszenie jakości powietrza. Problem ten ma szczególne znaczenie w sezonie grzewczym, kiedy emisje kumulują się w obszarach o ograniczonej cyrkulacji powietrza.

Tabela 15. Uwarunkowania środowisko na obszarze rewitalizacji

Wskaźnik	Boruja	Śródmiejski	Obszar rewitalizacji ogółem	Średnia dla gminy Bytów
Liczba udzielonych dotacji na wymianę źródła ciepła na 1000 m-ców	49,25	11,17	27,72	17,4

Należy w tym zakresie podkreślić bardzo ważną rolę aspektu środowiskowego w problematyce poruszanej w ramach niniejszego dokumentu. Wspomniana na obszarze rewitalizacji zwarta zabudowa w połączeniu z wciąż wysokim udziałem indywidulanych źródeł ciepła, przy wciąż dużym znaczeniu konwencjonalnych źródeł energii w przypadku ogrzewania indywidualnego – decydują o znacznej presji na środowisko, w postaci zanieczyszczeń powietrza pyłami i gazami pochodzącymi ze spalania paliw na potrzeby grzewcze. Jednocześnie krzyżowanie się głównych arterii komunikacyjnych gminy na obszarze rewitalizacji i w konsekwencji znaczny ruch pojazdów, dodatkowo potęgowany ruchem turystycznym w okresie sezonu letniego, generuje dodatkowe zanieczyszczenia komunikacyjne, wpływające na dalsze pogarszanie jakości powietrza w centrum miasta, w tym

na obszarze rewitalizacji. Kwestie komunikacyjne wzmagają także inne rodzaje presji na środowisko w postaci np. hałasu komunikacyjnego. Wszystkie te elementy powodują, że – mając na uwadze funkcje i charakter analizowanego obszaru - obecny stan infrastruktury w połączeniu z wciąż niską świadomością społeczną dotyczącą kwestii dbania o środowisko, skutkuje negatywnym odziaływaniem na stan środowiska a w konsekwencji także życie i zdrowie lokalnej społeczności.

Opisany wcześniej deficyt infrastruktury rekreacyjnej wskazuje nie tylko na problem społeczny, ale również środowiskowy. Ograniczona liczba terenów zielonych wpływa na jakość powietrza, zdolność retencyjną obszaru oraz komfort termiczny mieszkańców.

Wysoki stopień uszczelnienia powierzchni oraz niewystarczająca ilość zieleni powodują zwiększone spływy powierzchniowe wód opadowych oraz obniżają odporność obszaru na zjawiska ekstremalne, takie jak intensywne opady czy fale upałów.

Zwarta zabudowa, ograniczona powierzchnia biologicznie czynna oraz niedostatecznie rozwinięta infrastruktura retencyjna powodują, że obszary rewitalizacji są wrażliwe na skutki zmian klimatycznych. W szczególności dotyczy to:

- lokalnych podtopień w wyniku intensywnych opadów,
- przegrzewania się przestrzeni publicznych w okresach wysokich temperatur,
- pogorszenia komfortu życia mieszkańców w sezonach ekstremalnych.

Brak rozwiązań opartych na zielono-niebieskiej infrastrukturze ogranicza zdolność obszaru do adaptacji do zmieniających się warunków środowiskowych.

Zidentyfikowane problemy wskazują, że obszar rewitalizacji wymaga działań ukierunkowanych na zwiększenie udziału terenów zielonych, poprawę jakości powietrza oraz wzmocnienie odporności klimatycznej przestrzeni miejskiej. Szczególne znaczenie ma Śródmieście, gdzie wysoka gęstość zabudowy i intensywne użytkowanie przestrzeni potęgują presję środowiskową.

Działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się na rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury, zwiększaniu retencji wód opadowych, poprawie warunków środowiskowych oraz podnoszeniu estetyki przestrzeni publicznych w sposób sprzyjający adaptacji do zmian klimatu.

Potencjał obszaru

Pomimo zidentyfikowanych wyzwań środowiskowych, obszar rewitalizacji posiada istotne zasoby i uwarunkowania, które mogą zostać wykorzystane w procesie rewitalizacji jako fundament działań proekologicznych i adaptacyjnych.

Wysoka liczba udzielonych dotacji na wymianę źródeł ciepła w Boruji (49,25 na 1000 mieszkańców przy średniej 17,4) wskazuje na znaczącą aktywność mieszkańców w zakresie modernizacji systemów grzewczych. Oznacza to, że proces ograniczania niskiej emisji został już rozpoczęty i może być kontynuowany w sposób systemowy.

Również w Śródmiejskim , mimo niższej liczby dotacji (11,17), wysoki udział budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej (58%) stanowi istotny potencjał w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczania emisji zanieczyszczeń. Istniejąca infrastruktura techniczna tworzy warunki do dalszej modernizacji i stopniowego eliminowania indywidualnych, emisyjnych źródeł ciepła.

Zwarta zabudowa, choć generuje presję środowiskową, jednocześnie umożliwia efektywne wdrażanie rozwiązań opartych na zielono-niebieskiej infrastrukturze. Działania takie jak tworzenie zielonych podwórek, nasadzenia drzew, ogrody deszczowe czy systemy retencji wód opadowych mogą przynieść zauważalny efekt środowiskowy w relatywnie krótkim czasie dzięki koncentracji przestrzennej.
Bliskość budynków i przestrzeni publicznych umożliwia również łączenie działań środowiskowych z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej.
Na obszarze rewitalizacji występują przestrzenie wymagające uporządkowania – podwórka, tereny międzybudynkowe oraz zdegradowane fragmenty przestrzeni publicznych. Choć obecnie stanowią one problem funkcjonalny i estetyczny, jednocześnie tworzą potencjał do przekształcenia ich w tereny zielone, rekreacyjne oraz retencyjne.
Możliwość zagospodarowania tych przestrzeni w sposób sprzyjający zwiększeniu udziału zieleni oraz poprawie retencji wód opadowych stanowi realną szansę na podniesienie odporności klimatycznej obszaru.
Skala wykorzystania programów wsparcia, takich jak „Czyste Powietrze" czy gminne dotacje na wymianę źródeł ciepła, wskazuje na rosnącą świadomość mieszkańców w zakresie potrzeby poprawy jakości środowiska. Gotowość do podejmowania działań modernizacyjnych może stanowić istotne wsparcie dla dalszych inicjatyw związanych z adaptacją do zmian klimatu oraz zwiększaniem efektywności energetycznej.
Zaangażowanie mieszkańców może sprzyjać również rozwojowi lokalnych inicjatyw związanych z zazielenianiem przestrzeni, tworzeniem ogrodów społecznych czy działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska.
Obszar rewitalizacji, mimo presji wynikającej z wysokiej koncentracji zabudowy i ruchu, posiadają realne możliwości wdrażania rozwiązań zwiększających jakość środowiska oraz odporność klimatyczną. Zapoczątkowany proces wymiany źródeł ciepła, istniejąca infrastruktura techniczna oraz dostępność przestrzeni wymagających przekształceń tworzą warunki do kompleksowego rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury.
Wykorzystanie tego potencjału pozwoli nie tylko na poprawę jakości powietrza i retencji wód opadowych, lecz również na podniesienie estetyki przestrzeni publicznych oraz komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Potrzeby w obszarze środowiskowym

Analiza uwarunkowań przestrzennych i infrastrukturalnych obszarów Boruja i Śródmieście wskazuje na konieczność podjęcia kompleksowych działań wzmacniających odporność środowiskową i klimatyczną obszaru rewitalizacji. Zidentyfikowane problemy oraz istniejące zasoby prowadzą do sformułowania następujących kluczowych potrzeb:

- zwiększenia udziału terenów zielonych w strukturze przestrzennej - wysoka gęstość zabudowy oraz ograniczona liczba terenów rekreacyjnych i zielonych wskazują na konieczność zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej. Brak zieleni wpływa negatywnie na jakość powietrza, komfort termiczny mieszkańców oraz estetykę przestrzeni publicznych.
- wprowadzanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, tworzenie zielonych podwórek oraz przekształcanie zdegradowanych terenów w przestrzenie rekreacyjne i zielone.

- rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawy retencji wód opadowych - zwarta zabudowa i wysoki stopień uszczelnienia powierzchni ograniczają naturalną retencję wód opadowych i zwiększają ryzyko lokalnych podtopień podczas intensywnych opadów. Obszar rewitalizacji wymaga wdrażania rozwiązań opartych na zielono-niebieskiej infrastrukturze, takich jak ogrody deszczowe, systemy małej retencji, nawierzchnie przepuszczalne czy zagospodarowanie wód opadowych w przestrzeni publicznej. Działania te powinny być łączone z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej.
- dalszego ograniczania niskiej emisji i poprawy jakości powietrza - pomimo wysokiej liczby udzielonych dotacji na wymianę źródeł ciepła, szczególnie w Boruji, proces modernizacji systemów grzewczych wymaga kontynuacji. Część budynków nadal korzysta z indywidualnych, potencjalnie emisyjnych źródeł ciepła, co w warunkach zwartej zabudowy może wpływać na pogorszenie jakości powietrza.
- dalszego wspierania wymiany źródeł ciepła oraz działań poprawiających efektywność energetyczną budynków w celu systemowego ograniczania emisji zanieczyszczeń.
- poprawy warunków środowiskowych i estetycznych przestrzeni publicznych - degradacja części przestrzeni publicznych, brak uporządkowanej zieleni oraz niska jakość estetyczna niektórych obszarów wpływają negatywnie na postrzeganie centrum miasta oraz komfort jego użytkowników. Konieczne jest prowadzenie działań łączących poprawę estetyki z funkcjami środowiskowymi, tak aby przestrzeń publiczna była jednocześnie atrakcyjna, przyjazna i odporna na zmiany klimatu.
- zwiększenia odporności obszaru na skutki zmian klimatycznych - zmiany klimatyczne, w tym intensywne opady oraz okresy wysokich temperatur, wymagają dostosowania struktury przestrzennej obszaru rewitalizacji. Konieczne jest wprowadzanie rozwiązań zwiększających odporność na przegrzewanie się przestrzeni oraz poprawiających mikroklimat miejski poprzez rozwój zieleni i retencji.

Zidentyfikowane potrzeby wskazują, że interwencja w sferze środowiskowej powinna mieć charakter zintegrowany i łączyć zwiększenie udziału zieleni, rozwój infrastruktury retencyjnej oraz dalsze ograniczanie emisji zanieczyszczeń. Działania te powinny być prowadzone równolegle z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.
Realizacja powyższych potrzeb stworzy warunki do zwiększenia odporności klimatycznej obszaru rewitalizacji, poprawy jakości powietrza oraz podniesienia komfortu życia mieszkańców.

1.3. Synteza diagnozy

W poniższych tabelach przedstawiono podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji w podziale na omówione powyżej sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. W przypadku każdej sfery zawarto podsumowanie informacji dotyczących najważniejszych zdiagnozowanych problemów, zidentyfikowanych potencjałów oraz potrzeb rozwojowych. Podsumowanie to stanowi syntezę, która wpisuje się w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Przeprowadzona diagnoza sfery społecznej obszaru rewitalizacji wskazuje na koncentrację szeregu zjawisk problemowych, które w istotny sposób wpływają na jakość życia

mieszkańców oraz poziom spójności społecznej tego obszaru. Do najważniejszych zidentyfikowanych problemów należą przede wszystkim podwyższony poziom ubóstwa i korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, wyższy niż średnio w gminie poziom bezrobocia oraz trudna sytuacja części rodzin wymagających wsparcia instytucjonalnego. W diagnozie widoczna jest również zwiększona skala problemów związanych z uzależnieniami, demoralizacją nieletnich oraz zakłóceniami porządku publicznego.

Istotnym wyzwaniem społecznym obszaru rewitalizacji jest także sytuacja osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami, czego odzwierciedleniem jest wysoki poziom korzystania ze świadczeń opiekuńczych oraz usług wsparcia środowiskowego. Wskazuje to na zwiększone zapotrzebowanie na rozwój usług społecznych oraz działań sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców.

Jednocześnie obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał społeczny wynikający z obecności instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz istniejącej infrastruktury społecznej i kulturalnej, które mogą stanowić podstawę dla prowadzenia działań integracyjnych, edukacyjnych i aktywizacyjnych. Zestawienie najważniejszych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych w sferze społecznej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Synteza diagnozy – strefa społeczna

Sfera społeczna		
Problemy	**Potencjał**	**Potrzeby**
Wysoki poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz wysoki udział osób bez kwalifikacji zawodowych wśród bezrobotnych	Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych – wyższa liczba NGO niż średnia dla gminy	Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i podnoszenie kwalifikacji
Ponadprzeciętna skala korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz wysoka wartość wypłacanych zasiłków	Funkcjonowanie instytucji wsparcia społecznego (MOPS) posiadających doświadczenie w pracy środowiskowej	Ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wzmacnianie samodzielności ekonomicznej mieszkańców
Problemy w funkcjonowaniu rodzin – wysoka liczba rodzin wymagających wsparcia, rodzin objętych nadzorem kuratorskim oraz wysoka liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Dostępność infrastruktury społecznej i instytucjonalnej wspierającej działania społeczne	Wzmocnienie rodzin, rozwój wsparcia środowiskowego oraz poprawa sytuacji dzieci i młodzieży
Wysoka liczba dzieci objętych programem dożywiania wskazująca na trudną sytuację materialną części rodzin	Instytucje kultury i edukacji (Biblioteka Miejska, Bytowskie Centrum Kultury) pełniące funkcje integracyjne i animacyjne	Tworzenie bezpiecznych i rozwojowych warunków dla dzieci i młodzieży oraz rozwój oferty edukacyjnej i integracyjnej
Ponadprzeciętna liczba osób wymagających wsparcia z powodu niepełnosprawności, chorób przewlekłych oraz potrzeby usług opiekuńczych	Rozwijające się usługi środowiskowe (np. asystent osoby z niepełnosprawnością, teleopieka), usługi opiekuńcze, usługi sasiedzkie	Rozwój usług społecznych i opiekuńczych dla seniorów, osób chorych i osób z niepełnosprawnościami
Wysoka skala problemów związanych z uzależnieniami (liczba postępowań i wniosków o leczenie odwykowe)	Doświadczenie instytucji publicznych w realizacji działań profilaktycznych i wsparcia rodzin	Rozwój działań profilaktycznych, terapeutycznych i środowiskowych przeciwdziałających uzależnieniom
Wysoka liczba przestępstw, wykroczeń oraz interwencji policyjnych, szczególnie w Śródmiejskim	Obecność instytucji i organizacji mogących prowadzić działania integracyjne i profilaktyczne	Poprawa bezpieczeństwa publicznego oraz rozwój działań profilaktycznych i społecznych
Problemy demoralizacji nieletnich i trudności wychowawcze w części rodzin	Możliwość wykorzystania instytucji kultury i organizacji społecznych do działań wychowawczych i integracyjnych	Rozwój programów wsparcia dla młodzieży oraz działań profilaktycznych i edukacyjnych
Wysoka gęstość zaludnienia sprzyjająca kumulacji problemów społecznych i konfliktów w przestrzeni publicznej	Duża koncentracja mieszkańców sprzyjająca prowadzeniu działań społecznych i animacyjnych	Wzmacnianie integracji społecznej, odbudowa więzi sąsiedzkich i rozwój inicjatyw lokalnych

Przeprowadzona diagnoza sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji wskazuje na występowanie szeregu zjawisk ograniczających jego rozwój ekonomiczny oraz możliwości aktywizacji zawodowej mieszkańców. Do najważniejszych problemów należą przede wszystkim relatywnie niski poziom dochodów mieszkańców, podwyższony poziom bezrobocia oraz wysoki udział osób bez kwalifikacji zawodowych w strukturze osób pozostających bez pracy. Na sytuację gospodarczą wpływają także niekorzystne uwarunkowania demograficzne, w szczególności wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz zwiększone obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym.

Jednocześnie obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał gospodarczy wynikający przede wszystkim z jego centralnego położenia w strukturze miasta Bytowa, koncentracji funkcji usługowych i publicznych oraz relatywnie wysokiego poziomu przedsiębiorczości mieszkańców. Istotnym zasobem rozwojowym są również walory turystyczne obszaru, w tym obecność cennych obiektów dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni publicznych o znaczeniu lokalnym i regionalnym.

Zestawienie zidentyfikowanych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych w sferze gospodarczej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Synteza diagnozy – strefa gospodarcza

Strefa gospodarcza		
Problemy	**Potencjał**	**Potrzeby**
Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ograniczający aktywność zawodową mieszkańców	Znaczna liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowiących potencjalny zasób rynku pracy	Aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz działania wspierające powrót na rynek pracy
Niski poziom dochodów mieszkańców obszaru rewitalizacji w porównaniu do średniej dla gminy	Centralne położenie obszaru rewitalizacji w strukturze miasta Bytowa	Wzrost dochodów mieszkańców poprzez rozwój lokalnej gospodarki i poprawę sytuacji na rynku pracy
Podwyższony poziom bezrobocia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	Funkcjonowanie lokalnych instytucji publicznych i usługowych generujących miejsca pracy	Tworzenie nowych miejsc pracy oraz wzmacnianie lokalnego rynku pracy
Wysoki udział osób bez kwalifikacji zawodowych w strukturze bezrobocia	Możliwość powiązania działań społecznych, edukacyjnych i gospodarczych w procesie rewitalizacji	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz rozwój systemu szkoleń i doradztwa zawodowego
Wysoki udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	Doświadczenie zawodowe części mieszkańców mogące zostać wykorzystane w działalności gospodarczej	Wsparcie osób starszych na rynku pracy oraz działania sprzyjające ich aktywizacji zawodowej
Wysoki poziom wyrejestrowywania działalności gospodarczych	Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz duża liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Wzmocnienie trwałości lokalnej przedsiębiorczości poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe i organizacyjne
Niestabilność ekonomiczna części gospodarstw domowych	Ponadprzeciętna liczba nowo rejestrowanych działalności gospodarczych	Rozwój warunków sprzyjających podejmowaniu i utrzymaniu działalności gospodarczej
Niedostateczne wykorzystanie potencjału gospodarczego wynikającego z funkcji centralnych miasta	Koncentracja funkcji usługowych, handlowych, administracyjnych i kulturalnych w obszarze rewitalizacji	Lepsze wykorzystanie funkcji centrum miasta dla rozwoju usług i przedsiębiorczości
Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego obszaru rewitalizacji	Obecność ważnych atrakcji turystycznych, w tym Zamku krzyżackiego, instytucji kultury oraz atrakcyjnych przestrzeni publicznych	Rozwój turystyki i usług okołoturystycznych jako elementu wzmacniającego lokalną gospodarkę

Przeprowadzona diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej wskazuje na występowanie istotnych problemów związanych z jakością i funkcjonalnością przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji. Do najważniejszych zidentyfikowanych zjawisk należą przede wszystkim niedobory infrastruktury rekreacyjnej, ograniczona dostępność transportu publicznego oraz podwyższony poziom zdarzeń drogowych wpływający na bezpieczeństwo użytkowników przestrzeni. Dodatkowym problemem jest obecność zdegradowanych przestrzeni międzybudynkowych i podwórek, które obniżają estetykę oraz funkcjonalność centrum miasta.

Jednocześnie obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał przestrzenny wynikający z jego centralnego położenia w strukturze miasta Bytowa, bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej oraz koncentracji instytucji publicznych, usługowych i kulturalnych. Wysoka liczba mieszkańców oraz duża gęstość zaludnienia sprawiają, że działania podejmowane w tej części miasta mogą oddziaływać na znaczną część społeczności lokalnej i przyczynić się do ożywienia funkcjonalnego centrum.

Zestawienie najważniejszych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Synteza diagnozy – strefa funkcjonalno – przestrzenna

Strefa funkcjonalno – przestrzenna		
Problemy	**Potencjał**	**Potrzeby**
Bardzo niski poziom infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, terenów rekreacyjnych i boisk), szczególnie w Śródmiejskim	Wysoka liczba mieszkańców oraz duża gęstość zaludnienia sprzyjająca wykorzystaniu nowych przestrzeni rekreacyjnych	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i integracyjnej dla mieszkańców
Niska dostępność transportu publicznego mierzona liczbą przystanków autobusowych	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna obszaru oraz centralne położenie w strukturze miasta	Poprawa dostępności transportu publicznego oraz rozwój mobilności pieszej i rowerowej
Podwyższony poziom zdarzeń drogowych wskazujący na problemy bezpieczeństwa komunikacyjnego	Zwarta struktura urbanistyczna sprzyjająca wprowadzaniu rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz infrastruktury dla pieszych i rowerzystów
Zdegradowane i nieuporządkowane przestrzenie międzybudynkowe oraz podwórka o niskiej estetyce i funkcjonalności	Obecność terenów i przestrzeni możliwych do zagospodarowania w ramach działań rewitalizacyjnych	Poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych
Niewystarczająca liczba atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców	Koncentracja instytucji publicznych, kulturalnych i społecznych w obszarze rewitalizacji	Tworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni sprzyjających integracji i aktywności społecznej
Obniżony poziom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej wynikający m.in. z jakości zagospodarowania przestrzeni	Możliwość wykorzystania rewitalizacji przestrzeni do poprawy bezpieczeństwa i komfortu użytkowania	Poprawa oświetlenia, monitoringu oraz zagospodarowania przestrzeni publicznych
Niewystarczające wykorzystanie potencjału centrum miasta jako miejsca aktywności społecznej i gospodarczej	Centralne położenie obszaru oraz koncentracja funkcji usługowych i instytucjonalnych	Wzmocnienie funkcji usługowych, społecznych i gospodarczych centrum
Ograniczona atrakcyjność przestrzeni centrum jako miejsca wydarzeń i aktywności miejskiej	Istniejące przestrzenie publiczne oraz instytucje kultury mogące pełnić funkcje integracyjne	Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni sprzyjających wydarzeniom miejskim i aktywności społecznej

Przeprowadzona diagnoza sfery technicznej obszaru rewitalizacji wskazuje na występowanie problemów związanych przede wszystkim ze stanem technicznym zabudowy mieszkaniowej, standardem warunków mieszkaniowych oraz koniecznością poprawy efektywności energetycznej budynków. W szczególności w obszarze Śródmieścia widoczna

jest kumulacja problemów wynikających ze starzenia się zabudowy, wysokiej koncentracji budynków zabytkowych oraz ograniczonej powierzchni użytkowej mieszkań w przeliczeniu na jednego mieszkańca.
Jednocześnie obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał infrastrukturalny i przestrzenny, który może zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji. Wysoki udział budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej, znaczna liczba budynków komunalnych oraz koncentracja zabudowy historycznej stwarzają warunki do prowadzenia kompleksowych działań modernizacyjnych, obejmujących poprawę stanu technicznego budynków, zwiększenie ich efektywności energetycznej oraz dostosowanie do potrzeb współczesnych użytkowników.
Zestawienie najważniejszych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych w sferze technicznej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Synteza diagnozy – strefa techniczna

Strefa techniczna		
Problemy	**Potencjał**	**Potrzeby**
Niższy standard przestrzenny warunków mieszkaniowych (niższa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę)	Istniejący zasób mieszkaniowy możliwy do modernizacji i poprawy standardu	Poprawa warunków mieszkaniowych poprzez modernizację i remonty budynków
Wysoka koncentracja zabudowy zabytkowej wymagającej modernizacji i dostosowania do współczesnych standardów	Duża liczba obiektów zabytkowych stanowiących istotny potencjał kulturowy i tożsamościowy miasta	Kompleksowa modernizacja i adaptacja zabytkowej zabudowy przy zachowaniu jej wartości historycznych
Starzejąca się infrastruktura techniczna budynków mieszkalnych i komunalnych	Możliwość prowadzenia skoordynowanych działań modernizacyjnych w zasobie komunalnym	Modernizacja budynków komunalnych i poprawa ich stanu technicznego
Niska efektywność energetyczna części budynków oraz wysokie koszty ogrzewania mieszkań	Wysoki udział budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej stanowiący dobrą bazę dla dalszego rozwoju systemu	Termomodernizacja budynków oraz poprawa efektywności energetycznej zasobu mieszkaniowego
Funkcjonowanie indywidualnych źródeł ciepła w części budynków i związana z tym emisja zanieczyszczeń	Istniejąca infrastruktura ciepłownicza umożliwiająca podłączanie kolejnych budynków do sieci	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła i rozbudowę sieci ciepłowniczej
Niedostosowanie części budynków do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	Możliwość modernizacji i dostosowania budynków w ramach działań rewitalizacyjnych	Poprawa dostępności budynków i przestrzeni mieszkalnych dla osób o ograniczonej mobilności
Degradacja części zabudowy oraz obecność obiektów wymagających adaptacji	Możliwość adaptacji zdegradowanych budynków na funkcje społeczne, mieszkaniowe i usługowe	Zagospodarowanie i adaptacja zdegradowanych budynków na nowe funkcje
Niska efektywność energetyczna części zabudowy sprzyjająca zjawisku ubóstwa energetycznego	Możliwość wykorzystania działań rewitalizacyjnych do poprawy efektywności energetycznej budynków	Ograniczenie ubóstwa energetycznego poprzez modernizację energetyczną budynków

Przeprowadzona diagnoza sfery środowiskowej wskazuje, że obszar rewitalizacji mierzy się z szeregiem wyzwań wynikających przede wszystkim z wysokiej gęstości zabudowy oraz intensywnego użytkowania przestrzeni miejskiej. Ograniczona liczba terenów zielonych, wysoki stopień uszczelnienia powierzchni oraz niewystarczająca retencja wód opadowych powodują zwiększoną podatność obszaru na zjawiska związane ze zmianami klimatycznymi, takie jak przegrzewanie przestrzeni miejskich czy lokalne podtopienia. Dodatkową presję środowiskową stanowią emisje zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych źródeł ciepła oraz ruchu komunikacyjnego w centralnej części miasta.

Jednocześnie obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał w zakresie poprawy jakości środowiska. Wysoka liczba udzielonych dotacji na wymianę źródeł ciepła świadczy o rozpoczętym procesie modernizacji systemów grzewczych oraz rosnącej świadomości mieszkańców w zakresie działań proekologicznych. Dodatkowo istniejące przestrzenie międzybudynkowe i podwórka stwarzają możliwości wdrażania rozwiązań opartych na zielono-niebieskiej infrastrukturze, takich jak nasadzenia drzew, ogrody deszczowe czy systemy retencji wód opadowych.
Zestawienie najważniejszych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych w sferze środowiskowej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Synteza diagnozy – strefa środowiskowa

Strefa środowiskowa		
Problemy	**Potencjał**	**Potrzeby**
Wysoka gęstość zabudowy i duże uszczelnienie powierzchni ograniczające powierzchnię biologicznie czynną	Zwarta struktura urbanistyczna umożliwiająca efektywne wdrażanie rozwiązań zielono-niebieskiej infrastruktury	Zwiększenie udziału terenów zielonych i powierzchni biologicznie czynnej
Niewielka liczba terenów zielonych i rekreacyjnych, szczególnie w Śródmiejskim	Istniejące podwórka i tereny międzybudynkowe możliwe do przekształcenia w przestrzenie zielone	Tworzenie zielonych podwórek, skwerów oraz terenów rekreacyjnych
Ograniczona retencja wód opadowych wynikająca z dużego uszczelnienia powierzchni	Możliwość wprowadzania rozwiązań retencyjnych w przestrzeniach publicznych i międzybudynkowych	Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury i systemów retencji wód opadowych
Ryzyko przegrzewania się przestrzeni miejskich (zjawisko miejskiej wyspy ciepła)	Możliwość zwiększenia liczby nasadzeń drzew i zieleni w przestrzeniach publicznych	Poprawa mikroklimatu miejskiego poprzez rozwój zieleni
Emisje zanieczyszczeń powietrza wynikające z indywidualnych źródeł ciepła	Wysoka liczba udzielonych dotacji na wymianę źródeł ciepła wskazująca na rozpoczęty proces modernizacji systemów grzewczych	Kontynuacja wymiany źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków
Zanieczyszczenia komunikacyjne i hałas związany z dużym natężeniem ruchu w centrum miasta	Istniejąca infrastruktura ciepłownicza oraz działania modernizacyjne poprawiające jakość środowiska	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i presji komunikacyjnej
Degradacja części przestrzeni publicznych i niski poziom estetyki niektórych terenów	Możliwość przekształcania zdegradowanych przestrzeni w tereny zielone i rekreacyjne	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych
Wrażliwość obszaru na skutki zmian klimatycznych (intensywne opady, fale upałów)	Rosnąca świadomość mieszkańców oraz korzystanie z programów wsparcia środowiskowego	Wzmacnianie odporności klimatycznej obszaru poprzez działania adaptacyjne

Przeprowadzona diagnoza w pięciu sferach rozwoju gminy: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej wskazuje na występowanie na obszarze rewitalizacji skumulowanych zjawisk problemowych o charakterze wielowymiarowym. Zidentyfikowane problemy nie występują w sposób odizolowany, lecz pozostają ze sobą w ścisłym powiązaniu i wzajemnie się wzmacniają, prowadząc do utrwalania się niekorzystnych procesów społecznych i przestrzennych.
Kluczową rolę w strukturze zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych odgrywa sfera społeczna, w której obserwuje się koncentrację problemów takich jak wyższy poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, trudna sytuacja części rodzin, problemy związane z uzależnieniami oraz zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami. Zjawiska te w sposób bezpośredni oddziałują na

sytuację gospodarczą mieszkańców, ograniczając ich aktywność zawodową oraz możliwości poprawy warunków życia.
Problemy społeczne pozostają również w ścisłym związku z uwarunkowaniami gospodarczymi obszaru rewitalizacji. Podwyższony poziom bezrobocia, relatywnie niskie dochody mieszkańców oraz niekorzystne procesy demograficzne wpływają na ograniczenie aktywności gospodarczej oraz możliwości inwestycyjnych mieszkańców. Z kolei ograniczona atrakcyjność przestrzeni miejskiej oraz niedobory infrastruktury rekreacyjnej i publicznej mogą wpływać na mniejszą dynamikę rozwoju usług i lokalnej przedsiębiorczości.
Istotne znaczenie mają również uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne, które wpływają na jakość życia mieszkańców oraz sposób funkcjonowania obszaru rewitalizacji. Niedobory infrastruktury rekreacyjnej, zdegradowane przestrzenie międzybudynkowe oraz ograniczona liczba atrakcyjnych przestrzeni publicznych ograniczają możliwości integracji społecznej oraz aktywności mieszkańców. Jednocześnie jakość zagospodarowania przestrzeni publicznych wpływa na poziom bezpieczeństwa, wizerunek centrum miasta oraz jego atrakcyjność jako miejsca zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej i spędzania czasu wolnego.
Problemy w sferze technicznej, związane ze stanem technicznym części zabudowy mieszkaniowej oraz koniecznością modernizacji infrastruktury budynków, również pozostają w bezpośrednim związku z sytuacją społeczną mieszkańców. Niski standard części zasobu mieszkaniowego, ograniczona powierzchnia mieszkań oraz potrzeba poprawy efektywności energetycznej budynków mogą sprzyjać zjawisku ubóstwa energetycznego oraz pogarszać warunki życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Z kolei uwarunkowania środowiskowe w znacznym stopniu wynikają z historycznej struktury urbanistycznej oraz wysokiej intensywności zabudowy w centrum miasta. Ograniczona liczba terenów zielonych, wysoki stopień uszczelnienia powierzchni oraz presja komunikacyjna wpływają na pogorszenie jakości środowiska miejskiego, w tym jakości powietrza, komfortu termicznego mieszkańców oraz odporności obszaru na skutki zmian klimatycznych. Problemy środowiskowe pozostają jednocześnie w powiązaniu ze sferą techniczną (np. emisje z indywidualnych źródeł ciepła) oraz przestrzenno-funkcjonalną (niedobór zieleni i terenów rekreacyjnych).
Jednocześnie przeprowadzona diagnoza wskazuje, że obszar rewitalizacji posiada istotny potencjał rozwojowy, który może zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji. Należą do niego przede wszystkim centralne położenie obszaru w strukturze miasta, koncentracja instytucji publicznych, usługowych i kulturalnych, aktywność organizacji społecznych oraz możliwości przekształcania zdegradowanych przestrzeni i budynków na nowe funkcje społeczne, gospodarcze i rekreacyjne.
Uwzględniając powyższe uwarunkowania należy podkreślić, że skuteczne przeciwdziałanie zidentyfikowanym zjawiskom kryzysowym wymaga prowadzenia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych obejmujących jednocześnie sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową. Tylko kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji pozwoli na trwałą poprawę jakości życia mieszkańców oraz przywrócenie pełnej funkcjonalności i atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

2. Opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych

2.1. Strategia rozwoju gminy

Gminny Program Rewitalizacji stanowi jeden z kluczowych dokumentów operacyjnych wspierających realizację długofalowej polityki rozwoju gminy. Dokument ten koncentruje się na wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez kompleksowe działania społeczne, funkcjonalno - przestrzenne, środowiskowe, techniczne oraz gospodarcze. Cele główne Programu Rewitalizacji zostały sformułowane w taki sposób, aby wzmacniały realizację wizji rozwoju gminy, odpowiadały na wnioski z diagnozy strategicznej oraz przyczyniały się do ograniczania zidentyfikowanych problemów społeczno-gospodarczych, wskazanych w Strategii Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015–2025 z perspektywą do roku 2030. Program rewitalizacji nie tworzy odrębnej polityki rozwojowej, lecz stanowi narzędzie wdrożeniowe dla interwencji skoncentrowanej terytorialnie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Program rewitalizacji pozostaje spójny z zapisami Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015–2025 z perspektywą do roku 2030, która określa wizję i cele rozwoju gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Strategia wskazuje cztery główne cele strategiczne rozwoju gminy obejmujące: tworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych, rozwój infrastruktury transportowej i komunikacyjnej, podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wzmacnianie dziedzictwa kulturowego i wizerunku gminy. Cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji w znacznym stopniu odpowiadają priorytetom rozwojowym wskazanym w strategii gminy i przyczyniają się do ich realizacji, w szczególności w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju infrastruktury społecznej, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz wzmacniania integracji społecznej. Zgodność celów głównych programu rewitalizacji z celami Strategii Rozwoju Gminy przedstawia się następująco.

a. Cel główny 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pierwszy cel programu rewitalizacji koncentruje się na wzmacnianiu integracji społecznej mieszkańców, zwiększaniu aktywności społecznej oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. W ramach tego celu przewidziano działania obejmujące rozwój usług społecznych, wsparcie rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców. Cel ten pozostaje w bezpośredniej zgodności z celem strategicznym 1 Strategii Rozwoju Gminy Bytów – tworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych, który zakłada m.in. rozwój infrastruktury społecznej, poprawę dostępu do usług społecznych, wspieranie organizacji pozarządowych oraz działania na rzecz wyrównywania szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia aktywności społecznej oraz wzmocnienia kapitału społecznego w gminie.

b. Cel główny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu. Drugi cel programu rewitalizacji obejmuje działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększeniem funkcjonalności obszaru rewitalizacji. W szczególności dotyczy on rewitalizacji przestrzeni

miejskich, poprawy bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni publicznych oraz rozwoju infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej i aktywności mieszkańców. Cel ten jest spójny z celem strategicznym 2 Strategii Rozwoju Gminy Bytów – modernizacja infrastruktury transportowej i komunikacyjnej poprawiającej dostępność, który obejmuje rozwój infrastruktury drogowej, poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz rozwój alternatywnych form transportu, takich jak komunikacja zbiorowa czy infrastruktura rowerowa. Działania rewitalizacyjne dotyczące poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej oraz poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej wpisują się w kierunki rozwoju infrastrukturalnego określone w strategii gminy.

c. Cel główny 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji. Trzeci cel programu rewitalizacji obejmuje działania związane z modernizacją zabudowy, poprawą efektywności energetycznej budynków oraz zwiększeniem udziału zieleni w przestrzeni miejskiej. Cel ten pozostaje spójny zarówno z celem strategicznym 1 Strategii Rozwoju Gminy Bytów, dotyczącym poprawy jakości infrastruktury technicznej i społecznej, jak również z celem strategicznym 4, który zakłada poprawę estetyki przestrzeni publicznych, rewitalizację zdegradowanych obszarów oraz wzmacnianie dziedzictwa kulturowego gminy. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni miejskiej, zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz poprawy warunków środowiskowych i estetycznych obszaru rewitalizacji.

Analiza celów i kierunków działań wskazuje na wysoką zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z zapisami Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytów. Program rewitalizacji wspiera realizację strategicznych kierunków rozwoju gminy poprzez działania zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznych, rozwoju infrastruktury społecznej oraz wzmacniania aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do osiągnięcia celów rozwojowych gminy oraz wzmocnienia jej potencjału społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Tabela 21. Komplementarność Programu rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Gminy Bytów

Cel GPR	Kierunek działań	Cel Strategii Rozwoju Gminy	Zakres zgodności
Cel 1 – Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji	Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	Tworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych	rozwój kapitału społecznego
	Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	Rozwój infrastruktury społecznej	poprawa dostępności usług
	Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	Wspieranie organizacji pozarządowych	wzrost aktywności społecznej
Cel 2 – Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu	Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	Modernizacja infrastruktury transportowej	poprawa funkcjonalności przestrzeni
	Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności	Rozwój alternatywnych form transportu	poprawa dostępności komunikacyjnej

Cel GPR	Kierunek działań	Cel Strategii Rozwoju Gminy	Zakres zgodności
	Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych	Rozwój lokalnej gospodarki	wzrost aktywności gospodarczej
Cel 3 – Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji	Budowa, modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	Poprawa jakości infrastruktury technicznej	poprawa warunków mieszkaniowych
	Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	Działania na rzecz efektywności energetycznej	zmniejszenie kosztów energii
	Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	poprawa jakości środowiska

2.2. Strategia rozwoju ponadlokalnego

Jednym z kluczowych dokumentów strategicznych obejmujących teren gminy Bytów jest Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bytowa. Dokument ten określa wspólną wizję rozwoju oraz cele strategiczne dla gmin tworzących MOF Bytowa, a także wskazuje obszary interwencji, które mają sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców, rozwojowi usług publicznych, ochronie środowiska oraz rozwojowi zrównoważonej mobilności. Strategia ZIT umożliwia także koordynację działań rozwojowych oraz zwiększa dostęp do środków finansowych z programów krajowych i europejskich. Cele oraz kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji są spójne z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii ZIT. Program rewitalizacji wspiera realizację celów strategicznych MOF Bytowa poprzez działania społeczne, funkcjonalno - przestrzenne, środowiskowe, techniczne oraz gospodarcze realizowane na obszarze rewitalizacji. Poniżej przedstawiono zgodność celów głównych Programu rewitalizacji z celami Strategii ZIT.

a. Cel główny 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji - pierwszy cel programu rewitalizacji koncentruje się na wzmacnianiu kapitału społecznego, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz rozwijaniu usług społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania przewidziane w ramach tego celu obejmują m.in. aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców, rozwój usług wsparcia dla rodzin, seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także działania integrujące społeczność lokalną. Cel ten pozostaje w bezpośredniej zgodności z zapisami Strategii ZIT, która w ramach obszaru społeczno-gospodarczego wskazuje potrzebę rozwoju usług społecznych oraz zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług zdrowotnych i wsparcia środowiskowego. Strategia zakłada m.in. rozwój placówek wsparcia środowiskowego dla seniorów, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz osób z chorobami przewlekłymi. Realizacja działań przewidzianych w programie rewitalizacji przyczyni się do zwiększenia dostępności usług społecznych, poprawy integracji społecznej mieszkańców oraz ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji.

b. Cel główny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu. Drugi cel programu rewitalizacji

dotyczy poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększenia funkcjonalności obszaru rewitalizacji. Działania w tym zakresie obejmują m.in. rewitalizację przestrzeni publicznych, zagospodarowanie podwórek i przestrzeni sąsiedzkich, poprawę bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni miejskiej, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych i gospodarczych. Cel ten jest zgodny z kierunkami działań określonymi w Strategii ZIT, które wskazują na potrzebę rozwoju infrastruktury publicznej oraz dostosowania przestrzeni do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Strategia podkreśla znaczenie inwestycji w infrastrukturę użyteczności publicznej oraz poprawy jakości przestrzeni publicznych jako elementu podnoszącego jakość życia mieszkańców. Działania rewitalizacyjne przewidziane w programie przyczynią się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej, zwiększenia jej funkcjonalności oraz stworzenia warunków sprzyjających aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.

c. Cel główny 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji. Trzeci cel programu rewitalizacji koncentruje się na poprawie stanu technicznego zabudowy oraz zwiększeniu odporności obszaru rewitalizacji na zmiany klimatu i zagrożenia środowiskowe. W ramach tego celu przewidziano m.in. modernizację budynków komunalnych, poprawę efektywności energetycznej budynków, ograniczenie niskiej emisji, a także rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury. Cel ten pozostaje spójny z celami Strategii ZIT w zakresie ochrony środowiska oraz adaptacji do zmian klimatu. Dokument ten wskazuje m.in. na potrzebę poprawy efektywności energetycznej, adaptacji do zmian klimatu oraz ograniczania degradacji środowiska i ochrony zasobów przyrodniczych. Realizacja działań zaplanowanych w programie rewitalizacji przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Podsumowując należy wskazać, że analiza celów Gminnego Programu Rewitalizacji wskazuje na ich wysoką zgodność z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bytowa. Program rewitalizacji wspiera realizację celów strategicznych MOF Bytowa w szczególności w zakresie rozwoju usług społecznych, poprawy jakości przestrzeni publicznych, ochrony środowiska oraz zwiększania efektywności energetycznej.

Dzięki temu działania realizowane w ramach programu rewitalizacji przyczyniają się do realizacji szerszej polityki rozwoju obszaru funkcjonalnego, wzmacniając spójność społeczną, poprawiając jakość przestrzeni miejskiej oraz wspierając zrównoważony rozwój środowiskowy.

Tabela 22. Komplementarność Programu rewitalizacji ze Strategią ZIT MOF Bytowa

Cel GPR	**Kierunek działań w GPR**	**Wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne**	**Cel / kierunek Strategii ZIT MOF Bytowa**	**Zakres zgodności**
Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu	Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	„Nowe Jutro – Program reintegracji społeczno-zawodowej”, Lokalna Pracownia Aktywności Zawodowej, Centrum Aktywizacji Młodzieży,	Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego dla mieszkańców MOF Bytowa	Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, przeciwdziałanie

Cel GPR	Kierunek działań w GPR	Wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Cel / kierunek Strategii ZIT MOF Bytowa	Zakres zgodności
mieszkańców obszaru rewitalizacji		Szkoła Kompetencji Życiowych i Zawodowych		wykluczeniu społecznemu
	Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	Wsparcie seniorów i osób niesamodzielnych w środowisku lokalnym	Zapewnienie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych oraz rozwój placówek wsparcia środowiskowego	Zwiększenie dostępności usług społecznych i poprawa jakości życia mieszkańców
	Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	„SPAWALNIA – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Kultury", Book.Art.Lab, Latarnicy Rewitalizacji, działania sąsiedzkie i integracyjne	Wzmacnianie integracji społecznej i kapitału społecznego	Integracja mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji	Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	Rewitalizacja przestrzeni publicznych Śródmieścia, zagospodarowanie podwórek i przestrzeni sąsiedzkich, modernizacja przestrzeni w Boruji	Rozwój infrastruktury publicznej oraz przestrzeni dostosowanej do potrzeb mieszkańców	Poprawa jakości przestrzeni miejskiej oraz warunków życia mieszkańców
	Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności	Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, uspokojenie ruchu, poprawa bezpieczeństwa pieszych	Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej oraz infrastruktury transportowej ograniczającej wykluczenie komunikacyjne	Poprawa dostępności przestrzeni miejskiej oraz bezpieczeństwa ruchu
	Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych	Ożywienie gospodarcze Śródmieścia, nowe funkcje dla pustostanów, Strefa Aktywności Lokalnej, rozwój turystyki miejskiej	Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego MOF Bytowa	Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej
Cel 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji	Budowa, modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	Modernizacja budynków komunalnych, adaptacja budynków na cele społeczne i integracyjne, remonty budynków mieszkalnych	Inwestycje służące mieszkańcom i poprawie jakości infrastruktury publicznej	Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości infrastruktury
	Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	Termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, ograniczenie niskiej emisji	Cel operacyjny: oszczędność energetyczna oraz ograniczenie degradacji środowiska	Zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości powietrza
	Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska	Zwiększenie udziału zieleni, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, rozwój retencji i adaptacja do zmian klimatu	Adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska	Poprawa odporności miasta na zmiany klimatu i zwiększenie jakości środowiska

2.3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Gminny Program Rewitalizacji stanowi narzędzie prowadzenia zintegrowanej polityki rozwoju społecznego, funkcjonalno - przestrzennego, środowiskowego, technicznego oraz gospodarczego na obszarach dotkniętych koncentracją przede wszystkim negatywnych zjawisk społecznych. Jednym z kluczowych dokumentów strategicznych, z którymi powinien być spójny program rewitalizacji, jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2026-2032. Strategia ta jest dokumentem planistycznym określającym najważniejsze cele i kierunki działań w obszarze polityki społecznej gminy, obejmujące m.in. wsparcie rodzin, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rozwój usług społecznych oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej mieszkańców. Dokument powstał w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej gminy oraz szeroki proces konsultacji społecznych z udziałem instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. Strategia wskazuje główne obszary interwencji polityki społecznej gminy, takie jak: wsparcie rodziny, poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami i osób zależnych, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rozwój lokalnej aktywności społecznej oraz wzmacnianie integracji społecznej mieszkańców. Cele i działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji są spójne z kierunkami działań wskazanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i w znaczący sposób przyczyniają się do ich realizacji. Poniżej przedstawiono zgodność celów głównych programu rewitalizacji z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. a. Cel główny 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pierwszy cel programu rewitalizacji koncentruje się na działaniach zmierzających do zwiększenia integracji społecznej mieszkańców oraz ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego. W ramach tego celu przewidziano działania aktywizujące mieszkańców, rozwój usług społecznych oraz wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Cel ten pozostaje w bezpośredniej zgodności z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która wskazuje jako jedno z kluczowych wyzwań przeciwdziałanie ubóstwu, marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy. Strategia zakłada m.in. rozwój programów aktywizacji społeczno-zawodowej, wsparcie rodzin w kryzysie oraz działania sprzyjające integracji społecznej. Realizacja działań przewidzianych w programie rewitalizacji przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego, zwiększenia aktywności mieszkańców oraz poprawy funkcjonowania lokalnych społeczności na obszarze rewitalizacji.

b. Cel główny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu. Drugi cel programu rewitalizacji dotyczy poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz tworzenia warunków sprzyjających aktywności społecznej mieszkańców. Działania obejmują m.in. rewitalizację przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji mieszkańców oraz tworzenie miejsc aktywności społecznej i kulturalnej. Cel ten pozostaje spójny z kierunkami działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczącymi rozwoju aktywności lokalnej, wzmacniania kapitału społecznego oraz wspierania współpracy pomiędzy mieszkańcami, organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi. Strategia podkreśla znaczenie aktywizacji społeczności lokalnej, rozwoju inicjatyw obywatelskich oraz wspierania integracji społecznej mieszkańców gminy. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w tym obszarze

przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, poprawy jakości życia oraz wzmocnienia więzi społecznych w lokalnej społeczności.

c. Cel główny 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji. Trzeci cel programu rewitalizacji obejmuje działania związane z poprawą warunków mieszkaniowych, modernizacją budynków oraz zwiększeniem dostępności przestrzeni dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Cel ten jest spójny z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która wskazuje na potrzebę poprawy jakości życia osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych grup wymagających wsparcia. W strategii podkreśla się znaczenie rozwoju usług społecznych, poprawy dostępności przestrzeni publicznych oraz wspierania samodzielności osób zależnych. Działania rewitalizacyjne w zakresie modernizacji budynków, poprawy dostępności architektonicznej oraz tworzenia infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej będą wspierały realizację celów polityki społecznej gminy.

Analiza celów i kierunków działań wskazuje na wysoką zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bytów na lata 2026-2032. Program rewitalizacji stanowi istotne narzędzie realizacji lokalnej polityki społecznej poprzez działania służące aktywizacji mieszkańców, rozwojowi usług społecznych, integracji społecznej oraz poprawie warunków życia. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego, wzmocnienia kapitału społecznego oraz poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Tabela 23. Komplementarność Programu rewitalizacji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych

Cel GPR	Kierunek działań	Wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Cel Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Zakres zgodności
Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji	Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	Program reintegracji społeczno-zawodowej, Centrum Aktywizacji Młodzieży	Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	aktywizacja mieszkańców
	Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	Wspieranie rodzin	Wsparcie rodzin i osób w kryzysie	zwiększenie dostępności usług społecznych
	Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	działania sąsiedzkie, wydarzenia integracyjne	rozwój kapitału społecznego	integracja mieszkańców
Cel 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji	Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	rewitalizacja przestrzeni publicznych Śródmieścia	rozwój aktywności lokalnej	miejsca integracji społecznej
	Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności	infrastruktura piesza i rowerowa	poprawa dostępności usług społecznych	zwiększenie dostępności przestrzeni

Cel GPR	Kierunek działań	Wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Cel Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Zakres zgodności
	Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych	strefa aktywności lokalnej	wspieranie inicjatyw społecznych	rozwój przedsiębiorczości lokalnej
Cel 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji	Budowa, modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	modernizacja budynków komunalnych	poprawa jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem	lepsze warunki mieszkaniowe
	Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	termomodernizacja budynków	poprawa warunków życia mieszkańców	ograniczenie kosztów utrzymania
	Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska	zagospodarowanie terenów zielonych	poprawa jakości życia	poprawa warunków środowiskowych

2.4. Regionalne dokumenty strategiczne

2.4.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Program Rewitalizacji pozostaje spójny i komplementarny ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030). Dokument rewitalizacji wpisuje się zarówno w cele strategiczne, jak i cele operacyjne SRWP 2030, odpowiadając na kluczowe wyzwania społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe województwa pomorskiego.

Założenia Programu Rewitalizacji koncentrują się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom społecznym, poprawie jakości życia mieszkańców, wzmacnianiu kapitału społecznego, podnoszeniu jakości przestrzeni publicznych oraz wspieraniu lokalnej aktywności gospodarczej i społecznej. Kierunki te są zgodne z podejściem strategicznym województwa pomorskiego, które zakłada prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju opartej na zasadach trwałego bezpieczeństwa, wspólnotowości oraz odporności gospodarczej regionu.

Program Rewitalizacji wpisuje się w realizację Celu strategicznego 1 SRWP 2030 – „Trwałe bezpieczeństwo", w szczególności poprzez działania dotyczące poprawy jakości przestrzeni miejskiej, ograniczania zjawisk wykluczenia społecznego, poprawy dostępności usług społecznych oraz zwiększania odporności obszarów miejskich na skutki zmian klimatu. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych związanych z modernizacją infrastruktury publicznej, tworzeniem terenów zielonych, poprawą efektywności energetycznej budynków czy rozwojem infrastruktury społecznej przyczynia się do realizacji celów operacyjnych takich jak: „Bezpieczeństwo środowiskowe", „Bezpieczeństwo energetyczne" oraz „Bezpieczeństwo zdrowotne". Działania te odpowiadają na wskazane w SRWP 2030 wyzwania związane z adaptacją do zmian klimatu, poprawą jakości środowiska oraz zwiększaniem jakości życia mieszkańców.

Istotnym elementem Programu Rewitalizacji jest również wzmacnianie spójności społecznej i aktywizacja mieszkańców, co pozostaje zgodne z Celem strategicznym 2 SRWP 2030 – „Otwarta wspólnota regionalna". Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ukierunkowane na integrację społeczną, rozwój usług społecznych, aktywizację mieszkańców, wspieranie organizacji pozarządowych oraz rozwój przestrzeni służących budowaniu relacji społecznych przyczyniają się do realizacji celów operacyjnych: „Wrażliwość społeczna", „Kapitał społeczny", „Fundamenty edukacji" oraz „Oferta czasu wolnego". Program rewitalizacji zakłada bowiem tworzenie warunków do zwiększania aktywności obywatelskiej, przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz poprawy dostępności infrastruktury społecznej i kulturalnej, co jest zgodne z regionalną polityką wzmacniania wspólnot lokalnych i jakości życia mieszkańców.

Jednocześnie Program Rewitalizacji wspiera realizację Celu strategicznego 3 SRWP 2030 – „Odporna gospodarka". Działania związane z ożywieniem społeczno-gospodarczym obszarów zdegradowanych, poprawą atrakcyjności przestrzeni miejskich, rozwojem przedsiębiorczości lokalnej oraz tworzeniem warunków sprzyjających inwestycjom i aktywności gospodarczej wpływają na wzmacnianie lokalnego potencjału rozwojowego. Program wspiera również rozwój funkcji usługowych, turystycznych i społecznych miasta, co pozostaje spójne z celami operacyjnymi dotyczącymi „Zasobów pracy", „Mobilności" oraz „Oferty czasu wolnego". Rewitalizacja przestrzeni miejskich oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej sprzyjają zwiększaniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Bytowa oraz podnoszeniu konkurencyjności lokalnej gospodarki.

Założenia Programu Rewitalizacji pozostają także zgodne z horyzontalnymi zasadami SRWP 2030, obejmującymi zrównoważony rozwój, partnerstwo, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ochronę środowiska oraz wzmacnianie odporności społecznej i gospodarczej regionu. Program zakłada prowadzenie działań w sposób zintegrowany, z udziałem mieszkańców, organizacji społecznych, instytucji publicznych i partnerów lokalnych, co odpowiada regionalnemu modelowi wielopoziomowego zarządzania i partycypacji społecznej.

W konsekwencji należy stwierdzić, że Program Rewitalizacji jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 i stanowi instrument wspierający realizację jej celów strategicznych oraz operacyjnych na poziomie lokalnym. Dokument nie jest sprzeczny z kierunkami polityki rozwoju województwa pomorskiego, lecz stanowi ich uszczegółowienie i praktyczną realizację w odniesieniu do lokalnych potrzeb i problemów obszaru rewitalizacji.

2.4.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Program Rewitalizacji pozostaje zgodny z założeniami i kierunkami polityki przestrzennej określonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (PZPWP 2030). Dokument rewitalizacji wpisuje się w cele oraz kierunki działań wskazane w Planie, a jego realizacja wspiera prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej województwa pomorskiego. Jednocześnie Program Rewitalizacji nie pozostaje w sprzeczności z ustaleniami PZPWP 2030 i stanowi ich uszczegółowienie na poziomie lokalnym.

Założenia Programu Rewitalizacji koncentrują się na przeciwdziałaniu degradacji społecznej, przestrzennej, technicznej i funkcjonalnej obszarów miejskich, poprawie jakości

przestrzeni publicznych, ochronie i wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego, zwiększaniu dostępności usług społecznych oraz wzmacnianiu lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Kierunki te pozostają zgodne z polityką przestrzenną województwa pomorskiego, której istotnym elementem jest wspieranie zrównoważonego rozwoju miast, poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie funkcji społecznych i gospodarczych ośrodków miejskich.

Program Rewitalizacji wpisuje się w założenia dotyczące wzmacniania policentrycznej struktury osadniczej województwa oraz wspierania rozwoju lokalnych ośrodków miejskich pełniących funkcje społeczne, gospodarcze i usługowe dla otaczających obszarów. Plan województwa wskazuje na konieczność wzmacniania potencjału miast powiatowych, poprawy jakości przestrzeni miejskich oraz przeciwdziałania negatywnym procesom społecznym i przestrzennym. Działania rewitalizacyjne realizowane na terenie Bytowa przyczyniają się do poprawy jakości przestrzeni publicznych, podniesienia standardu infrastruktury społecznej i technicznej oraz zwiększenia atrakcyjności miasta jako lokalnego centrum usługowego i społecznego.

Istotnym elementem zgodności Programu Rewitalizacji z PZPWP 2030 jest również realizacja działań służących ochronie ładu przestrzennego i poprawie jakości zagospodarowania przestrzeni. Program przewiduje działania dotyczące modernizacji i adaptacji istniejącej zabudowy, zagospodarowania terenów zdegradowanych, poprawy estetyki przestrzeni publicznych oraz zwiększania dostępności terenów rekreacyjnych i zieleni miejskiej. Kierunki te odpowiadają założeniom Planu województwa dotyczącym ograniczania degradacji przestrzeni, racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz poprawy jakości środowiska miejskiego.

Program Rewitalizacji pozostaje także zgodny z kierunkami polityki przestrzennej województwa dotyczącymi ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące m.in. poprawę efektywności energetycznej budynków, rozwój terenów zielonych, uporządkowanie przestrzeni miejskich oraz działania ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko wspierają realizację regionalnych działań na rzecz zwiększania odporności miast na skutki zmian klimatu oraz poprawy jakości środowiska życia mieszkańców.

Program wpisuje się również w kierunki związane z ochroną i wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego województwa pomorskiego. Rewitalizacja obszarów miejskich Bytowa zakłada zachowanie i wykorzystanie walorów historycznych oraz kulturowych miasta, co pozostaje zgodne z założeniami PZPWP 2030 dotyczącymi wzmacniania tożsamości regionalnej i ochrony dziedzictwa kulturowego jako istotnego czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego.

Działania przewidziane w Programie Rewitalizacji są także zgodne z kierunkami rozwoju infrastruktury społecznej i poprawy dostępności usług publicznych wskazywanymi w Planie województwa. Realizacja przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych, kulturalnych oraz integracyjnych przyczynia się do wzmacniania spójności społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz poprawy jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji.

W konsekwencji należy uznać, że Program Rewitalizacji jest zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, wpisuje się w realizację jego celów i kierunków działań oraz nie pozostaje z nim w sprzeczności. Program stanowi

narzędzie wspierające wdrażanie regionalnej polityki przestrzennej na poziomie lokalnym, odpowiadając jednocześnie na specyficzne potrzeby i problemy obszaru rewitalizacji miasta Bytowa.

3. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji stanowi syntetyczny obraz pożądanego kierunku zmian, jakie Gminny Program Rewitalizacji ma uruchomić na obszarze rewitalizacji. Została ona sformułowana na podstawie przeprowadzonej diagnozy, zidentyfikowanych potrzeb oraz potencjałów obszaru rewitalizacji, a także w powiązaniu z celami i kierunkami działań przyjętymi w programie. Wizja ta określa docelowy stan obszaru jako przestrzeni bezpiecznej, funkcjonalnej i atrakcyjnej, sprzyjającej wysokiej jakości życia mieszkańców oraz trwałemu rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i środowiskowemu. Wizja obszaru rewitalizacji została sformułowana poniżej.

Obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji stanowi bezpieczne, estetyczne i wielofunkcyjne centrum aktywności społecznej, gospodarczej i kulturalnej Bytowa, w którym zmodernizowana i energooszczędna zabudowa, uporządkowane przestrzenie publiczne, rozwinięta zielono-niebieska infrastruktura oraz aktywna i zintegrowana społeczność lokalna wspólnie tworzą wysoką jakość życia mieszkańców, sprzyjają integracji, przedsiębiorczości i turystyce oraz budują trwałą odporność obszaru na wyzwania środowiskowe i klimatyczne

Obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji stanowi spójne, bezpieczne i przyjazne środowisko życia, w którym wysoka jakość przestrzeni publicznych, nowoczesna infrastruktura oraz aktywna społeczność lokalna tworzą fundament trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego.

Jednostki Boruja i Śródmieście odzyskują swoją rolę atrakcyjnego i wielofunkcyjnego centrum miasta – miejsca spotkań, aktywności społecznej, usługowej i kulturalnej. Zmodernizowana zabudowa, uporządkowane przestrzenie publiczne oraz ożywione lokale użytkowe budują wizerunek centrum jako reprezentacyjnej i dynamicznej części Bytowa. Przestrzeń jest estetyczna, bezpieczna i dostępna dla wszystkich użytkowników, w tym osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Obszar rewitalizacji będzie oferował mieszkańcom wysoką jakość życia dzięki poprawionym warunkom mieszkaniowym, zmodernizowanym budynkom komunalnym oraz zwiększonej efektywności energetycznej zasobu mieszkaniowego. Ograniczenie niskiej emisji oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury przyczyniają się do poprawy jakości powietrza i zwiększenia odporności obszaru na skutki zmian klimatu.

Zwiększony udział terenów zielonych, zagospodarowane podwórka i przestrzenie rekreacyjne sprzyjają integracji społecznej oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Rozwinięta infrastruktura piesza i rowerowa oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego będą wzmacniały dostępność i funkcjonalność obszaru.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą aktywni społecznie i zawodowo, korzystając z rozwiniętych usług społecznych, edukacyjnych i integracyjnych. Instytucje publiczne,

organizacje pozarządowe i lokalni przedsiębiorcy będą współtworzyć sieć współpracy wzmacniającą spójność społeczną oraz lokalną tożsamość.
W rezultacie obszar rewitalizacji staje się przestrzenią o wysokiej jakości środowiskowej, technicznej i społecznej – miejscem bezpiecznym, funkcjonalnym i atrakcyjnym, które skutecznie przeciwdziała zjawiskom kryzysowym i buduje trwałe podstawy rozwoju miasta Bytowa.

4. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań zostały sformułowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji, zidentyfikowanych problemów, potencjałów i potrzeb rozwojowych wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Stanowią one logiczną odpowiedź na zjawiska kryzysowe występujące w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a jednocześnie wyznaczają pożądany kierunek zmian prowadzących do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienia roli obszaru rewitalizacji w strukturze miasta. Przyjęte cele i kierunki działań mają charakter zintegrowany i wzajemnie się uzupełniają, co pozwala na kompleksowe oddziaływanie na przyczyny i skutki zdiagnozowanego kryzysu.
CEL GŁÓWNY 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel koncentruje się na ograniczeniu problemów społecznych zidentyfikowanych w diagnozie, w szczególności związanych z ubóstwem, bezrobociem, niską aktywnością społeczną, osłabieniem więzi sąsiedzkich oraz występowaniem zjawisk kryzysowych wśród rodzin i osób zagrożonych marginalizacją. Działania w ramach celu mają prowadzić do wzrostu integracji mieszkańców, poprawy ich sytuacji życiowej oraz zwiększenia dostępności wsparcia środowiskowego i usług społecznych. W ramach tak sformułowanego celu wyznaczono do realizacji 3 kierunki działań.
Kierunek 1.1. Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców
Kierunek obejmuje działania służące podnoszeniu kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców, wspieraniu aktywności edukacyjnej oraz zwiększaniu możliwości podejmowania zatrudnienia. Istotnym elementem będzie wsparcie osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz młodzieży wymagającej wzmocnienia szans rozwojowych.
Kierunek 1.2. Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego
Kierunek zakłada rozwój lokalnych usług społecznych, poprawę dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej i opiekuńczej oraz wzmocnienie działań środowiskowych na rzecz rodzin, seniorów i osób w kryzysie. W ramach działań planuje się także rozwój rozwiązań profilaktycznych oraz wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem.
Kierunek 1.3. Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności
Kierunek obejmuje inicjatywy integrujące mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej oraz działania animacyjne wzmacniające tożsamość lokalną. Podejmowane przedsięwzięcia mają sprzyjać odbudowie więzi społecznych, aktywizacji środowisk lokalnych oraz tworzeniu przestrzeni do współdziałania i zaangażowania obywatelskiego.

CEL GŁÓWNY 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu

Cel obejmuje działania ukierunkowane na podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz poprawę warunków życia mieszkańców poprzez przywrócenie ładu przestrzennego, zwiększenie bezpieczeństwa oraz lepsze wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji. Realizacja celu przyczyni się do wzmocnienia funkcji społecznych i gospodarczych centrum miasta oraz zwiększy atrakcyjność obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i odwiedzających. W ramach tak sformułowanego celu wyznaczono do realizacji 3 kierunki działań.

Kierunek 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa

Kierunek zakłada modernizację i uporządkowanie przestrzeni publicznych, poprawę ich estetyki oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Działania obejmują m.in. poprawę jakości terenów wspólnych, podwórek, ulic i placów, a także rozwój infrastruktury sprzyjającej integracji i aktywności społecznej.

Kierunek 2.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności

Kierunek obejmuje działania poprawiające funkcjonowanie układu komunikacyjnego na obszarze rewitalizacji, w tym zwiększenie bezpieczeństwa pieszych oraz rozwój rozwiązań wspierających mobilność mieszkańców. Zakłada się rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek 2.3. Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych

Kierunek koncentruje się na ożywieniu społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizacji poprzez rozwój usług, przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych funkcji użytkowych w zdegradowanych przestrzeniach. Działania mają przyczynić się do wzrostu aktywności gospodarczej, lepszego wykorzystania potencjału lokalnego oraz poprawy atrakcyjności centrum Bytowa.

CEL GŁÓWNY 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji

Cel zakłada poprawę jakości infrastruktury mieszkaniowej i publicznej poprzez modernizację zdegradowanej zabudowy oraz ograniczenie problemów technicznych i środowiskowych występujących na obszarze rewitalizacji. Istotnym elementem będzie zwiększenie efektywności energetycznej obiektów, ograniczenie niskiej emisji oraz wzmocnienie rozwiązań wspierających adaptację do zmian klimatu. W ramach tak sformułowanego celu wyznaczono do realizacji 3 kierunki działań.

Kierunek 3.1. Budowa, modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe

Kierunek obejmuje remonty i modernizacje budynków mieszkalnych oraz obiektów o funkcjach publicznych i społecznych. Działania mają poprawić standard zamieszkania, zwiększyć dostępność infrastruktury dla mieszkańców oraz umożliwić rozwój usług społecznych poprzez nadanie budynkom nowych funkcji.

Kierunek 3.2. Poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie niskiej emisji

Kierunek zakłada działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków, zmniejszenia kosztów ich utrzymania oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Obejmuje przedsięwzięcia termomodernizacyjne, modernizację instalacji oraz rozwiązania sprzyjające poprawie jakości powietrza.

Kierunek 3.3. Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska

Kierunek obejmuje działania związane z rozwojem zieleni miejskiej, poprawą warunków środowiskowych oraz zwiększeniem odporności obszaru rewitalizacji na skutki zmian klimatu. Planowane działania będą wspierać retencję wód opadowych, rozwój terenów rekreacyjnych oraz tworzenie bardziej przyjaznych i zdrowych warunków życia mieszkańców.

Rysunek 8. Matryca celów Gminnego Programu Rewitalizacji

5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

5.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej przedstawiono listę oraz opis podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach Programu wyznaczono w sumie 10 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie wymienione przedsięwzięcia zostaną zrealizowane na obszarze rewitalizacji. Należy

podkreślić (co zostało szerzej opisane w dalszej części Programu), że wskazane poniżej przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zidentyfikowane w sposób partycypacyjny, na podstawie przeprowadzonego przez Gminę Bytów naboru na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, którego celem było określenie katalogu działań i zadań, które powinny zostać zrealizowane na obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 1: **„Przebudowa Placu Krofeya w Bytowie"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, we współpracy z właściwymi wspólnotami mieszkaniowymi, w szczególności w zakresie zagospodarowania nieruchomości przyległych oraz realizacji działań dotyczących remontu kamienic i przedogródków.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada kompleksową przebudowę Placu Krofeya w Bytowie wraz z modernizacją przyległych elementów układu komunikacyjnego i zagospodarowania przestrzeni publicznej. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie nowoczesnej i reprezentacyjnej przestrzeni miejskiej o wysokiej jakości funkcjonalnej i estetycznej, sprzyjającej integracji społecznej, wypoczynkowi oraz organizacji wydarzeń.

W ramach przedsięwzięcia przewiduje się m.in.:

- przebudowę ul. Slipyja oraz uporządkowanie organizacji ruchu i miejsc postojowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- przebudowę Placu Krofeya obejmującą urządzenie zieleni, montaż małej architektury oraz elementów wyposażenia przestrzeni publicznej,
- zagospodarowanie przedogródków oraz działania związane z poprawą estetyki i rewitalizacją zabytkowych kamienic przy ul. Drzymały.

Realizacja inwestycji przyczyni się do ograniczenia dominacji funkcji parkingowej w tej części obszaru rewitalizacji i przywrócenia przestrzeni publicznej jej funkcji społecznych i reprezentacyjnych.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie Bytowa, obejmując obszar w rejonie ulic: Drzymały, Dworcowej, Kard. Josyfa Slipyja oraz Placu Krofeya.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 4 850 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznych w centrum Bytowa, zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz podniesienia standardu życia mieszkańców. Inwestycja wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów oraz usprawni rozwiązania komunikacyjne w obszarze rewitalizacji. Projekt będzie także wspierał ochronę i rewaloryzację historycznej przestrzeni kulturowej Bytowa.

Efektem przedsięwzięcia będzie wykreowanie przestrzeni publicznej o wysokich walorach estetycznych i funkcjonalnych, sprzyjającej integracji społecznej i aktywności mieszkańców, a także tworzącej przyjazne miejsce wypoczynku i spotkań dla mieszkańców oraz turystów.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	3	Protokół odbioru robót
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	produkt	0	5052	Protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultat	0	16178	Ewidencja ludności UM

Ocena rezultatów będzie prowadzona w oparciu o dokumentację odbiorową inwestycji oraz dane ewidencyjne gminy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zachowaniem zasad dostępności, w tym projektowania uniwersalnego, tak aby nowa przestrzeń publiczna mogła być użytkowana przez wszystkich mieszkańców, w szczególności osoby ze szczególnymi potrzebami oraz osoby z niepełnosprawnościami.

Rozwiązania zastosowane w ramach przebudowy Placu Krofeya zapewnią eliminację barier architektonicznych oraz umożliwią swobodne poruszanie się po przestrzeni publicznej. Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą przygotowywane zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z niedostatkiem wysokiej jakości przestrzeni publicznych, niskim poziomem estetyki i bezpieczeństwa oraz ograniczoną funkcjonalnością układu komunikacyjnego w Śródmiejskim .

Przedsięwzięcie nr 2: **„Rozwój systemu zieleni śródmiejskiej”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, która odpowiadać będzie za przygotowanie dokumentacji, realizację robót oraz wyposażenie terenów zieleni w elementy małej architektury i infrastruktury rekreacyjnej.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rozwój systemu zieleni śródmiejskiej poprzez zagospodarowanie i rewitalizację terenów zielonych w kluczowych lokalizacjach Bytowa. Przedsięwzięcie ma na celu stworzenie przyjaznych i funkcjonalnych miejsc odpoczynku oraz poprawę estetyki i warunków środowiskowych na obszarze rewitalizacji.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- zagospodarowanie terenów niezabudowanych lub zdegradowanych w celu utworzenia zieleńców i skwerów,
- urządzenie terenów rekreacyjnych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,

- wprowadzenie zieleni w przestrzenie dotychczas zdominowane przez nawierzchnie utwardzone,
- wykonanie nasadzeń drzew i krzewów oraz uporządkowanie układu zieleni,
- montaż elementów małej architektury, w tym ławek, miejsc odpoczynku oraz elementów poprawiających funkcjonalność przestrzeni publicznych.

Realizacja inwestycji wpłynie na zwiększenie udziału terenów biologicznie czynnych w Śródmiejskim oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie w rejonie ulic: Szerokiej, Kochanowskiego, Kościelnej, Mickiewicza oraz Sikorskiego.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 700 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości środowiska i estetyki przestrzeni publicznych w Śródmiejskim Bytowa, zwiększenia powierzchni terenów zielonych oraz stworzenia nowych przestrzeni rekreacyjnych sprzyjających wypoczynkowi i integracji mieszkańców. Projekt wpłynie także na poprawę warunków mikroklimatycznych, ograniczenie efektu miejskiej wyspy ciepła oraz poprawę jakości powietrza.

Dzięki powstaniu nowych miejsc odpoczynku i stref rekreacyjnych przedsięwzięcie będzie sprzyjało budowaniu relacji społecznych oraz poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	2	Protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultat	0	16178 (ludność Bytowa)	Ewidencja ludności

Ocena rezultatów będzie prowadzona w oparciu o dokumentację odbiorową inwestycji oraz dane ewidencyjne gminy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, zapewniając możliwość korzystania z nowych terenów zielonych przez wszystkich użytkowników, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami oraz osoby z niepełnosprawnościami.

Nowe elementy przestrzeni publicznych (ciągi piesze, miejsca odpoczynku, mała architektura) zostaną zaprojektowane w sposób eliminujący bariery architektoniczne. Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymagania dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z niedoborem terenów zielonych, nadmiarem nawierzchni utwardzonych oraz potrzebą tworzenia atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjnych w intensywnie zabudowanej części Śródmieścia.

Przedsięwzięcie nr 3: **„Remont budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz remont zabytkowych kamienic mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze Boruja i Śródmiejskim"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez wspólnoty mieszkaniowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji Bytowa.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada przeprowadzenie prac remontowych, modernizacyjnych oraz porządkowych w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, w tym kamienicach zabytkowych, znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu technicznego budynków, podniesienie estetyki zabudowy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- remonty i prace konserwatorskie elewacji oraz elementów zewnętrznych budynków,
- prace termomodernizacyjne (docieplenia, izolacje),
- remont dachów i systemów odprowadzania wody,
- modernizację części wspólnych budynków (klatki schodowe, piwnice, strychy),
- remonty instalacji oraz systemów centralnego ogrzewania,
- uporządkowanie i poprawę zagospodarowania podwórek oraz otoczenia budynków,
- realizację innych robót wynikających z potrzeb technicznych poszczególnych nieruchomości.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się także do ograniczenia niskiej emisji poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Bytowa.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 26 005 356,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę jakości zasobu mieszkaniowego oraz estetyki zabudowy na obszarze rewitalizacji. Poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni zamieszkania, poprawy bezpieczeństwa użytkowania obiektów oraz wzrostu komfortu życia mieszkańców.

Projekt będzie również sprzyjać wzmacnianiu więzi sąsiedzkich poprzez uporządkowanie przestrzeni wspólnych oraz poprawę warunków życia w zabudowie wielorodzinnej. Dodatkowo przedsięwzięcie będzie miało wpływ na ograniczenie niskiej emisji dzięki działaniom termomodernizacyjnym.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji	produkt	0	10	Protokół odbioru robót
Ilość osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury społecznej	rezultat	0	80	Ewidencja ludności

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie protokołów odbioru robót oraz danych ewidencyjnych gminy i administratorów wspólnot mieszkaniowych.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Prace remontowe oraz modernizacyjne będą realizowane w sposób umożliwiający zwiększenie dostępności budynków i ich otoczenia, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.1: Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe,

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane ze złym stanem technicznym budynków wielorodzinnych, wysokimi kosztami ich utrzymania, brakiem rozwiązań energooszczędnych oraz potrzebą poprawy jakości przestrzeni mieszkaniowej.

Przedsięwzięcie nr 4: **„Anime & Manga Klub – społeczność twórczych pasjonatów”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Bibliotekę Miejską w Bytowie, która odpowiadać będzie za organizację spotkań, działania edukacyjne oraz integracyjne skierowane do młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Zakres realizowanych zadań

Przedsięwzięcie zakłada prowadzenie działań kulturalno-edukacyjnych skierowanych do młodzieży, opartych o tematykę mangi, anime oraz komiksu. Projekt będzie realizowany w formie cyklicznych spotkań i zajęć warsztatowych, podczas których uczestnicy będą poznawać kulturę i stylistykę anime i mangi oraz rozwijać swoje umiejętności artystyczne.

W ramach działań przewiduje się m.in.:

- organizację spotkań klubowych o charakterze edukacyjnym i integracyjnym,
- realizację zajęć warsztatowych związanych z tworzeniem własnych prac artystycznych,
- inicjowanie działań wspólnych i wydarzeń sprzyjających integracji uczestników,
- działania promujące wartości społeczne, takie jak tolerancja, otwartość, szacunek i współpraca,
- budowanie środowiska młodzieżowego sprzyjającego aktywności kulturalnej i obywatelskiej.

Przedsięwzięcie ma na celu przeciwdziałanie izolacji społecznej, szczególnie wśród młodzieży zagrożonej wykluczeniem, w tym młodzieży migranckiej i cudzoziemskiej, oraz wzmacnianie pozytywnych relacji w społeczności lokalnej.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w siedzibie Biblioteki Miejskiej przy ul. Zamkowej 2.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 34 200 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzrostu aktywności kulturalnej młodzieży, poprawy integracji społecznej oraz budowania więzi pomiędzy młodymi mieszkańcami z różnych środowisk społecznych i kulturowych. Projekt będzie wspierał rozwój kreatywności, zdolności artystycznych oraz poczucia przynależności do społeczności lokalnej, co wpisuje się w cele rewitalizacji w zakresie wzmacniania spójności społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań o charakterze społecznym	produkt	0	108	Sprawozdanie Biblioteki Miejskiej w Bytowie
Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach	rezultat	0	2 160	Lista uczestników spotkań

Ocena rezultatów będzie dokonywana na podstawie dokumentacji realizacji działań, ewidencji uczestników oraz sprawozdań instytucji prowadzącej projekt.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób zapewniający dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Spotkania oraz zajęcia odbywać się będą w przestrzeni dostępnej architektonicznie, umożliwiającej udział osobom z ograniczeniami mobilności.

Zapewniona zostanie także dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa – informacje dotyczące przedsięwzięcia będą przygotowywane zgodnie z zasadami dostępności, tak aby umożliwić równy dostęp do działań wszystkim zainteresowanym.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.3: Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności.

Projekt stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w zakresie ograniczonej oferty aktywności dla młodzieży, ryzyka izolacji społecznej oraz potrzeby tworzenia inicjatyw integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 5: **„Book.Art.Lab – papierowe mosty Śródmieścia”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Bibliotekę Miejską w Bytowie, która odpowiadać będzie za organizację działań warsztatowych, koordynację przedsięwzięcia oraz aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie działań kulturalno-edukacyjnych.

Zakres realizowanych zadań

Przedsięwzięcie zakłada realizację działań artystyczno-integracyjnych skierowanych do mieszkańców Śródmieścia, w szczególności dorosłych i seniorów, a także osób z doświadczeniem migracyjnym. Projekt opiera się na idei twórczego recyklingu książek i czasopism wycofanych z księgozbioru Biblioteki oraz nadawania im „drugiego życia" poprzez działania artystyczne.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in.:

- warsztaty twórcze z zakresu book artu, kolażu oraz działań plastycznych z wykorzystaniem materiałów papierowych,
- zajęcia sprzyjające rozwijaniu kreatywności oraz umiejętności manualnych uczestników,
- działania integrujące mieszkańców różnych grup wiekowych i środowisk kulturowych,
- inicjatywy służące budowaniu relacji społecznych i międzypokoleniowych,
- działania promujące postawy proekologiczne i zrównoważone gospodarowanie zasobami,
- tworzenie prac artystycznych oraz prezentowanie efektów działań w przestrzeni Biblioteki.

Przedsięwzięcie stanowi narzędzie aktywizacji społecznej i przeciwdziałania izolacji, wykorzystując sztukę jako przestrzeń dialogu i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w siedzibie Biblioteki Miejskiej przy ul. Zamkowej 2.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 10 800 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia więzi społecznych wśród mieszkańców Śródmieścia, zwiększenia integracji międzypokoleniowej i międzykulturowej oraz poprawy jakości życia osób narażonych na samotność i izolację społeczną. Projekt pozwoli również na rozwój kompetencji twórczych uczestników oraz zwiększenie ich aktywności w życiu kulturalnym obszaru rewitalizacji.

Dodatkowym efektem przedsięwzięcia będzie wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez działania oparte na ponownym wykorzystaniu materiałów papierowych, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań o charakterze społecznym	produkt	0	54	Sprawozdanie Miejskiej Biblioteki w Bytowie

Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach	rezultat	0	180	Lista uczestników warsztatów

Ocena rezultatów przedsięwzięcia prowadzona będzie na podstawie dokumentacji realizacji projektu, sprawozdań instytucji oraz ewidencji uczestników.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie z zapewnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Działania będą prowadzone w przestrzeniach dostępnych architektonicznie, umożliwiających swobodny udział osobom z ograniczeniami mobilności.

Zapewniona zostanie także dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa – informacje o przedsięwzięciu będą przygotowywane w sposób zgodny z zasadami dostępności, tak aby umożliwić równy dostęp do udziału w projekcie wszystkim zainteresowanym mieszkańcom.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.3: Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy związane z ograniczoną integracją społeczną, niską aktywnością kulturalną dorosłych i seniorów oraz potrzebą tworzenia działań sprzyjających budowaniu więzi społecznych w obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 6: **„Latarnicy Rewitalizacji – przewodnicy wartości”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Bibliotekę Miejską w Bytowie, która będzie odpowiedzialna za organizację zajęć edukacyjnych, animację działań oraz prowadzenie dokumentacji przedsięwzięcia.

Zakres realizowanych zadań

Przedsięwzięcie zakłada prowadzenie cyklu działań edukacyjnych i integracyjnych skierowanych do dzieci zamieszkujących obszar rewitalizacji. Projekt koncentruje się na kształtowaniu postaw społecznych, rozwijaniu kompetencji emocjonalnych i relacyjnych oraz wzmacnianiu poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in.:

- warsztaty edukacyjne dla dzieci w wieku szkolnym, oparte na pracy z książką, bajkoterapii oraz aktywizujących metodach edukacyjnych,
- działania sensoryczne, teatralne, ruchowe i plastyczne rozwijające kompetencje społeczne i emocjonalne,
- zajęcia promujące wartości społeczne, takie jak empatia, szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, współpraca czy troska o otoczenie,
- działania integracyjne sprzyjające budowaniu relacji między dziećmi z różnych środowisk, w tym dziećmi z doświadczeniem migracyjnym lub pochodzącymi z rodzin w trudnej sytuacji społecznej,

- wspólne tworzenie elementów instalacji artystyczno-edukacyjnej („Latarnia Wartości"), która będzie prezentowana w przestrzeni Biblioteki lub w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcie stanowi narzędzie profilaktyki społecznej, przeciwdziałania izolacji i wykluczeniu oraz budowania postaw obywatelskich już od najmłodszych lat.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w siedzibie Biblioteki Miejskiej przy ul. Zamkowej 2.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 18 900 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci z obszaru rewitalizacji, w tym rozwijania umiejętności współpracy, empatii oraz budowania pozytywnych relacji rówieśniczych. Projekt będzie sprzyjał integracji dzieci z różnych środowisk społecznych i kulturowych oraz poprawie jakości życia rodzin poprzez tworzenie atrakcyjnej i wartościowej oferty spędzania czasu wolnego.

Dodatkowym efektem przedsięwzięcia będzie wzrost identyfikacji dzieci i ich rodzin z miejscem zamieszkania oraz zwiększenie poczucia sprawczości uczestników poprzez udział w działaniach twórczych i społecznych związanych z procesem rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań o charakterze społecznym	produkt	0	108	Sprawozdanie Miejskiej Biblioteki w Bytowie
Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach	rezultat	0	2 160	Lista uczestników warsztatów

Ocena rezultatów będzie dokonywana na podstawie sprawozdań instytucji realizującej projekt oraz dokumentacji uczestnictwa.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie z zachowaniem zasad dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Zajęcia prowadzone będą w przestrzeni dostępnej architektonicznie, umożliwiającej udział osobom z ograniczeniami mobilności.

Zapewniona zostanie również dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa – informacje dotyczące przedsięwzięcia będą opracowywane zgodnie z wymogami dostępności, aby nie wykluczać żadnej grupy odbiorców z możliwości udziału w projekcie.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.3: Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności.

Projekt odpowiada na problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji, w szczególności w zakresie niskiej integracji społecznej dzieci i rodzin, ograniczonej oferty działań edukacyjno-kulturalnych oraz potrzeby wzmacniania postaw obywatelskich i wspólnotowych.

Przedsięwzięcie nr 7: **„Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń warsztatowych z przeznaczeniem na usługi społeczne umożliwiających realizację programu działań społecznych"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, która odpowiadać będzie za przygotowanie dokumentacji, przeprowadzenie robót budowlanych oraz wyposażenie obiektów.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada przebudowę i adaptację pomieszczeń warsztatowych zlokalizowanych przy ul. Młyńskiej 8 w Bytowie, poprzez zmianę sposobu użytkowania obiektów i przystosowanie ich do pełnienia funkcji społecznych. Przedsięwzięcie ma na celu stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej umożliwiającej realizację działań rewitalizacyjnych o charakterze społecznym, w szczególności programów: „Nowe Jutro" – program reintegracji społeczno-zawodowej oraz „Moje Miasto" – program zwiększenia dostępności do zintegrowanych usług społecznych.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in.:

- przygotowanie dokumentacji technicznej oraz uzyskanie niezbędnych decyzji administracyjnych,
- realizacja robót budowlanych i instalacyjnych związanych z przebudową i modernizacją obiektów,
- termomodernizacja oraz poprawa standardu technicznego budynków,
- wykonanie niezbędnych prac wykończeniowych,
- doposażenie pomieszczeń w umeblowanie i sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć oraz świadczenie usług społecznych.

Przedsięwzięcie ma charakter infrastrukturalny i stanowi warunek konieczny dla realizacji działań społecznych przewidzianych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, przy ul. Młyńskiej 8, na terenie zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 1 051 956,02 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia dostępności infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji oraz poprawy jakości usług społecznych świadczonych na rzecz mieszkańców. Projekt pozwoli na efektywne wykorzystanie niewykorzystanego potencjału dawnej infrastruktury warsztatowej oraz poprawi estetykę i funkcjonalność przestrzeni w strefie śródmiejskiej.

Dzięki realizacji inwestycji możliwe będzie wdrożenie programów aktywizacji społeczno-zawodowej oraz zintegrowanych usług społecznych, co wpłynie na ograniczanie zjawisk wykluczenia społecznego i poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane w oparciu o następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Przyrost powierzchni użytkowej zaadaptowanej na usługi społeczne	produkt	0	160	Protokół odbioru robót
Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produkt	0	1	Protokół odbioru robót
Ilość osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury społecznej	rezultat	0	100	Sprawozdania z realizacji zadań

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji odbiorowej inwestycji oraz danych zbieranych przez instytucje realizujące usługi społeczne w zaadaptowanej infrastrukturze.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Adaptowane obiekty zostaną dostosowane w sposób umożliwiający korzystanie z nich bez barier architektonicznych, co zapewni równy dostęp do świadczonych usług.

Zapewniona zostanie również dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymagania dostępności w tym zakresie.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.1: Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe.

Projekt stanowi podstawę infrastrukturalną dla realizacji działań społecznych w ramach rewitalizacji i odpowiada na problemy obszaru związane z brakiem odpowiedniej bazy lokalowej, niewykorzystanym potencjałem istniejącej zabudowy oraz jej niskim standardem technicznym.

Przedsięwzięcie nr 8: **„Nowe Jutro – program reintegracji społeczno-zawodowej”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Centrum Integracji Społecznej w Bytowie jako głównego realizatora programu. Partnerem wspierającym realizację przedsięwzięcia będzie Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, odpowiedzialny m.in. za działania związane z aktywizacją zawodową uczestników oraz wspieranie ich wejścia na rynek pracy.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada realizację kompleksowego programu reintegracji społeczno-zawodowej skierowanego do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących obszar rewitalizacji Gminy Bytów. Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy związane z długotrwałym korzystaniem z pomocy społecznej, brakiem kompetencji społecznych i zawodowych oraz niską aktywnością na rynku pracy.

W ramach projektu realizowane będą działania obejmujące m.in.:

- wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników,
- poradnictwo prawne oraz pomoc w zakresie spraw formalnych i kontaktów z instytucjami publicznymi,
- zajęcia edukacyjne rozwijające kompetencje społeczne i życiowe, w tym zarządzanie budżetem domowym i organizację codziennego funkcjonowania,
- działania profilaktyczne w zakresie zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy oraz kształtowania postaw prospołecznych,
- rozwój kompetencji zawodowych i podnoszenie kwalifikacji, w tym zajęcia praktyczne, szkolenia i kursy zawodowe,
- wsparcie aktywizacji zawodowej obejmujące przygotowanie do wejścia na rynek pracy oraz pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia,
- realizację usług aktywnej integracji w oparciu o indywidualne ścieżki wsparcia (Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego).

Przedsięwzięcie będzie miało charakter zintegrowany, obejmując zarówno wsparcie społeczne, jak i zawodowe, co umożliwi trwałe włączenie uczestników w życie społeczne i ekonomiczne.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w siedzibie Centrum Integracji Społecznej przy ul. Młyńskiej 8, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 260 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji. Przedsięwzięcie zwiększy zdolność uczestników do samodzielnego funkcjonowania, podejmowania aktywności zawodowej oraz pełnienia ról społecznych. Projekt będzie również sprzyjał wzrostowi równości szans i przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zorganizowanych działań	produkt	0	22	Sprawozdania z realizacji
Liczba osób objętych wsparciem	rezultat	0	10	Sprawozdania z realizacji

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej, sprawozdań realizatora oraz danych pozyskiwanych od instytucji współpracujących.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Uczestnicy nie będą wykluczeni z możliwości korzystania z oferowanego wsparcia, a działania realizowane będą w przestrzeniach dostępnych architektonicznie.

W ramach projektu przewiduje się również możliwość zastosowania racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami, dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników.

Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą przygotowywane zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców,

Projekt bezpośrednio odpowiada na problemy społeczne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji, w szczególności w zakresie długotrwałego bezrobocia, ubóstwa, niezaradności życiowej oraz niskich kompetencji społeczno-zawodowych osób zagrożonych marginalizacją.

Przedsięwzięcie nr 9: **„Moje Miasto”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, które będą wspierały realizację usług społecznych oraz działań integracyjnych i środowiskowych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rozwój zdeinstytucjonalizowanych, zindywidualizowanych i zintegrowanych usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, w tym w ramach domów i klubów sąsiedzkich. Przedsięwzięcie koncentruje się na poprawie dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację działań obejmujących m.in.:

- rozwój usług wspierających rodzinę w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym uruchomienie punktu wsparcia rodzin oraz dostęp do specjalistów (psycholog, pedagog, terapeuta uzależnień),
- organizację działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców, w tym warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze,
- rozwój usług wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, w tym w formule placówki wsparcia dziennego oraz działań streetworkingowych/animacyjnych,
- realizację działań aktywizujących młodzież, obejmujących edukację nieformalną, sport, kulturę oraz trening umiejętności społecznych,
- integrację seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami poprzez działania aktywizujące i rozwijające zainteresowania, w tym m.in. tworzenie klubu sąsiedzkiego i inicjatyw wspierających aktywność społeczną.

Projekt będzie realizowany w sposób kompleksowy, łącząc działania wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży oraz osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, przy ul. Młyńskiej 8.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 1 100 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt wpłynie na ograniczenie dysfunkcji rodzin, przeciwdziałanie uzależnieniom i zagrożeniom społecznym, a także zmniejszenie ryzyka izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
Dzięki wdrożeniu zintegrowanych usług społecznych zwiększy się poziom aktywności społecznej mieszkańców oraz ich udział w działaniach edukacyjnych, integracyjnych i kulturalnych.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań	produkt	0	6	Sprawozdania z realizacji
Liczba beneficjentów usług społecznych	rezultat	0	50	Sprawozdania z realizacji

Ocena rezultatów będzie dokonywana na podstawie dokumentacji realizatora projektu, raportów monitoringowych oraz sprawozdań z realizacji usług.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Przedsięwzięcie będzie realizowane w sposób zapewniający dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z różnymi typami niepełnosprawności. Osoby te nie będą wykluczone z możliwości korzystania z oferowanych usług oraz działań integracyjnych.
Działania projektowe będą prowadzone w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego,

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z dysfunkcjami rodzin, występowaniem uzależnień i zagrożeń społecznych oraz ryzykiem wykluczenia społecznego osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Przedsięwzięcie nr 10: **„Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytków z obszaru rewitalizacji Bytowa”**
Podmioty realizujące przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie realizowane będzie przez wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji, wyłonione w konkursie na partnerów do realizacji działań termomodernizacyjnych.
Zakres realizowanych zadań
Projekt zakłada realizację kompleksowych działań termomodernizacyjnych w budynkach wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych, wpisanych do ewidencji zabytków. Celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu technicznego budynków, ograniczenie strat energii

oraz zmniejszenie kosztów ich utrzymania, a także poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Zakres działań obejmie w szczególności:

- prace ograniczające straty ciepła w przegrodach zewnętrznych,
- modernizację systemów grzewczo–wentylacyjnych,
- modernizację instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej,
- inne roboty budowlane wynikające z indywidualnych potrzeb budynków.

Szczegółowy zakres prac dla poszczególnych budynków zostanie określony na podstawie wykonanych audytów energetycznych.
Dodatkowym efektem przedsięwzięcia będzie poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni wokół budynków oraz wzmocnienie relacji sąsiedzkich poprzez poprawę warunków zamieszkania w zdegradowanej zabudowie śródmiejskiej.
Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji Bytowa.
Szacowana wartość przedsięwzięcia
Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 941 127,35 zł.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)
Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy stanu technicznego zdegradowanych budynków wielorodzinnych oraz ograniczenia problemu niskiej emisji i nadmiernego zużycia energii. Projekt będzie miał bezpośredni wpływ na poprawę komfortu życia mieszkańców, w tym poprawę warunków cieplnych w mieszkaniach oraz ograniczenie kosztów ogrzewania.
Przedsięwzięcie przyczyni się również do poprawy estetyki i atrakcyjności obszaru rewitalizacji, szczególnie w strefach o koncentracji zabytkowej zabudowy wymagającej zwiększonych nakładów finansowych.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	produkt	0	1	Protokół odbioru robót
Lokale mieszkalne o poprawionej charakterystyce energetycznej	produkt	0	1	Protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z infrastruktury	rezultat	0	8	Ewidencja ludności

Ocena rezultatów będzie prowadzona w oparciu o dane jednostek realizujących przedsięwzięcie, Urzędu Miejskiego w Bytowie oraz administratorów wspólnot mieszkaniowych.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.2: Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji,

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane ze złym stanem technicznym budynków zabytkowych, wysokimi kosztami ich utrzymania oraz brakiem rozwiązań energooszczędnych w zasobie mieszkaniowym należącym do wspólnot mieszkaniowych.

Tabela 24. Przedsięwzięcia podstawowe Programu rewitalizacji

Realizowany cel Programu	Realizowany kierunek programu	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Wartość (PLN)
Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji	Kierunek 1.1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	8. Nowe Jutro – program reintegracji społeczno-zawodowej	Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, przy wsparciu Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie	260 000,00
	Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	9. Moje Miasto	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi	1 100 000,00
	Kierunek 1.3 Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	4. Anime & Manga Klub – społeczność twórczych pasjonatów	Biblioteka Miejska w Bytowie	34 200
		5. Book.Art.Lab – papierowe mosty Śródmieścia	Biblioteka Miejska w Bytowie	10 800
		6. Latarnicy Rewitalizacji – przewodnicy wartości	Biblioteka Miejska w Bytowie	18 900
Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu	Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	1. Przebudowa Placu Krofeya w Bytowie	Gmina Bytów, we współpracy z właściwymi wspólnotami mieszkaniowymi	4 850 000,00
		2. Rozwój systemu zieleni śródmiejskiej	Gmina Bytów	700 000,00
Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji	Kierunek 3.1: Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	3. Remont budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz remont zabytkowych kamienic mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze Boruja i Śródmiejskim	Wspólnoty mieszkaniowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji Bytowa	26 005 356,00

Realizowany cel Programu	Realizowany kierunek programu	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Wartość (PLN)
		7. Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń warsztatowych z przeznaczeniem na usługi społeczne umożliwiających realizację programu działań społecznych	Gmina Bytów	1 051 956,02
	Kierunek 3.2: Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	10. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytków z obszaru rewitalizacji Bytowa	Wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji	941 127,35

5.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej przedstawiono listę oraz opis pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, zawierającą – podobne jak w przypadku przedsięwzięć podstawowych - w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach Programu wyznaczono w sumie 20 pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie wymienione przedsięwzięcia zostaną zrealizowane na obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 11: **„Spawalnia – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Dizajnu w Bytowie”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów/Bytowskie Centrum Kultury, pełniące rolę organizatora i koordynatora działań społeczno-kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych prowadzonych na obszarze rewitalizacji.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rozwój działalności „Spawalni” – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Dizajnu w Bytowie, funkcjonującego w zrewitalizowanej przestrzeni dawnych warsztatów szkolnych. Przedsięwzięcie ma charakter społeczno-edukacyjny i artystyczny, a jego głównym

założeniem jest wykorzystanie potencjału miejsca do aktywizacji mieszkańców oraz tworzenia nowoczesnej oferty kulturalnej.
W ramach projektu realizowane będą działania obejmujące m.in.:

- organizację warsztatów artystycznych i rzemieślniczych z zakresu m.in. ceramiki, tkactwa, plecionkarstwa, rzeźby, kowalstwa oraz grafiki warsztatowej,
- prowadzenie zajęć edukacyjnych i ekspozycyjnych z oprowadzaniem kuratorskim, skierowanych do różnych grup odbiorców,
- organizację wydarzeń plenerowych oraz działań integracyjnych dla mieszkańców,
- przygotowanie wystaw i ekspozycji prezentujących efekty pracy uczestników,
- działania promocyjne, dokumentacyjne i informacyjne, w tym publikacje, relacje w mediach oraz materiały fotograficzne i filmowe,
- działania animacyjne służące budowaniu społeczności lokalnej i rozwijaniu kreatywności mieszkańców.

Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w obiekcie przy ul. Młyńskiej 8.
Szacowana wartość przedsięwzięcia
Łączna wartość przedsięwzięcia wynosi 300 000 zł.
Koszty obejmują zakup materiałów i wyposażenia warsztatowego oraz koszty osobowe i usługowe, w tym wynagrodzenia prowadzących zajęcia, honoraria artystów, obsługę techniczną oraz działania promocyjne.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)
Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, rozwoju kompetencji twórczych oraz wzmocnienia integracji społecznej i międzypokoleniowej. Projekt będzie wspierał budowanie więzi sąsiedzkich, wzmacnianie tożsamości lokalnej oraz tworzenie przestrzeni do wspólnego działania.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane w oparciu o następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań o charakterze społecznym	produkt	0	17	Sprawozdanie BCK
Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych działaniach	rezultat	0	340	Lista uczestników zajęć/ewidencja BCK

Osiągnięte efekty będą miały wpływ na realizację celów rewitalizacji w zakresie wzrostu aktywności mieszkańców, integracji społecznej oraz poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Przedsięwzięcie realizowane będzie w sposób zapewniający dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Zajęcia i wydarzenia odbywać się będą w przestrzeniach dostosowanych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, umożliwiających swobodne uczestnictwo w działaniach projektowych.

Zapewniona zostanie także dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa – informacje o projekcie będą przygotowywane w sposób zgodny z zasadami dostępności, tak aby nie wykluczać żadnej grupy odbiorców z możliwości udziału w przedsięwzięciu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.3: Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności.

Projekt wspiera aktywizację mieszkańców oraz rozwój działań integracyjnych i edukacyjnych, odpowiadając na problemy społeczne wskazane w diagnozie obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 12: **„Rewitalizacja zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych z przeznaczeniem na funkcje publiczne”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, która odpowiadać będzie za przygotowanie koncepcji i dokumentacji technicznej, realizację robót budowlanych oraz zagospodarowanie terenu i wyposażenie obiektów w niezbędną infrastrukturę.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada kompleksową rewitalizację zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych położonych w strefie śródmiejskiej Bytowa poprzez przebudowę, rozbudowę oraz przekształcenie funkcjonalne obszaru w kierunku pełnienia funkcji publicznych. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno działania inwestycyjne związane z modernizacją istniejących budynków, jak i przekształcenie zagospodarowania terenu oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- opracowanie koncepcji architektonicznej zabudowy oraz zagospodarowania terenu,
- wykonanie dokumentacji technicznej i niezbędnych analiz,
- realizację robót budowlanych obejmujących przebudowę, rozbudowę lub budowę nowych obiektów oraz ewentualne rozbiórki,
- wyposażenie obiektów w sprzęt i elementy infrastruktury umożliwiające realizację usług publicznych i społecznych,
- zagospodarowanie przestrzeni wewnątrz kwartału jako ogólnodostępnej przestrzeni publicznej,
- realizację rozwiązań poprawiających dostępność terenu, w tym rozważenie budowy infrastruktury parkingowej oraz usprawnienie połączeń pieszych z otoczeniem (w tym z terenami nadrzecznymi).

Przedsięwzięcie przewiduje etapowanie realizacji inwestycji, co pozwoli dostosować zakres prac do bieżących potrzeb oraz możliwości finansowych gminy.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej 8, na działce nr ewid. 105, obręb Sto Cztery, o powierzchni 2498 m², położonej w granicach historycznego układu urbanistycznego miasta Bytowa wpisanego do rejestru zabytków województwa pomorskiego.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 12 000 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do przywrócenia funkcjonalności oraz jakości architektonicznej zdegradowanego kwartału śródmiejskiego, poprawy estetyki i wizerunku centrum miasta oraz stworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej i infrastruktury publicznej o funkcjach centrotwórczych. Inwestycja wzmocni potencjał społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji, zwiększy dostępność usług publicznych oraz poprawi jakość życia mieszkańców. Projekt umożliwi także pełniejsze wykorzystanie walorów lokalizacji nadrzecznej oraz wzmocni powiązania funkcjonalne pomiędzy kluczowymi instytucjami w centrum miasta, m.in. instytucjami kultury, edukacji i rynku pracy.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Przyrost powierzchni użytkowej zaadaptowanej na usługi społeczne w m²	produkt	0	2 498 m² (pow. działki)	Protokół odbioru robot
Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produkt	0	1	Protokół
Ilość osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury społecznej	rezultat	0	300	Sprawozdanie z realizacji świadczonych usług społecznych

Ocena rezultatów prowadzona będzie na podstawie dokumentacji odbiorowej inwestycji oraz sprawozdań instytucji prowadzących działalność w zrewitalizowanych obiektach.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Projektowane i modernizowane obiekty oraz przestrzenie publiczne zostaną dostosowane w sposób zapewniający eliminację barier architektonicznych oraz umożliwiający swobodne korzystanie z infrastruktury publicznej przez wszystkich mieszkańców.

Zapewniona zostanie również dostępność informacyjno-komunikacyjna oraz cyfrowa – informacje dotyczące przedsięwzięcia będą przygotowywane zgodnie z obowiązującymi standardami dostępności.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.1: Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe.

Projekt stanowi przedsięwzięcie o kluczowym znaczeniu przestrzennym i funkcjonalnym, wpływając na wizerunek śródmieścia, poprawę jakości infrastruktury publicznej oraz wzmocnienie funkcji centrotwórczych w obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 13: **„Rewitalizacja przestrzeni publicznej w ciągu ulicy Sikorskiego pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów we współpracy z Zarządem Dróg Wojewódzkich, ze względu na charakter drogi oraz konieczność koordynacji działań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury drogowej.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rewitalizację przestrzeni publicznej w ciągu ulicy gen. Władysława Sikorskiego na odcinku pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego. Przedsięwzięcie ma na celu poprawę jakości przestrzeni miejskiej poprzez zwiększenie bezpieczeństwa, poprawę funkcjonalności komunikacyjnej oraz uprzywilejowanie ruchu pieszego i rowerowego w obszarze śródmiejskim.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- przebudowę odcinka ulicy Sikorskiego wraz z reorganizacją układu komunikacyjnego,
- zawężenie jezdni oraz poprawę parametrów przestrzeni dla pieszych, w tym poszerzenie chodników,
- budowę infrastruktury rowerowej w formie ścieżki rowerowej,
- uporządkowanie parkowania poprzez wydzielenie miejsc postojowych wzdłuż ulicy,
- wykonanie nowych nasadzeń drzew w formie alei ulicznej,
- montaż nowego oświetlenia ulicznego i elementów poprawiających estetykę przestrzeni publicznej.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków codziennego funkcjonowania mieszkańców oraz wzmocni atrakcyjność przestrzeni śródmiejskiej.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie w rejonie ulic: gen. Wł. Sikorskiego oraz 1-go Maja, na odcinku pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 1 200 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę funkcjonalności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszego, rowerowego i drogowego oraz poprawę dostępności przestrzeni publicznej. Projekt przyczyni się do poprawy estetyki ulicy i stworzenia bardziej przyjaznego środowiska miejskiego w obszarze intensywnej zabudowy wielorodzinnej.

Dzięki uporządkowaniu parkowania, poprawie infrastruktury pieszej i rowerowej oraz wprowadzeniu zieleni i nowego oświetlenia, przedsięwzięcie będzie sprzyjało wzrostowi atrakcyjności usług i działalności gospodarczej zlokalizowanej w strefie centralnej, a tym samym wzmocni potencjał społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów	produkt	0	1	Protokół odbioru robót
Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg	produkt	0	280	Protokół odbioru robót
Ludność mająca dostęp do nowej lub ulepszonej infrastruktury	rezultat	0	16 178 (liczba ludności Bytowa)	Ewidencja ludności UM

Ocena rezultatów będzie prowadzona w oparciu o dokumentację odbiorową inwestycji oraz dane ewidencyjne gminy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie z uwzględnieniem zasad dostępności i projektowania uniwersalnego, tak aby przestrzeń publiczna mogła być użytkowana przez wszystkich mieszkańców, w tym osoby starsze, osoby z ograniczoną mobilnością oraz osoby z niepełnosprawnościami.

Zastosowane rozwiązania infrastrukturalne umożliwią bezpieczne i wygodne poruszanie się pieszych oraz rowerzystów, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.2: Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności,

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy związane z niską jakością przestrzeni publicznej, niedostateczną dostępnością komunikacyjną oraz potrzebą poprawy bezpieczeństwa i atrakcyjności funkcjonalnej strefy centralnej miasta.

Przedsięwzięcie nr 14: **„Budowa czterech budynków wielorodzinnych z przeznaczeniem na mieszkania komunalne w Bytowie – rozwój zasobu mieszkaniowego gminy”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów we współpracy z Bytowskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego, które będzie uczestniczyć w przygotowaniu i realizacji inwestycji oraz zarządzaniu powstałym zasobem mieszkaniowym.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada budowę budynków wielorodzinnych przeznaczonych na mieszkania komunalne, stanowiących element rozwoju lokalnej infrastruktury mieszkaniowej i przeciwdziałania wykluczeniu mieszkaniowemu. Przedsięwzięcie ma na celu poprawę warunków bytowych mieszkańców oraz zwiększenie dostępności lokali komunalnych dla osób o niskich dochodach i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.

W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację inwestycji obejmującej:

- budowę czterech budynków mieszkalnych wielorodzinnych o trzech kondygnacjach nadziemnych,
- wykonanie części podpiwniczonej budynków,
- wyposażenie obiektów w windy, zwiększające dostępność budynków,
- utworzenie lokali mieszkalnych o zróżnicowanej powierzchni i wysokim standardzie użytkowym,
- wykonanie niezbędnej infrastruktury technicznej i zagospodarowania terenu towarzyszącego zabudowie mieszkaniowej.

Przedsięwzięcie będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę sytuacji mieszkaniowej mieszkańców oraz ograniczenie problemów społecznych wynikających z niedoboru mieszkań komunalnych.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Kwiatowej.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 30 000 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia zasobu mieszkań komunalnych na terenie gminy Bytów, poprawy warunków życia mieszkańców oraz ograniczenia zjawiska wykluczenia mieszkaniowego. Projekt wpłynie na wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca do życia oraz poprawę bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców dzięki nowoczesnym standardom budownictwa mieszkaniowego.

Inwestycja będzie miała istotne znaczenie dla realizacji celów rewitalizacji poprzez tworzenie stabilnych warunków mieszkaniowych dla osób zagrożonych ubóstwem i marginalizacją społeczną, co przekłada się na poprawę sytuacji społecznej oraz wzmocnienie spójności lokalnej.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wybudowanych budynków komunalnych	produkt	0	4	Protokół odbioru robót
Powierzchnia użytkowa mieszkań	produkt	0	2160 m2 (średnio 40 m2)	Protokół odbioru robót
Ilość osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury społecznej	rezultat	0	162 (3 osoby/mieszkanie)	Ewidencja osób korzystających z wybudowanych mieszkań

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji odbiorowej inwestycji oraz ewidencji gminnej dotyczącej gospodarowania zasobem mieszkaniowym.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Projektowane budynki zostaną wyposażone w windy, co umożliwi swobodne korzystanie z mieszkań również osobom o ograniczonej mobilności.

Zastosowane rozwiązania architektoniczne oraz techniczne zapewnią dostępność przestrzeni wspólnych, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.1: Budowa i modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji w zakresie niedoboru mieszkań komunalnych, potrzeb mieszkaniowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym oraz konieczności poprawy jakości infrastruktury mieszkaniowej.

Przedsięwzięcie nr 15: **„Remont mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji – poprawa warunków życia mieszkańców i standardu zasobu mieszkaniowego”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów we współpracy z Bytowskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego, odpowiedzialnym za gospodarowanie zasobem mieszkaniowym oraz wsparcie organizacyjne i techniczne w zakresie realizacji remontów lokali komunalnych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada modernizację mieszkań komunalnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, mającą na celu poprawę warunków bytowych mieszkańców oraz dostosowanie lokali do współczesnych standardów technicznych i użytkowych. Przedsięwzięcie będzie stanowiło element działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i mieszkaniowemu oraz przyczyni się do poprawy estetyki i funkcjonalności zdegradowanej przestrzeni mieszkaniowej.

Zakres prac obejmie w szczególności:

- wymianę przestarzałych instalacji elektrycznych,
- modernizację instalacji grzewczych w celu poprawy efektywności energetycznej i komfortu cieplnego,
- naprawę lub wymianę ścian i sufitów oraz ich wykończenie zgodnie z aktualnymi standardami,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w celu poprawy izolacyjności i bezpieczeństwa lokali,
- wymianę podłóg wraz z demontażem zużytych nawierzchni i wykonaniem nowych warstw wykończeniowych,
- instalacja odnawialnych źródeł energii.

Przedsięwzięcie przyczyni się do ograniczenia problemów związanych z wilgocią, pleśnią, niewydolnym ogrzewaniem oraz niskim standardem technicznym mieszkań komunalnych.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w zasobie mieszkaniowym zlokalizowanym przy ul. Wojska Polskiego.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 300 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków mieszkaniowych, zwiększenia bezpieczeństwa użytkowania lokali oraz poprawy komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt wpłynie również na wzrost wartości i standardu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy oraz poprawę estetyki przestrzeni mieszkaniowej.

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na ograniczenie zjawisk wykluczenia mieszkaniowego i społecznego, poprzez poprawę warunków bytowych osób zamieszkujących lokale komunalne.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych

Liczba wyremontowanych mieszkań komunalnych	produkt	0	2	Protokół odbioru robót
Przyrost powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych	produkt	0	96,85m2	Protokół odbioru robót
Ilość osób korzystających z nowej/zmodernizowanej infrastruktury społecznej	rezultat	0	8	Ewidencja osób korzystających z wyremontowanych mieszkań

Ocena rezultatów prowadzona będzie na podstawie dokumentacji odbiorowej robót oraz danych ewidencyjnych gminy dotyczących gospodarowania zasobem mieszkaniowym.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zachowaniem zasad dostępności i równego traktowania osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Modernizowane lokale oraz przestrzenie wspólne będą dostosowywane w sposób umożliwiający bezpieczne i komfortowe użytkowanie mieszkań.

Informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, tak aby żaden mieszkaniec nie był wykluczony z możliwości korzystania z rezultatów projektu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.1: Budowa, modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z niskim standardem technicznym mieszkań komunalnych, niewydolnymi instalacjami, problemami z wilgocią i pleśnią oraz potrzebą poprawy dostępności i jakości zasobu mieszkaniowego.

Przedsięwzięcie nr 16: **„Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, odpowiedzialny za organizację spotkań grupy wsparcia, zapewnienie prowadzącego specjalisty oraz koordynację działań pomocowych skierowanych do osób doświadczających przemocy domowej.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie, funkcjonującej jako forma pomocy psychologicznej i społecznej dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Spotkania prowadzone będą w atmosferze akceptacji, szacunku i zrozumienia, zapewniając uczestnikom bezpieczną przestrzeń do rozmowy oraz uzyskania wsparcia emocjonalnego.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in.:

- cykliczne spotkania grupy wsparcia prowadzone przez specjalistę w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej,
- przekazywanie uczestnikom wiedzy na temat mechanizmów przemocy oraz zjawisk psychologicznych występujących w rodzinach dysfunkcyjnych,
- działania wspierające odbudowę poczucia własnej wartości, sprawstwa i bezpieczeństwa,
- wzmacnianie kompetencji uczestników w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz podejmowania decyzji poprawiających jakość życia.

Udział w grupie będzie anonimowy, co pozwoli na zwiększenie dostępności wsparcia dla osób, które obawiają się ujawnienia swojej sytuacji.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej 8, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 40 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzrostu dostępności wysokiej jakości usług społecznych na obszarze rewitalizacji oraz poprawy sytuacji osób doświadczających przemocy domowej. Projekt będzie wspierał wzrost bezpieczeństwa uczestników, budowanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania działań prowadzących do poprawy jakości życia.

Dzięki udziałowi w grupie wsparcia uczestnicy zyskają większą świadomość mechanizmów przemocy oraz większą odwagę do wprowadzania zmian sprzyjających ochronie siebie i swoich bliskich.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań	Produkt	0	10	Sprawozdanie
Liczba beneficjentów usług społecznych	rezultat	0	100	Lista obecności na spotkaniach

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji realizatora oraz ewidencji uczestnictwa w działaniach.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizowane będzie z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z różnymi typami niepełnosprawności. Osoby te nie będą wykluczone z możliwości korzystania z działań oraz rezultatów przedsięwzięcia.

Spotkania organizowane będą w przestrzeniach dostępnych architektonicznie, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:

- Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z dysfunkcjami rodzin oraz występowaniem uzależnień i zagrożeń społecznych, w tym przemocy domowej.

Przedsięwzięcie nr 17: **„Wsparcie i ochrona rodzin z problemem uzależnień"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Bytów przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bytowie,

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada realizację działań wspierających rodziny znajdujące się w kryzysie wynikającym z problemów uzależnień (alkohol, narkotyki). Przedsięwzięcie ma na celu udzielenie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz wzmocnienie ochrony rodzin przed negatywnymi skutkami uzależnienia, w tym przed przemocą domową.

W ramach przedsięwzięcia przewiduje się m.in.:

- prowadzenie działań edukacyjnych w formie warsztatów i seminariów dotyczących uzależnień oraz ich wpływu na funkcjonowanie rodziny,
- zapewnienie stałego wsparcia psychologicznego,
- udzielanie poradnictwa prawnego dla osób dotkniętych problemem uzależnień w rodzinie.

Działania będą koncentrować się na wzmacnianiu kompetencji życiowych uczestników, budowaniu poczucia własnej wartości oraz uczeniu sposobów ochrony siebie i bliskich przed skutkami uzależnienia.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej 8, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 168 240,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych związanych z uzależnieniami, w tym przemocy domowej oraz powielania destrukcyjnych wzorców rodzinnych. Projekt wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin w kryzysie.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań	produkt	0	3	Protokół z przeprowadzonych działań
Liczba beneficjantów usług społecznych (osoby)	rezultat	0	50	Lista uczestników zrealizowanych działań

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie protokołów realizacji usług oraz list uczestników.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Działania realizowane będą w przestrzeniach dostępnych architektonicznie, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą przygotowywane zgodnie z wymogami dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z występowaniem uzależnień w rodzinach, przemocą domową oraz powielaniem negatywnych wzorców społecznych.

Przedsięwzięcie nr 18: **„Warsztaty dla rodziców 'Bez klapsa – pozytywna dyscyplina'"**
Podmioty realizujące przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, odpowiedzialny za organizację i przeprowadzenie warsztatów, rekrutację uczestników oraz dokumentowanie przebiegu działań.
Zakres realizowanych zadań
Projekt zakłada organizację cyklicznych warsztatów dla rodziców i opiekunów, skierowanych w szczególności do rodzin zagrożonych przemocą domową lub rodzin uwikłanych w przemoc, które znajdują się w procesie zmian i wymagają wzmocnienia kompetencji wychowawczych.
Warsztaty będą miały charakter edukacyjno-profilaktyczny i będą służyć rozwijaniu umiejętności budowania prawidłowych relacji rodzic–dziecko oraz wspieraniu rodziców w rozumieniu potrzeb dzieci i rozwijaniu ich potencjału.
W ramach przedsięwzięcia realizowane będą m.in.:

- zajęcia warsztatowe z zakresu pozytywnej dyscypliny i metod wychowawczych bez przemocy,
- działania edukacyjne wspierające rodziców w radzeniu sobie z trudnymi zachowaniami dzieci,
- praca nad poprawą komunikacji w rodzinie oraz budowaniem postaw opartych na szacunku i odpowiedzialności.

Przedsięwzięcie ma charakter profilaktyczny i wspiera ograniczanie zjawisk przemocy domowej oraz bezradności opiekuńczo-wychowawczej na obszarze rewitalizacji.
Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej 8, 77-100 Bytów.
Szacowana wartość przedsięwzięcia
Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 30 000,00 zł.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)
Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy kompetencji wychowawczych rodziców oraz ograniczenia zjawisk przemocy w rodzinach zagrożonych kryzysem społecznym. Warsztaty będą wspierały budowanie prawidłowych relacji rodzinnych oraz poprawę funkcjonowania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.

Efektem przedsięwzięcia będzie także zwiększenie świadomości rodziców w zakresie metod wychowawczych opartych na pozytywnej dyscyplinie, co w dłuższej perspektywie może ograniczyć eskalację problemów wychowawczych oraz przeciwdziałać dziedziczeniu negatywnych wzorców społecznych.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zrealizowanych działań	produkt	0	10	Sprawozdanie
Liczba beneficjantów usług społecznych (osoby)	rezultat	0	100	Lista uczestników warsztatów

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji realizatora oraz ewidencji uczestnictwa.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, a informacje dotyczące przedsięwzięcia będą spełniały wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z niskimi kompetencjami wychowawczymi rodziców, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz ryzykiem występowania przemocy domowej.

Przedsięwzięcie nr 19: **„Profilaktyka społeczna i edukacja w zakresie bezpieczeństwa”**
Podmioty realizujące przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Komendę Powiatową Policji w Bytowie, we współpracy z jednostkami oświatowymi Gminy Bytów oraz organizacjami pozarządowymi (NGO).
Zakres realizowanych zadań
Projekt zakłada realizację działań edukacyjnych i profilaktycznych mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności dzieci, młodzieży oraz seniorów. Przedsięwzięcie będzie koncentrować się na przeciwdziałaniu zagrożeniom społecznym i prawnym, promowaniu odpowiedzialnych postaw oraz wzmacnianiu świadomości obywatelskiej.
W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- organizację działań informacyjno-edukacyjnych z cyklu „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie” oraz „Bezpieczna droga do szkoły”,

- organizację spotkań w placówkach oświatowych dotyczących zagrożeń związanych z dopalaczami, narkotykami, alkoholem, cyberprzestępczością, odpowiedzialnością prawną nieletnich oraz handlem ludźmi,
- organizację debat społecznych i spotkań profilaktycznych skierowanych do seniorów, w tym w ramach cyklu „Bezpieczeństwo seniorów".

Przedsięwzięcie ma na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ograniczenie ryzykownych zachowań, a także wzmocnienie współpracy pomiędzy służbami a społecznością lokalną.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 20 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia świadomości dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń społecznych i prawnych, poprawy bezpieczeństwa uczniów oraz ograniczenia ryzyka zachowań problemowych, w tym związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Projekt wpłynie również na wzrost poziomu bezpieczeństwa seniorów oraz poprawę ich poczucia pewności w codziennym funkcjonowaniu.

Efektem przedsięwzięcia będzie także wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi, co przełoży się na lepszą koordynację działań profilaktycznych na obszarze rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zorganizowanych działań	produkt	0	80	Protokół z organizacji zaplanowanych działań
Liczba osób objętych wsparciem	rezultat	0	2 000	Lista uczestników zorganizowanych działań

Ocena rezultatów będzie dokonywana na podstawie dokumentacji działań realizowanych przez KPP Bytów oraz instytucje współpracujące.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Działania realizowane będą w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, a informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.2: Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego.

Dodatkowo przedsięwzięcie wspiera poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego i ograniczanie patologii społecznych.

Przedsięwzięcie nr 20: **„Adaptacja pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu Doradztwa dla Młodzieży"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Powiat Bytowski / Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie jako podmiot odpowiedzialny za aktywizację zawodową mieszkańców oraz realizację działań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada adaptację kolejnych pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu Doradztwa dla Młodzieży w celu poprawy warunków lokalowych oraz zwiększenia możliwości świadczenia usług doradczych na rzecz młodzieży. Przedsięwzięcie ma na celu wzmocnienie potencjału instytucji rynku pracy w zakresie prowadzenia działań wspierających osoby młode w planowaniu kariery zawodowej oraz wejściu na rynek pracy.

W ramach przedsięwzięcia planuje się w szczególności:

- adaptację pomieszczeń na potrzeby realizacji usług doradczych,
- rozwój infrastruktury umożliwiającej prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego,
- prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży, w tym wsparcia w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej i rozwoju kompetencji.

Przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy jakości i dostępności usług aktywizacji zawodowej dla osób młodych, w szczególności w wieku 18–29 lat.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej 8, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 150 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy efektywności działań związanych z aktywizacją zawodową młodzieży oraz ograniczenia problemów społecznych związanych z bezrobociem i ubóstwem na obszarach rewitalizowanych. Projekt wpłynie na zwiększenie dostępności profesjonalnego doradztwa zawodowego oraz wzmocnienie kompetencji młodych mieszkańców w zakresie planowania kariery i podejmowania zatrudnienia.

Efektem przedsięwzięcia będzie zwiększenie szans młodzieży na wejście na rynek pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego i zawodowego.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zorganizowanych działań	produkt	0	29	Protokół z przeprowadzonego doradztwa
Liczba osób objętych wsparciem	produkt	0	772	Lista obecności

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie dokumentacji prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców.

Projekt odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji związane z bezrobociem, ubóstwem oraz ryzykiem wykluczenia społeczno-zawodowego osób młodych.

Przedsięwzięcie nr 21: **„Realizacja form wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Powiat Bytowski / Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie jako instytucję odpowiedzialną za realizację działań z zakresu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada realizację działań służących promocji zatrudnienia, łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy zamieszkujących obszar rewitalizacji („Boruja” oraz „Śródmieście”). Przedsięwzięcie ma na celu ograniczenie problemów społecznych związanych z bezrobociem, ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym poprzez wdrożenie dostępnych form wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą ustawowe formy wsparcia, w szczególności:

- prace interwencyjne,
- prace społecznie użyteczne,
- staże,
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy,
- bony na kształcenie ustawiczne.

Działania będą dostosowywane do bieżących potrzeb rynku pracy oraz sytuacji osób pozostających bez zatrudnienia.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie, w lokalizacjach:

- ul. Wojska Polskiego,
- ul. Młyńskiej, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 450 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy efektywności działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania bezrobociu na terenie powiatu bytowskiego, w szczególności na obszarze rewitalizacji. Projekt wpłynie na zwiększenie szans osób bezrobotnych na podjęcie zatrudnienia lub rozpoczęcie działalności gospodarczej, co przełoży się na ograniczenie ubóstwa i poprawę jakości życia mieszkańców.

Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na problemy obszaru rewitalizacji związane z wysokim poziomem bezrobocia oraz wykluczeniem społeczno-zawodowym.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zorganizowanych działań	produkt	0	85	Protokół z organizacji form wsparcia
Liczba osób objętych wsparciem	rezultat	0	1917	Lista uczestników zrealizowanych form wsparcia

Ocena rezultatów prowadzona będzie na podstawie dokumentacji Powiatowego Urzędu Pracy oraz ewidencji uczestników objętych wsparciem.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, a informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 1: Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 1.1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców.

Projekt wspiera ograniczenie bezrobocia oraz poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców, co bezpośrednio wpływa na poprawę jakości życia lokalnej społeczności.

Przedsięwzięcie nr 22: **„Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów jako inwestora odpowiedzialnego za przygotowanie dokumentacji projektowej, realizację robót budowlanych oraz wyposażenie obiektu.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada budowę nowoczesnego kompleksu kulturalnego wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia, który będzie pełnił funkcję wielofunkcyjnego centrum aktywności społecznej,

edukacyjnej i artystycznej. Przedsięwzięcie ma na celu stworzenie infrastruktury umożliwiającej rozwój oferty kulturalnej, integrację mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności miasta.
W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację dwóch budynków:

- budynku widowiskowego (A),
- budynku dydaktycznego (B).

Nowe centrum zostanie wyposażone m.in. w: salę wielofunkcyjną, salę kinową, salę konferencyjną, sale dydaktyczne oraz pomieszczenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych i pracy indywidualnej. Przewiduje się również zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektu, w celu stworzenia funkcjonalnego i atrakcyjnego otoczenia sprzyjającego użytkowaniu przez mieszkańców.
Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Wojska Polskiego, 77-100 Bytów.
Szacowana wartość przedsięwzięcia
Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 60 000 000,00 zł.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)
Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do znaczącej poprawy infrastruktury kulturalnej na obszarze rewitalizacji, wzrostu uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz zwiększenia integracji społecznej. Projekt wpłynie na aktywizację społeczności lokalnej, stworzenie nowych możliwości edukacyjnych i rozwojowych oraz wzbogacenie oferty kulturalnej gminy. Dzięki inwestycji poprawie ulegnie również estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej w otoczeniu obiektu, co wpłynie na wizerunek miasta oraz atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną obszaru rewitalizacji.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych obiektów o charakterze niezabytkowym	produkt	0	2	Protokół odbioru robót
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	produkt	0	1	Sprawozdanie końcowe z realizacji projektu
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	rezultat	0	66 335	Ewidencja prowadzona przez BCK

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie protokołów odbioru robót oraz sprawozdań z działalności Bytowskiego Centrum Kultury.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych architektonicznie, a informacje dotyczące projektu spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.3: Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z ograniczonym dostępem do oferty kulturalnej i edukacyjnej, niską aktywnością społeczną mieszkańców oraz potrzebą poprawy jakości przestrzeni publicznej i infrastruktury kulturalnej.

Przedsięwzięcie nr 23: **„Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę drogi dla pieszych i rowerów, będącej częścią subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, odpowiedzialną za przygotowanie inwestycji, realizację robót budowlanych oraz koordynację działań związanych z budową infrastruktury pieszo-rowerowej.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada budowę drogi dla pieszych i rowerów stanowiącej dojazd do części subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20. Głównym celem przedsięwzięcia jest zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w szczególności niechronionych użytkowników (pieszych i rowerzystów), a także poprawa jakości transportu alternatywnego w obszarze rewitalizacji.

W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę trasy rowerowej o odpowiednich parametrach technicznych, spełniającej wymogi dotyczące nawierzchni i szerokości (minimum 2 m). Trasa będzie wykorzystywać istniejące drogi lokalne o niskim natężeniu ruchu, drogi leśne i polne oraz dostępne fragmenty istniejących ścieżek rowerowych.

Przedsięwzięcie przyczyni się również do rozwoju turystyki oraz zwiększenia atrakcyjności przestrzeni objętych rewitalizacją poprzez stworzenie spójnego i bezpiecznego systemu tras rowerowych.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie obszaru rewitalizacji Boruja.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 2 000 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększenie dostępności bezpiecznych rozwiązań komunikacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do rozwoju mobilności aktywnej oraz ograniczenia negatywnych skutków dominacji transportu samochodowego.

Inwestycja będzie miała również pozytywny wpływ na rozwój turystyki oraz poprawę atrakcyjności obszaru rewitalizacji, co może przełożyć się na wzmocnienie lokalnej gospodarki i wzrost potencjału społeczno-gospodarczego.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów	produkt	0	1	protokół odbioru robót

Długość wybudowanej/zmodernizowanej trasy rowerowej	produkt	0	120	protokół odbioru robót,
Ludność mająca dostęp do nowej lub ulepszonej infrastruktury (ludność obszaru Boruja)	rezultat	0	1 929	Ewidencja ludności

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej przedsięwzięcie oraz danych Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Infrastruktura zostanie wykonana w sposób umożliwiający bezpieczne korzystanie z trasy również osobom z ograniczoną mobilnością. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.2: Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności,

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z niskim poziomem bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ograniczoną dostępnością infrastruktury sprzyjającej aktywnemu przemieszczaniu się mieszkańców.

Przedsięwzięcie nr 24: **„Utworzenie terenów rekreacyjno-sportowych w obszarze Boruja”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, we współpracy z właścicielami nieruchomości, w szczególności w zakresie działań związanych z zagospodarowaniem terenów przyległych i zapewnieniem spójności funkcjonalnej projektowanych przestrzeni rekreacyjnych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada stworzenie ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej w obszarze Boruja, której celem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności tej części miasta poprzez rozwój przestrzeni sprzyjających aktywnemu wypoczynkowi, integracji społecznej i promowaniu zdrowego stylu życia.

W ramach przedsięwzięcia planuje się wykreowanie atrakcyjnej publicznej przestrzeni rekreacyjnej o wysokiej jakości funkcjonalnej, krajobrazowej i środowiskowej, obejmującej dwa główne komponenty:

- uporządkowanie i zagospodarowanie pasa nadrzecznego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 209 (od ul. Drzymały w stronę zabytkowego mostu kolejowego),
- urządzenie miejsca rekreacji w rejonie osiedla Kwiatowa.

W ramach działań przewiduje się m.in. budowę ścieżki pieszo-rowerowej wraz z oświetleniem, wykonanie kładki nad rzeką Borują, stworzenie miejsc odpoczynku oraz placu zabaw dla dzieci. Dopuszcza się także realizację dodatkowych elementów infrastruktury rekreacyjnej (mała architektura, zadaszone miejsca odpoczynku, urządzenia do rekreacji) oraz budowę boisk miejskich do uprawiania sportów zbiorowych.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do udostępnienia mieszkańcom terenów obecnie zdegradowanych i wyłączonych z użytkowania, w których występują problemy niekontrolowanego składowania odpadów oraz zaniedbania przestrzeni.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie w obszarze Boruja, w rejonie ulic:

- Nad Borują,
- Kwiatowej,
- Gryfa Pomorskiego.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 5 000 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru Boruja poprzez udostępnienie mieszkańcom terenów nadrzecznych do celów rekreacyjnych oraz stworzenie nowych przestrzeni sprzyjających integracji społecznej i aktywności fizycznej. Projekt wpłynie na poprawę estetyki otoczenia, ograniczenie degradacji przestrzeni oraz wzrost identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Inwestycja umożliwi także utworzenie nowych powiązań komunikacyjnych (pieszych i rowerowych) pomiędzy osiedlem Stary Dworzec a strefą centralną miasta, co poprawi dostępność funkcjonalną i komunikacyjną obszaru rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	2	Protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (liczba mieszkańców Bytowa)	rezultat	0	15 826	Ewidencja ludności UM

Ocena rezultatów prowadzona będzie na podstawie protokołów odbioru robót oraz danych jednostki realizującej przedsięwzięcie i Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przestrzenie rekreacyjne oraz infrastruktura towarzysząca zostaną zaprojektowane w sposób umożliwiający dostęp osobom o ograniczonej mobilności. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa.

Dodatkowo przedsięwzięcie wspiera wzmacnianie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej poprzez tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni wspólnych sprzyjających aktywności mieszkańców.

Przedsięwzięcie nr 25: **„Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów we współpracy ze wspólnotami mieszkaniowymi, które będą uczestniczyć w realizacji inwestycji w zakresie organizacji miejsc gromadzenia odpadów oraz wdrożenia rozwiązań poprawiających estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze rewitalizacji poprzez modernizację istniejących miejsc zbiórki odpadów i zastąpienie ich nowoczesnymi rozwiązaniami, które poprawią estetykę przestrzeni, warunki sanitarne oraz efektywność segregacji.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- wyznaczenie i urządzenie monitorowanych miejsc zbiórki odpadów komunalnych,
- budowę nowoczesnych, estetycznych wiat śmietnikowych,
- montaż pojemników półpodziemnych do zbierania odpadów komunalnych,
- wykonanie prac rozbiórkowych, ziemnych i budowlanych związanych z przygotowaniem terenu i instalacją infrastruktury.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na centralizację rozproszonego strumienia odpadów oraz ograniczenie problemu nieprawidłowego i chaotycznego gromadzenia odpadów w przestrzeni publicznej.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie obszaru rewitalizacji Śródmieścia oraz Boruji.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 600 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej poprzez eliminację nieestetycznych i niehigienicznych miejsc gromadzenia odpadów oraz zastąpienie ich nowoczesnymi rozwiązaniami infrastrukturalnymi. Projekt wpłynie na poprawę warunków sanitarnych, ograniczenie niekontrolowanego gromadzenia odpadów oraz zwiększenie poziomu segregacji i recyklingu.

Efektem przedsięwzięcia będzie również poprawa estetyki otoczenia budynków mieszkalnych i przestrzeni wspólnych, co przełoży się na wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba obiektów wybudowanych/zakupionych obiektów na cele środowiskowe	produkt	0	10	protokół odbioru robót
Ludność mająca dostęp do nowej/zmodernizowanej infrastruktury (liczba ludności obszaru rewitalizacji)	produkt	0	4 436	ewidencja ludności UM

Ocena rezultatów będzie prowadzona w oparciu o dane jednostki realizującej, Urzędu Miejskiego w Bytowie oraz administratorów wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.3: Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z nieestetycznymi i niehigienicznymi miejscami gromadzenia odpadów, rozproszonym systemem ich zbiórki oraz niską skutecznością segregacji odpadów w przestrzeni publicznej.

Przedsięwzięcie nr 26: **„Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne systemy ogrzewania”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów we współpracy z właścicielami nieruchomości, którzy będą bezpośrednimi beneficjentami działań związanych z wymianą źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada realizację działań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez wymianę przestarzałych, nieefektywnych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła na nowoczesne oraz ekologiczne systemy ogrzewania.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- diagnozę potrzeb mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła wykorzystywanych w budynkach mieszkalnych,
- działania informacyjne i promocyjne dotyczące korzyści wynikających z zastosowania ekologicznych źródeł ogrzewania,
- wymianę pieców pozaklasowych lub niskiej klasy na źródła ciepła spełniające wymagane standardy jakości i efektywności energetycznej.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na ograniczenie niskiej emisji, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz poprawę komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 500 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji poprzez ograniczenie emisji pyłów i substancji szkodliwych powstających w wyniku spalania paliw w przestarzałych urządzeniach grzewczych. Projekt będzie miał pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców oraz poprawę warunków życia w obszarach charakteryzujących się koncentracją zabudowy mieszkaniowej.
Dodatkowym efektem przedsięwzięcia będzie zwiększenie efektywności grzewczej budynków oraz możliwość bardziej racjonalnego planowania zużycia energii na potrzeby ogrzewania, co przełoży się na ograniczenie kosztów ponoszonych przez mieszkańców.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba zlikwidowanych nieefektywnych źródeł ciepła	produkt	0	25	Protokół wymiany źródła ciepła
Ilość osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	rezultat	0	25	Protokół wymiany źródła ciepła

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej przedsięwzięcie, danych Urzędu Miejskiego w Bytowie oraz informacji pochodzących od administratorów wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w sposób zapewniający równy dostęp do wsparcia, a informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR
Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.2: Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji,

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z niską jakością powietrza oraz występowaniem przestarzałych i nieefektywnych systemów ogrzewania w budynkach mieszkalnych.

Przedsięwzięcie nr 27: **„Przebudowa i rozbudowa układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizacji Bytowa”**
Podmioty realizujące przedsięwzięcie
Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, odpowiedzialną za przygotowanie inwestycji, realizację robót budowlanych oraz koordynację działań związanych z rozbudową i przebudową infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji.
Zakres realizowanych zadań
Projekt zakłada przebudowę i rozbudowę kluczowych odcinków układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizacji Bytowa. Głównym celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępności

komunikacyjnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także uporządkowanie systemu transportowego w rejonie intensywnie rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej.
W ramach przedsięwzięcia przewiduje się w szczególności:

- budowę dróg lokalnych i dojazdowych dla nowopowstającego osiedla mieszkaniowego przy ul. Kwiatowej, wraz z elementami infrastruktury pieszej i rowerowej,
- przebudowę skrzyżowania ulic Dworcowej i Drzymały w formie ronda,
- budowę odcinka ul. Drzymały do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 209.

Realizacja inwestycji przyczyni się do usprawnienia organizacji ruchu, poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz zwiększenia spójności funkcjonalnej obszaru rewitalizacji.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie na terenie obszaru rewitalizacji, w szczególności w rejonie:

- ul. Drzymały,
- ul. Kwiatowej,
- ul. Azaliowej.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 11 500 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do usprawnienia układu drogowego miasta, poprawy warunków przemieszczania się mieszkańców oraz rozwoju infrastruktury wspierającej ruch pieszy i rowerowy.
Efektem przedsięwzięcia będzie także wzrost atrakcyjności przestrzeni rewitalizowanej oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie utrudnień komunikacyjnych i zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.
Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów	produkt	0	1	protokół odbioru robót
Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg	produkt	0	280	protokół odbioru robót
Ludność mająca dostęp do nowej lub ulepszonej infrastruktury	rezultat	0	16 178	ewidencja ludności Urzędu Miejskiego.

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej przedsięwzięcie oraz danych Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach dostępnych dla osób z ograniczoną mobilnością, a zastosowane rozwiązania infrastrukturalne będą uwzględniały potrzeby osób z

niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.2: Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane ze złym stanem technicznym infrastruktury drogowej oraz brakiem uporządkowanego układu komunikacyjnego.

Przedsięwzięcie nr 28: **„Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z jej otoczeniem"**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów jako podmiot odpowiedzialny za przygotowanie i realizację inwestycji oraz zapewnienie funkcjonowania infrastruktury edukacyjnej po zakończeniu projektu.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada modernizację Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia. Głównym celem przedsięwzięcia jest stworzenie nowoczesnego, bezpiecznego i sprzyjającego rozwojowi środowiska nauki oraz rekreacji dla uczniów, kadry pedagogicznej i lokalnej społeczności.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- rozbudowę i przebudowę budynku szkoły,
- modernizację rozwiązań architektonicznych i funkcjonalnych obiektu, w tym dostosowanie go do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- montaż dźwigów osobowych,
- zakup niezbędnego wyposażenia i doposażenia szkoły,
- poprawę zagospodarowania przestrzeni wokół budynku szkoły.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na poprawę warunków edukacyjnych oraz zwiększenie funkcjonalności obiektu szkolnego, także jako miejsca aktywności społecznej.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie przy ul. Młyńskiej, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 9 540 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości infrastruktury edukacyjnej na obszarze rewitalizacji oraz zwiększenia dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Inwestycja umożliwi pełniejszą integrację społeczną uczniów oraz poprawę jakości życia edukacyjnego poprzez zapewnienie nowoczesnych i bezpiecznych warunków nauki.

Projekt wpłynie również na poprawę atrakcyjności przestrzeni publicznej w otoczeniu szkoły oraz umożliwi organizację zajęć dodatkowych i działań integracyjnych, wspierających rozwój dzieci i młodzieży.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	1	protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultat	0	716	Liczba uczniów zmodernizowanej szkoły

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej oraz danych Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, a zastosowane rozwiązania architektoniczne zapewnią możliwość swobodnego poruszania się po budynku szkoły.

Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z degradacją infrastruktury edukacyjnej, brakiem pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz niedostatecznym zagospodarowaniem przestrzeni wokół szkoły.

Przedsięwzięcie nr 29: **„Zagospodarowanie wód opadowych poprzez rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiorników retencyjnych”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, która odpowiadać będzie za przygotowanie inwestycji, opracowanie dokumentacji projektowej, realizację robót budowlanych oraz nadzór nad wykonaniem systemu odwodnienia i retencji.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rozbudowę i modernizację systemu kanalizacji deszczowej na obszarze rewitalizacji Bytowa, w celu ograniczenia ryzyka podtopień oraz poprawy bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców. Przedsięwzięcie będzie realizowane jako odpowiedź na zdiagnozowane problemy związane z niewystarczającą infrastrukturą do odprowadzania wód opadowych oraz brakiem odpowiednich zbiorników retencyjnych.

W ramach przedsięwzięcia planuje się w szczególności:

- budowę nowych odcinków kanalizacji deszczowej,
- przebudowę i modernizację istniejących elementów sieci odwodnieniowej,

- budowę zbiornika retencyjnego umożliwiającego gromadzenie i stopniowe odprowadzanie wód opadowych.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia odporności obszaru rewitalizacji na skutki zmian klimatu, w szczególności występowanie intensywnych opadów i zjawisk nawalnych.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie obszaru rewitalizacji Bytowa.

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 4 500 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zmniejszenia ryzyka powodzi i podtopień na obszarze rewitalizacji, poprawy funkcjonowania infrastruktury miejskiej oraz ograniczenia przeciążeń istniejącej kanalizacji deszczowej. Projekt wpłynie również na poprawę jakości środowiska miejskiego poprzez bardziej efektywne i zrównoważone zarządzanie wodami opadowymi w przestrzeni zurbanizowanej.

Efektem inwestycji będzie poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz zwiększenie odporności obszaru rewitalizacji na zmiany klimatu, co stanowi istotny element poprawy jakości życia oraz warunków funkcjonowania terenów mieszkaniowych i usługowych.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Długość wybudowanej/zmodernizowanej kanalizacji deszczowej (km)	produkt	0	4,8	protokół odbioru robót
Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych	produkt	0	1	protokół odbioru robót
Ludność mająca dostęp do nowej/zmodernizowanej infrastruktury	rezultat	0	2400	ewidencja ludności UM

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej oraz danych Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji, w szczególności poprzez:
- Kierunek 3.3: Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska.

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z niewystarczającą infrastrukturą do odprowadzania wód opadowych oraz brakiem odpowiednich zbiorników retencyjnych, co zwiększa ryzyko lokalnych podtopień.

Przedsięwzięcie nr 30: **„Rewitalizacja przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego – poprawa funkcjonalności, estetyki i dostępności terenu”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów, odpowiedzialną za przygotowanie dokumentacji, realizację robót budowlanych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada rewitalizację przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego poprzez poprawę infrastruktury sanitarnej oraz zagospodarowanie terenu w sposób zwiększający funkcjonalność i atrakcyjność tej przestrzeni dla mieszkańców i turystów. Głównym celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępności oraz komfortu użytkowników przestrzeni publicznej, a także podniesienie jakości infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej.

W ramach przedsięwzięcia planuje się w szczególności:

- budowę nowoczesnego budynku toalety publicznej w technologii tradycyjnej (murowanej),
- wykonanie ciągów pieszych oraz rozwiązań komunikacyjnych poprawiających dostępność terenu,
- zagospodarowanie zieleni oraz elementów małej architektury,
- uporządkowanie przestrzeni publicznej w otoczeniu Wzgórza Zamkowego w celu poprawy estetyki i bezpieczeństwa.

Nowy obiekt sanitarny będzie obejmował m.in. toalety damskie i męskie, toaletę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz pomieszczenie techniczne.

Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego i historycznego miejsca oraz poprawę komfortu użytkowania przestrzeni przez mieszkańców.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie w Bytowie w rejonie ulic:

- Zamkowej,
- Wolności,
- Podzamcze,

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 1 100 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy standardu usług publicznych oraz zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznej w jednym z kluczowych punktów turystycznych miasta. Projekt wpłynie na poprawę warunków rekreacji i wypoczynku, a także stworzy lepsze warunki do integracji społecznej poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury sanitarnej oraz uporządkowanie przestrzeni wokół Wzgórza Zamkowego.

Efektem inwestycji będzie również wzrost komfortu i bezpieczeństwa użytkowników, w tym mieszkańców oraz turystów, co przełoży się na wzmocnienie funkcji turystycznej i rekreacyjnej obszaru rewitalizacji.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych

Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	1	protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (liczba mieszkańców Bytowa)	rezultat	0	15 826	Dane UM w Bytowie

Ocena rezultatów będzie prowadzona na podstawie danych jednostki realizującej oraz danych Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami. Projektowana infrastruktura sanitarna zostanie dostosowana do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, a informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa.

Projekt wspiera wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury publicznej, poprawę warunków rekreacji oraz zwiększenie potencjału turystycznego przestrzeni wokół Wzgórza Zamkowego.

Przedsięwzięcie nr 31: **„Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni na zapleczu zabudowy wielorodzinnej”**

Podmioty realizujące przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie realizowane będzie przez Gminę Bytów oraz właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na obszarze objętym projektem.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada kompleksowe uporządkowanie i zagospodarowanie zaplecza zabudowy wielorodzinnej w centrum Bytowa poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, warunków zagospodarowania nieruchomości oraz stworzenie atrakcyjnej, zielonej przestrzeni publicznej. Celem przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców, estetyki przestrzeni miejskiej oraz funkcjonalności obszaru o wysokim potencjale rekreacyjnym i reprezentacyjnym.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m.in.:

- podział nieruchomości gminnej z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości wspólnotowych oraz wydzielenie linii rozgraniczenia drogi dojazdowej,
- budowę drogi dojazdowej na zapleczu ul. Drzymały,
- likwidację przydomowych składów opału oraz uporządkowanie gospodarki nieruchomości gminnej wraz z budową ogrodzeń,

- zagospodarowanie nabrzeży rzeki Bytowy z przeznaczeniem na ciąg pieszy i rowerowy jako kontynuację Traktu Młyńskiego,
- urządzenie zieleni wraz z montażem wyposażenia oraz innych elementów infrastruktury towarzyszącej, w tym ciągu spacerowego ze ścieżką rowerową, mostów, miejsc odpoczynku, urządzeń rekreacyjnych oraz oświetlenia wraz z iluminacją skupisk zieleni.

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości wspólnotowych, zwiększenia bezpieczeństwa pożarowego i dostępności komunikacyjnej, a także do otwarcia mieszkańcom dostępu do atrakcyjnych terenów nadrzecznych. Projekt pozwoli również uwolnić nowe tereny z przeznaczeniem na zieleń i rekreację oraz stworzyć nową, uporządkowaną przestrzeń publiczną sprzyjającą mieszkańcom, turystom i przyrodzie.

Lokalizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie realizowane będzie na obszarze rewitalizacji Bytowa, w szczególności na terenie zaplecza ul. Drzymały, 77-100 Bytów.

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia wynosi 8 700 000,00 zł.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny (w odniesieniu do celów rewitalizacji)

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na poprawę jakości przestrzeni publicznej i środowiska mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji. Projekt przyczyni się do uporządkowania zdegradowanego zaplecza zabudowy wielorodzinnej, poprawy estetyki otoczenia, zwiększenia dostępności komunikacyjnej oraz stworzenia nowych terenów zielonych i rekreacyjnych. W efekcie wzrośnie atrakcyjność tej części Śródmieścia jako miejsca do życia, wypoczynku i codziennego użytkowania.

Przedsięwzięcie będzie również sprzyjać wzmacnianiu integracji społecznej poprzez tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających kontaktom sąsiedzkim, rekreacji i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Istotnym rezultatem będzie także poprawa powiązań pieszych i rowerowych oraz uporządkowanie sposobu użytkowania nieruchomości, co przełoży się na większe bezpieczeństwo i lepsze wykorzystanie potencjału inwestycyjnego tego obszaru.

Rezultaty przedsięwzięcia będą monitorowane poprzez następujące wskaźniki:

Wskaźniki	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	produkt	0	133,3	Protokół odbioru robót
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produkt	0	1	Protokół odbioru robót
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultat	0	16 178	Ewidencja ludności UM

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie realizowane będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych

dla osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące przedsięwzięcia spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami GPR

Przedsięwzięcie wpisuje się w realizację:

- Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu, w szczególności poprzez:
- Kierunek 2.1: Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa,

Projekt odpowiada na problemy obszaru rewitalizacji związane z niską dostępnością komunikacyjną, niekontrolowanym użytkowaniem mienia gminnego, zagrożeniem pożarowym, nieestetycznym wizerunkiem istniejącej zabudowy wielorodzinnej, zaniedbaniem nieruchomości gminnych oraz ograniczonym dostępem do rzeki Bytowy. Jednocześnie przedsięwzięcie wykorzystuje potencjał nadrzecznego położenia i centralnej lokalizacji obszaru, tworząc warunki do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia udziału zieleni oraz przeciwdziałania degradacji przestrzeni.

Tabela 25. Wykaz pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Realizowany cel Programu	**Realizowany kierunek programu**	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Podmiot realizujący**	**Wartość PLN**
Cel główny1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji	Kierunek 1.1 Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	20. Adaptacja pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu Doradztwa dla Młodzieży	Powiat Bytowski / Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	150 000
		21. Realizacja form wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy	Powiat Bytowski / Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	450 000
	Kierunek 1.2 Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	16. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie	40 000
		17. Wsparcie i ochrona rodzin z problemem uzależnień	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie	168 240
		18. Warsztaty dla rodziców „Bez klapsa – pozytywna dyscyplina”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie	30 000
		19. Profilaktyka społeczna i edukacja w zakresie bezpieczeństwa	Komenda Powiatowa Policji w Bytowie	20 000
	Kierunek 1.3 Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	11. Spawalnia – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Dizajnu w Bytowie	Bytowskie Centrum Kultury	300 000
Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i	Kierunek 2.1 Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz	24. Utworzenie terenów rekreacyjno-sportowych w obszarze Boruja	Gmina Bytów	5 000 000

Realizowany cel Programu	Realizowany kierunek programu	Nr / nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Wartość PLN
funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu	poprawa estetyki i bezpieczeństwa	28. Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z jej otoczeniem	Gmina Bytów	9 540 000
		30. Rewitalizacja przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego – poprawa funkcjonalności, estetyki i dostępności terenu	Gmina Bytów	1 100 000
		31. Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni na zapleczu zabudowy wielorodzinnej	Gmina Bytów / właściciele nieruchomości	8 700 000
	Kierunek 2.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności	13. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w ciągu ulicy Sikorskiego pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego	Gmina Bytów	1 200 000
		23. Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę drogi dla pieszych i rowerów, będącej częścią subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20	Gmina Bytów	2 000 000
		28. Przebudowa i rozbudowa układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizacji Bytowa	Gmina Bytów	11 500 000
	Kierunek 2.3 Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych	22. Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem otoczenia	Gmina Bytów	60 000 000
Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji	Kierunek 3.1 Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	12. Rewitalizacja zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych	Gmina Bytów	12 000 000
		14. Budowa czterech budynków wielorodzinnych – mieszkania komunalne	Gmina Bytów / Bytowskie BTBS	30 000 000
		15. Remont mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji – poprawa warunków życia mieszkańców i standardu zasobu mieszkaniowego	Gmina Bytów / Bytowskie BTBS	300 000
	Kierunek 3.2 Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	27. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne systemy ogrzewania	Gmina Bytów / właściciele nieruchomości	500 000
	Kierunek 3.3 Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska	26. Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych oraz posadowienie pojemników na odpady tekstylne	Gmina Bytów / wspólnoty mieszkaniowe	600 000
		29. Zagospodarowanie wód opadowych poprzez rozbudowę	Gmina Bytów	4 500 000

Realizowany cel Programu	Realizowany kierunek programu	Nr / nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Wartość PLN
		systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiorników retencyjnych		

6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rewitalizacja, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Oznacza to, że skuteczna rewitalizacja nie może ograniczać się do realizacji pojedynczych inwestycji infrastrukturalnych ani wyłącznie do działań społecznych, lecz wymaga podejścia kompleksowego i wzajemnie powiązanego.

Gminny Program Rewitalizacji Bytowa na lata 2024 - 2034 został opracowany w sposób zapewniający spójność i komplementarność podejmowanych działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Program obejmuje zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych, infrastruktury technicznej i mieszkaniowej, jak i działania społeczne ukierunkowane na aktywizację mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie integracji lokalnej.

Aby zagwarantować skuteczność interwencji rewitalizacyjnej oraz trwałość osiąganych rezultatów, w programie określono mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mechanizmy te mają na celu zapewnienie, że poszczególne projekty realizowane na obszarze rewitalizacji będą wzajemnie się uzupełniały, tworząc spójny system działań odpowiadający na problemy zdiagnozowane w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W niniejszym rozdziale przedstawiono kluczowe mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR Bytowa, obejmujące w szczególności: powiazania na linii cele – przedsięwzięcia – problemy, komplementarność przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz komplementarność źródeł finansowania. Ich zastosowanie pozwoli na efektywne zarządzanie procesem rewitalizacji, lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów oraz zwiększenie wpływu podejmowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców i funkcjonowania obszaru rewitalizacji.

Powiązania pomiędzy celami, kierunkami, zidentyfikowanymi problemami oraz przedsięwzięciami

Zestaw przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Programie stanowi odpowiedź na problemy i zjawiska kryzysowe zidentyfikowane w procesie diagnozy obszaru rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonych analiz określono kluczowe wyzwania rozwojowe występujące w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej, które wymagają podjęcia skoordynowanych działań naprawczych.

W celu skutecznego przeciwdziałania tym zjawiskom sformułowano cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaprojektowane w taki sposób, aby bezpośrednio przyczyniały się do realizacji przyjętych celów i kierunków, a jednocześnie odpowiadały na konkretne problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji.

Zestawienie przedstawione w poniższej tabeli obrazuje powiązania pomiędzy zidentyfikowanymi problemami, celami i kierunkami Gminnego Programu Rewitalizacji oraz planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Tabelę podzielono na 2 części dotyczące odpowiednio przedsięwzięć podstawowych oraz pozostałych.
Realizacja wskazanych przedsięwzięć umożliwi jednoczesne oddziaływanie na różne aspekty funkcjonowania obszaru rewitalizacji – od poprawy jakości przestrzeni publicznych i stanu technicznego zabudowy, poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków i poprawę warunków środowiskowych, aż po wzmacnianie spójności społecznej, rozwój usług społecznych oraz aktywizację mieszkańców. Tak zaprojektowany zestaw działań tworzy spójny system interwencji rewitalizacyjnej, w którym przedsięwzięcia infrastrukturalne i społeczne wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają efekty rewitalizacji.

Tabela 26. Powiązania pomiędzy celami, kierunkami, zidentyfikowanymi problemami oraz przedsięwzięciami podstawowymi

Przedsięwzięcia podstawowe			
Realizowany kierunek Programu	**Nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
Kierunek 1.1:Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	8. Nowe Jutro – program reintegracji społeczno-zawodowej	• wysoki poziom korzystania z pomocy społecznej przez część mieszkańców obszaru rewitalizacji • długotrwałe bezrobocie oraz trudności w powrocie na rynek pracy • niskie kompetencje społeczne i zawodowe części mieszkańców • ryzyko wykluczenia społecznego osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osób z niepełnosprawnościami	Projekt zakłada realizację kompleksowego programu reintegracji społeczno-zawodowej obejmującego wsparcie psychologiczne, edukacyjne i zawodowe. Dzięki indywidualnym ścieżkom wsparcia uczestnicy będą rozwijać kompetencje społeczne i zawodowe oraz przygotowywać się do podjęcia zatrudnienia. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz ograniczenia zjawisk ubóstwa i wykluczenia społecznego.
Kierunek 1.2:Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	9. Moje Miasto	• wysoki poziom korzystania z pomocy społecznej przez część mieszkańców obszaru rewitalizacji • problemy opiekuńczo-wychowawcze w części rodzin oraz ryzyko dziedziczenia ubóstwa • zagrożenia społeczne, w tym uzależnienia i trudności wychowawcze wśród dzieci i młodzieży • ryzyko izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami • ograniczona dostępność usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym	Przedsięwzięcie zakłada rozwój zintegrowanych i zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Realizacja projektu zwiększy dostęp do wsparcia specjalistycznego, działań profilaktycznych i integracyjnych oraz usług opiekuńczych, co przyczyni się do ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Kierunek 1.3 Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	4. Anime & Manga Klub – społeczność twórczych pasjonatów	• niska aktywność społeczna mieszkańców oraz ograniczone możliwości integracji społecznej	Projekt tworzy przestrzeń aktywności kulturalnej i integracji młodzieży poprzez cykliczne działania warsztatowe i spotkania

Przedsięwzięcia podstawowe			
Realizowany kierunek Programu	**Nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
		• problemy związane z integracją i aktywizacją młodzieży • potrzeba wzmacniania kapitału społecznego oraz inicjatyw kulturalnych na obszarze rewitalizacji	tematyczne. Działania te przeciwdziałają izolacji społecznej młodych mieszkańców i wzmacniają ich zaangażowanie w życie lokalnej społeczności.
	5. Book.Art.Lab – papierowe mosty Śródmieścia	• niska aktywność społeczna mieszkańców oraz ograniczone możliwości integracji społecznej • potrzeba wzmacniania kapitału społecznego oraz inicjatyw kulturalnych na obszarze rewitalizacji • ryzyko izolacji społecznej osób starszych i samotnych	Projekt zakłada organizację warsztatów artystycznych i działań integracyjnych dla mieszkańców, w szczególności dorosłych i seniorów. Wykorzystanie sztuki jako narzędzia integracji sprzyja budowaniu relacji międzypokoleniowych oraz aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji.
	12. Latarnicy Rewitalizacji – przewodnicy wartości	• problemy związane z integracją i aktywizacją dzieci i rodzin na obszarze rewitalizacji • niska aktywność społeczna mieszkańców oraz ograniczone możliwości integracji społecznej • potrzeba wzmacniania kapitału społecznego oraz inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych	Projekt zakłada prowadzenie cyklu warsztatów i działań edukacyjnych dla dzieci, rozwijających kompetencje społeczne i emocjonalne oraz budujących poczucie przynależności do społeczności lokalnej. Działania te pełnią funkcję profilaktyki społecznej, wspierają integrację dzieci z różnych środowisk oraz wzmacniają więzi społeczne wśród rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji.
Kierunek 2.1:Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	1. Przebudowa Placu Krofeya w Bytowie	• niska jakość i funkcjonalność części przestrzeni publicznych w centrum miasta • niedobór atrakcyjnych miejsc sprzyjających integracji mieszkańców i aktywności społecznej • degradacja estetyczna części przestrzeni miejskich oraz podwórek w Śródmiejskim • problemy bezpieczeństwa ruchu oraz nieuporządkowana organizacja ruchu w centrum • niedostateczna ilość zieleni w zwartej strukturze zabudowy	Przebudowa placu przywróci tej przestrzeni funkcje społeczne i reprezentacyjne poprzez wprowadzenie zieleni, małej architektury oraz uporządkowanie ruchu. Powstanie atrakcyjne miejsce spotkań i wydarzeń miejskich sprzyjające integracji mieszkańców oraz poprawiające estetykę i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej.
	3. Rozwój systemu zieleni śródmiejskiej	• niewielka liczba terenów zielonych i rekreacyjnych, szczególnie w Śródmiejskim • wysoka gęstość zabudowy i duże uszczelnienie powierzchni ograniczające powierzchnię biologicznie czynną • ryzyko przegrzewania się przestrzeni miejskich (zjawisko miejskiej wyspy ciepła)	Przedsięwzięcie zakłada tworzenie nowych zieleńców, skwerów i nasadzeń drzew w przestrzeni śródmiejskiej. Zwiększy to udział terenów biologicznie czynnych, poprawi mikroklimat miasta i stworzy nowe miejsca wypoczynku oraz integracji mieszkańców.

Przedsięwzięcia podstawowe			
Realizowany kierunek Programu	**Nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
		• ograniczona retencja wód opadowych wynikająca z dużego uszczelnienia powierzchni • niewystarczająca liczba atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców	
Kierunek 3.1:Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	2. Remont budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz remont zabytkowych kamienic mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze Boruja i Śródmiejskim	• starzejąca się infrastruktura techniczna budynków mieszkalnych i komunalnych • wysoka koncentracja zabudowy zabytkowej wymagającej modernizacji i dostosowania do współczesnych standardów • niska efektywność energetyczna części budynków oraz wysokie koszty ogrzewania mieszkań • degradacja części zabudowy oraz obecność obiektów wymagających adaptacji • zdegradowane przestrzenie międzybudynkowe oraz podwórka o niskiej estetyce i funkcjonalności	Projekt zakłada kompleksową modernizację budynków mieszkalnych wraz z uporządkowaniem ich otoczenia. Poprawi to stan techniczny zasobu mieszkaniowego, efektywność energetyczną budynków oraz estetykę przestrzeni zamieszkania, co wpłynie na komfort życia mieszkańców oraz ograniczenie niskiej emisji.
	7. Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń warsztatowych z przeznaczeniem na usługi społeczne umożliwiających realizację programu działań społecznych	• starzejąca się infrastruktura techniczna części budynków na obszarze rewitalizacji • obecność obiektów o niewykorzystanym lub niewłaściwie wykorzystanym potencjale funkcjonalnym • niewystarczająca dostępność infrastruktury umożliwiającej prowadzenie działań społecznych i aktywizacyjnych • potrzeba wzmacniania integracji społecznej i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem	Przedsięwzięcie zakłada adaptację niewykorzystywanych pomieszczeń warsztatowych na potrzeby świadczenia usług społecznych oraz prowadzenia działań aktywizacyjnych. Dzięki modernizacji i dostosowaniu obiektu powstanie przestrzeń umożliwiająca realizację programów reintegracji społeczno-zawodowej oraz wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji, co przyczyni się do ograniczania zjawisk wykluczenia społecznego i lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury.
Kierunek 3.2:Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	10. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytków z obszaru rewitalizacji Bytowa	• zły stan techniczny części budynków wielorodzinnych, w tym zabudowy zabytkowej • wysoka energochłonność budynków oraz straty energii wynikające z przestarzałych rozwiązań technicznych • wysokie koszty ogrzewania mieszkań oraz utrzymania budynków • występowanie niskiej emisji związanej z nieefektywnymi systemami grzewczymi	Projekt zakłada realizację działań termomodernizacyjnych w budynkach wielorodzinnych wpisanych do ewidencji zabytków, obejmujących m.in. modernizację instalacji grzewczych oraz ograniczenie strat ciepła w przegrodach budowlanych. Dzięki temu poprawi się efektywność energetyczna budynków, zmniejszą się koszty ogrzewania mieszkań oraz ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń do powietrza. Przedsięwzięcie przyczyni się również do poprawy stanu

Przedsięwzięcia podstawowe			
Realizowany kierunek Programu	**Nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
			technicznego i estetyki zabudowy historycznej obszaru rewitalizacji.

Tabela 27. Powiązania pomiędzy celami, kierunkami, zidentyfikowanymi problemami oraz przedsięwzięciami pozostałymi

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
Kierunek 1.1 Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	20. Adaptacja pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu Doradztwa dla Młodzieży	• występowanie problemów związanych z bezrobociem oraz trudnościami młodych mieszkańców w wejściu na rynek pracy • ryzyko wykluczenia społeczno-zawodowego osób młodych • potrzeba zwiększenia dostępności usług doradztwa zawodowego oraz wsparcia w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej	Projekt zakłada adaptację pomieszczeń Inkubatora Kariery oraz rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu doradztwa zawodowego dla młodzieży. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia dostępności usług aktywizacji zawodowej, wsparcia młodych mieszkańców w planowaniu kariery oraz ograniczenia ryzyka bezrobocia i wykluczenia społeczno-zawodowego.
	21. Realizacja form wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy	• występowanie bezrobocia oraz trudności części mieszkańców w znalezieniu zatrudnienia • ryzyko ubóstwa i wykluczenia społeczno-zawodowego wynikające z długotrwałego pozostawania bez pracy • potrzeba zwiększenia aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Projekt zakłada realizację instrumentów aktywizacji zawodowej oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, takich jak staże, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej czy doposażenie stanowisk pracy. Działania te przyczynią się do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców, ograniczenia bezrobocia oraz poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych na obszarze rewitalizacji.
Kierunek 1.2 Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego	16. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie	• dysfunkcje rodzin oraz problemy społeczne związane z przemocą domową • potrzeba zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego i społecznego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej • zagrożenia społeczne wpływające na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz funkcjonowanie rodzin	Projekt zakłada utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie, zapewniającej uczestnikom bezpieczną przestrzeń do rozmowy, wsparcie emocjonalne oraz dostęp do wiedzy i specjalistycznej pomocy. Regularne spotkania prowadzone przez specjalistę umożliwią uczestnikom wzmocnienie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz podejmowanie działań

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
			sprzyjających poprawie jakości życia i bezpieczeństwa rodzinnego.
	17. Wsparcie i ochrona rodzin z problemem uzależnień	• występowanie uzależnień w części rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji • problemy społeczne wynikające z uzależnień, w tym przemoc domowa i kryzysy rodzinne • potrzeba zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	Projekt zakłada realizację działań wspierających rodziny dotknięte problemem uzależnień poprzez warsztaty edukacyjne, wsparcie psychologiczne oraz poradnictwo prawne. Przedsięwzięcie przyczyni się do ograniczenia negatywnych skutków uzależnień, poprawy funkcjonowania rodzin oraz zwiększenia bezpieczeństwa społecznego na obszarze rewitalizacji.
	18. Warsztaty dla rodziców „Bez klapsa – pozytywna dyscyplina”	• niskie kompetencje wychowawcze części rodziców • bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w części rodzin • ryzyko występowania przemocy domowej oraz powielania negatywnych wzorców wychowawczych	Projekt zakłada organizację warsztatów dla rodziców i opiekunów, których celem jest rozwijanie kompetencji wychowawczych oraz promowanie metod wychowawczych opartych na pozytywnej dyscyplinie i budowaniu relacji opartych na szacunku. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy funkcjonowania rodzin, ograniczenia zjawisk przemocy domowej oraz wzmocnienia kompetencji społecznych rodziców i opiekunów.
	19. Profilaktyka społeczna i edukacja w zakresie bezpieczeństwa	• występowanie zagrożeń społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, cyberprzestępczością oraz zachowaniami ryzykownymi wśród młodzieży • potrzeba zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym dzieci, młodzieży i seniorów • niedostateczna świadomość społeczna dotycząca zagrożeń oraz odpowiedzialności prawnej	Projekt zakłada realizację działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz seniorów, obejmujących spotkania informacyjne, warsztaty oraz debaty społeczne dotyczące bezpieczeństwa i zagrożeń społecznych. Przedsięwzięcie przyczyni się do wzrostu świadomości mieszkańców, ograniczenia zachowań ryzykownych oraz poprawy poziomu bezpieczeństwa społecznego na obszarze rewitalizacji.
Kierunek 1.3 Wzrost aktywności kulturalnej i integracja lokalnej społeczności	11. Spawalnia – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Dizajnu w Bytowie	• niska aktywność społeczna mieszkańców oraz ograniczone możliwości integracji społecznej • potrzeba wzmacniania kapitału społecznego i tożsamości lokalnej • niewystarczająca oferta działań kulturalnych i edukacyjnych integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji	Projekt zakłada rozwój działalności „Spawalni” jako przestrzeni działań artystycznych, edukacyjnych i integracyjnych. Organizacja warsztatów rzemieślniczych, wydarzeń kulturalnych oraz działań animacyjnych pozwoli na aktywizację mieszkańców, rozwój ich kompetencji twórczych oraz budowanie relacji społecznych i

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
			międzypokoleniowych. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym oraz wzmocnienia więzi społecznych na obszarze rewitalizacji.
Kierunek 2.1 Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz poprawa estetyki i bezpieczeństwa	24. Utworzenie terenów rekreacyjno-sportowych w obszarze Boruja	• występowanie zdegradowanych i niewykorzystanych terenów nadrzecznych • niedostateczna liczba atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjnych sprzyjających aktywności fizycznej i integracji mieszkańców • problemy związane z zaniedbaniem przestrzeni publicznych oraz występowaniem niekontrolowanego składowania odpadów	Projekt zakłada zagospodarowanie terenów nadrzecznych oraz stworzenie ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej obejmującej m.in. ścieżki pieszo-rowerowe, miejsca odpoczynku, plac zabaw oraz boiska miejskie. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni, udostępnienia mieszkańcom terenów dotychczas zdegradowanych oraz stworzenia nowych miejsc sprzyjających aktywności fizycznej, rekreacji i integracji społecznej.
	28. Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z jej otoczeniem	• degradacja infrastruktury edukacyjnej na obszarze rewitalizacji • niedostateczna dostępność obiektów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami • niewystarczające zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektów edukacyjnych	Projekt zakłada modernizację i rozbudowę budynku szkoły wraz z poprawą zagospodarowania jej otoczenia. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości infrastruktury edukacyjnej, zwiększenia dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz stworzenia nowoczesnych i bezpiecznych warunków nauki. Inwestycja wzmocni również funkcję szkoły jako miejsca aktywności społecznej i integracji lokalnej społeczności.
	30. Rewitalizacja przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego – poprawa funkcjonalności, estetyki i dostępności terenu	• niewystarczające zagospodarowanie przestrzeni publicznych o wysokim znaczeniu historycznym i turystycznym • niedostateczna infrastruktura publiczna i sanitarna w miejscach intensywnie użytkowanych przez mieszkańców i turystów • potrzeba poprawy estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni publicznych w centrum miasta	Projekt zakłada uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego poprzez budowę infrastruktury sanitarnej, poprawę ciągów pieszych oraz wprowadzenie elementów zieleni i małej architektury. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy funkcjonalności i estetyki przestrzeni, zwiększenia komfortu użytkowników oraz wzmocnienia funkcji rekreacyjnej i turystycznej obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
	31. Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni na zapleczu zabudowy wielorodzinnej	• zdegradowane i chaotycznie zagospodarowane zaplecza zabudowy wielorodzinnej • niska estetyka i nieuporządkowane użytkowanie nieruchomości gminnych • ograniczona dostępność komunikacyjna terenów zapleczowych oraz brak powiązań pieszych i rowerowych • niewykorzystany potencjał terenów nadrzecznych rzeki Bytowy • niedobór atrakcyjnych przestrzeni zielonych i rekreacyjnych w centrum miasta	Projekt zakłada kompleksowe uporządkowanie zaplecza zabudowy wielorodzinnej poprzez budowę drogi dojazdowej, uporządkowanie gospodarki nieruchomościami oraz zagospodarowanie terenów nadrzecznych rzeki Bytowy. Powstaną nowe ciągi piesze i rowerowe, tereny zieleni oraz przestrzenie rekreacyjne. Przedsięwzięcie poprawi estetykę i funkcjonalność tej części Śródmieścia, zwiększy dostępność komunikacyjną oraz stworzy nowe miejsca rekreacji i integracji społecznej.
Kierunek 2.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury mobilności	13. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w ciągu ulicy Sikorskiego pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego	• niska jakość części przestrzeni publicznych w strefie śródmiejskiej • niewystarczające warunki dla ruchu pieszego i rowerowego • problemy bezpieczeństwa ruchu drogowego w obszarach o dużym natężeniu ruchu • niedostateczna estetyka przestrzeni ulicznych oraz niewielka ilość zieleni w pasach drogowych	Projekt zakłada przebudowę odcinka ulicy Sikorskiego wraz z reorganizacją przestrzeni ulicznej w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy jakości przestrzeni publicznej. Wprowadzenie infrastruktury rowerowej, poszerzenie chodników, uporządkowanie parkowania oraz nowe nasadzenia drzew i oświetlenie poprawią funkcjonalność komunikacyjną i estetykę tej części miasta. Przedsięwzięcie przyczyni się do stworzenia bardziej przyjaznej przestrzeni dla mieszkańców oraz wzmocnienia atrakcyjności strefy śródmiejskiej.
	23. Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę drogi dla pieszych i rowerów, będącej częścią subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20	• niski poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności dla pieszych i rowerzystów • niewystarczający rozwój infrastruktury sprzyjającej mobilności aktywnej • potrzeba poprawy dostępności komunikacyjnej oraz wykorzystania potencjału turystycznego obszaru rewitalizacji	Projekt zakłada budowę drogi dla pieszych i rowerów stanowiącej część subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20. Inwestycja poprawi bezpieczeństwo uczestników ruchu, zwiększy dostępność infrastruktury dla mobilności aktywnej oraz ograniczy negatywne skutki dominacji transportu samochodowego. Jednocześnie przyczyni się do rozwoju turystyki rowerowej i zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji.
	28. Przebudowa i rozbudowa układu komunikacyjnego w	• niewystarczająca dostępność komunikacyjna części obszaru rewitalizacji	Projekt zakłada przebudowę i rozbudowę kluczowych elementów układu drogowego, w tym budowę nowych dróg lokalnych,

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
	obszarze rewitalizacji Bytowa	• zły stan techniczny infrastruktury drogowej oraz brak uporządkowanego układu komunikacyjnego • problemy z bezpieczeństwem ruchu drogowego oraz rosnące potrzeby komunikacyjne w rejonach rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej	przebudowę skrzyżowań oraz rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz uporządkowania systemu transportowego na obszarze rewitalizacji, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców i funkcjonalności przestrzeni miejskiej.
Kierunek 2.3 Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, gospodarczych i turystycznych	22. Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem otoczenia	• ograniczony dostęp mieszkańców do nowoczesnej infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej • niska aktywność społeczna części mieszkańców oraz ograniczona oferta działań integrujących społeczność lokalną • potrzeba poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji	Projekt zakłada budowę nowoczesnego centrum kultury wraz z zagospodarowaniem otoczenia, które stanie się miejscem spotkań, aktywności społecznej, edukacyjnej i artystycznej mieszkańców. Inwestycja przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa w kulturze, integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnienia funkcji centrotwórczych obszaru rewitalizacji. Dodatkowo poprawi estetykę i atrakcyjność przestrzeni miejskiej oraz może wspierać rozwój funkcji turystycznych i usługowych w centrum miasta.
Kierunek 3.1 Modernizacja i adaptacja zdegradowanej zabudowy na cele społeczne i mieszkaniowe	12. Rewitalizacja zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych z przeznaczeniem na funkcje publiczne	• obecność zdegradowanych lub niewykorzystywanych obiektów i terenów w strefie śródmiejskiej • niska jakość części przestrzeni publicznych oraz ich ograniczona funkcjonalność • niewystarczająca dostępność infrastruktury publicznej i przestrzeni aktywności społecznej • niewykorzystany potencjał lokalizacji nadrzecznej oraz powiązań funkcjonalnych w centrum miasta	Projekt zakłada kompleksową rewitalizację zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych poprzez modernizację istniejących obiektów, zagospodarowanie terenu oraz nadanie mu nowych funkcji publicznych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do przywrócenia funkcjonalności zdegradowanemu kwartałowi śródmiejskiemu, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększenia dostępności infrastruktury służącej aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.
	14. Budowa czterech budynków wielorodzinnych – mieszkania komunalne	• niedobór mieszkań komunalnych i socjalnych dostępnych dla osób o niskich dochodach • trudna sytuacja mieszkaniowa części mieszkańców zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Projekt zakłada budowę nowych budynków mieszkalnych przeznaczonych na lokale komunalne, co przyczyni się do zwiększenia dostępności mieszkań dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Realizacja przedsięwzięcia

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
		• potrzeba poprawy jakości i dostępności infrastruktury mieszkaniowej	poprawi warunki życia mieszkańców oraz ograniczy zjawisko wykluczenia mieszkaniowego, wzmacniając jednocześnie stabilność społeczną i jakość życia w gminie.
	15. Remont mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji – poprawa warunków życia mieszkańców i standardu zasobu mieszkaniowego	• niski standard techniczny części mieszkań komunalnych • przestarzałe instalacje oraz niewystarczający standard techniczny lokali mieszkalnych • problemy związane z wilgocią, pleśnią i niewydolnymi systemami ogrzewania • trudne warunki mieszkaniowe części mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym	Projekt zakłada modernizację mieszkań komunalnych poprzez wymianę instalacji, poprawę izolacyjności lokali oraz wykonanie prac remontowych podnoszących standard użytkowy mieszkań. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwiększenia bezpieczeństwa użytkowania lokali oraz ograniczenia problemów zdrowotnych i społecznych wynikających z niskiego standardu mieszkaniowego.
Kierunek 3.2 Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie niskiej emisji	27. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne systemy ogrzewania	• niska jakość powietrza wynikająca z emisji zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ogrzewania • występowanie przestarzałych, nieefektywnych i wysokoemisyjnych systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych • potrzeba poprawy efektywności energetycznej budynków i ograniczenia niskiej emisji	Projekt zakłada wymianę nieefektywnych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła na nowoczesne systemy ogrzewania spełniające obowiązujące standardy ekologiczne i energetyczne. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, co bezpośrednio wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Kierunek 3.3 Wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury i poprawa jakości środowiska	26. Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych oraz posadowienie pojemników na odpady tekstylne	• występowanie nieestetycznych i niehigienicznych miejsc gromadzenia odpadów w przestrzeni publicznej • rozproszony i mało funkcjonalny system zbiórki odpadów komunalnych • niewystarczający poziom segregacji odpadów oraz potrzeba poprawy jakości środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej	Projekt zakłada budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych, montaż pojemników półpodziemnych oraz wprowadzenie pojemników na odpady tekstylne. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do uporządkowania systemu gromadzenia odpadów, poprawy estetyki i warunków sanitarnych przestrzeni publicznych oraz zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki odpadów.
	29. Zagospodarowanie wód opadowych	• niewystarczająca infrastruktura do odprowadzania wód opadowych	Projekt zakłada rozbudowę i modernizację systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę

Przedsięwzięcia pozostałe			
Realizowany kierunek Programu	**Nr / nazwa przedsięwzięcia**	**Zidentyfikowany problem**	**W jaki sposób przedsięwzięcie odpowiada na problem**
	poprzez rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiorników retencyjnych	• ryzyko lokalnych podtopień w wyniku intensywnych opadów • potrzeba zwiększenia odporności obszaru rewitalizacji na skutki zmian klimatu	zbiorników retencyjnych umożliwiających gromadzenie i stopniowe odprowadzanie wód opadowych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ograniczenia ryzyka podtopień, poprawy funkcjonowania infrastruktury miejskiej oraz zwiększenia odporności obszaru rewitalizacji na skutki zmian klimatu.

Przedstawiona powyżej analiza powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi a zdiagnozowanymi problemami potwierdza zachowanie spójnej i logicznej struktury Programu Rewitalizacji, opartej na ciągu: diagnoza → identyfikacja problemów → cele i kierunki działań → przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Każde z zaplanowanych przedsięwzięć stanowi bezpośrednią odpowiedź na zidentyfikowane w diagnozie zjawiska kryzysowe występujące na obszarze rewitalizacji i zostało powiązane z odpowiednimi celami oraz kierunkami działań Programu.

Analiza diagnozy wykazała, że problemy obszaru rewitalizacji mają charakter wielowymiarowy i wzajemnie powiązany, obejmując jednocześnie sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz środowiskową. Zjawiska te wzajemnie się wzmacniają – degradacja przestrzeni publicznych i infrastruktury technicznej wpływa na obniżenie jakości życia mieszkańców, ogranicza atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną obszaru oraz osłabia aktywność społeczną. Z kolei problemy społeczne i gospodarcze mogą prowadzić do dalszej degradacji przestrzeni oraz pogorszenia stanu środowiska.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają charakter zintegrowany, dzięki czemu odpowiadają jednocześnie na problemy występujące w kilku sferach. Przykładowo działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych i zagospodarowaniem terenów nadrzecznych przyczyniają się nie tylko do poprawy estetyki i funkcjonalności miasta, lecz również wzmacniają integrację społeczną mieszkańców, rozwijają funkcje rekreacyjne i turystyczne oraz poprawiają jakość środowiska. Podobnie przedsięwzięcia dotyczące modernizacji infrastruktury technicznej, poprawy efektywności energetycznej czy rozwoju systemów retencji wód opadowych mają znaczenie zarówno dla poprawy stanu środowiska, jak i dla zwiększenia bezpieczeństwa oraz komfortu życia mieszkańców.

Istotnym elementem Programu jest także powiązanie działań infrastrukturalnych z przedsięwzięciami o charakterze społecznym i funkcjonalnym. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej, rozwój infrastruktury edukacyjnej, porządkowanie przestrzeni miejskich czy poprawa dostępności komunikacyjnej tworzą warunki dla aktywizacji społecznej i gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz wzmacniają jego atrakcyjność jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu wolnego.

W rezultacie Program Rewitalizacji zakłada realizację komplementarnego pakietu przedsięwzięć, które w sposób systemowy odpowiadają na zdiagnozowane problemy obszaru

rewitalizacji. Zastosowane podejście integrujące działania społeczne, przestrzenne, techniczne i środowiskowe umożliwia skuteczne przeciwdziałanie procesom degradacji oraz stworzenie trwałych warunków dla rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego tej części miasta.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa oznacza spójne i celowe powiązanie działań rewitalizacyjnych realizowanych na obszarze rewitalizacji z oddziaływaniem na pozostałe części miasta, w taki sposób, aby zapobiegać przenoszeniu problemów społecznych, przestrzennych i środowiskowych poza obszar rewitalizacji oraz zapewnić trwały efekt poprawy jakości życia mieszkańców.

W programie przyjęto założenie, że działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się przede wszystkim w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji, jednak jednocześnie muszą być projektowane w sposób, który umożliwia osiąganie efektów w skali całego miasta. Oznacza to, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie mogą prowadzić do wypychania problemów społecznych (np. ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, przemocy domowej) ani problemów przestrzennych (np. degradacji infrastruktury mieszkaniowej, zaniedbanych podwórek czy niekontrolowanego gromadzenia odpadów) poza obszar rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna programu realizowana będzie poprzez następujące mechanizmy:

1. Koncentrację działań inwestycyjnych i społecznych w obszarze rewitalizacji - główne przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne zostały zaplanowane w sposób zapewniający oddziaływanie bezpośrednio na obszar rewitalizacji, w szczególności w miejscach największej koncentracji zjawisk kryzysowych. Dotyczy to m.in. modernizacji przestrzeni publicznych, poprawy układu komunikacyjnego, zagospodarowania terenów rekreacyjnych, działań z zakresu gospodarki wodami opadowymi oraz przedsięwzięć dotyczących mieszkalnictwa i usług społecznych. Dzięki temu rewitalizacja będzie miała charakter kompleksowy i skoncentrowany terytorialnie, co pozwoli na osiągnięcie widocznej zmiany przestrzennej i społecznej w kluczowych fragmentach miasta.

2. Powiązanie przestrzenne przedsięwzięć infrastrukturalnych z funkcjonowaniem całego miasta - część przedsięwzięć zaplanowanych na obszarze rewitalizacji pełni funkcję integrującą układ przestrzenny miasta i poprawia jego dostępność. Dotyczy to w szczególności inwestycji drogowych i pieszo-rowerowych oraz działań porządkujących przestrzeń publiczną. Realizacja tych projektów poprawi spójność komunikacyjną pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałymi częściami Bytowa, ograniczając zjawisko izolacji przestrzennej i społecznej terenów zdegradowanych.

Działania te będą stanowiły element spójnego systemu interwencji, umożliwiającego jednoczesne wzmacnianie efektów rewitalizacji oraz ograniczanie ryzyka przenoszenia problemów na inne części miasta.

4. Zapobieganie przenoszeniu problemów poza obszar rewitalizacji („efekt wypychania") - w programie przyjęto zasadę, że każde przedsięwzięcie rewitalizacyjne musi być oceniane pod kątem ryzyka przeniesienia negatywnych zjawisk poza obszar rewitalizacji. Dotyczy to w szczególności działań związanych z mieszkalnictwem, gospodarką odpadami, bezpieczeństwem publicznym oraz usługami społecznymi.

Komplementarność przestrzenna będzie zapewniana poprzez analizę projektów na etapie przygotowania i wdrażania, w tym poprzez:

- ocenę wpływu przedsięwzięcia na otoczenie obszaru rewitalizacji,
- weryfikację czy projekt nie prowadzi do przesuwania problemów w inne części miasta,
- powiązanie działań infrastrukturalnych z działaniami społecznymi (np. poprawa przestrzeni + aktywizacja mieszkańców i wsparcie rodzin).

5. Planowanie działań w sposób zintegrowany z dokumentami strategicznymi i przestrzennymi miasta - komplementarność przestrzenna będzie dodatkowo wzmacniana poprzez zgodność działań rewitalizacyjnych z dokumentami planistycznymi oraz strategicznymi miasta, w tym z polityką rozwoju infrastruktury technicznej, mieszkaniowej, społecznej oraz środowiskowej.

Zapewni to ciągłość interwencji rewitalizacyjnej oraz umożliwi spójne zarządzanie przestrzenią i funkcjami miasta również poza obszarem rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna w GPR Bytowa jest realizowana poprzez skoncentrowanie kluczowych działań na obszarze rewitalizacji, przy jednoczesnym zapewnieniu ich oddziaływania w skali całego miasta oraz wdrożenie mechanizmów, które ograniczają ryzyko przenoszenia problemów społecznych i przestrzennych poza obszar rewitalizacji. Dzięki temu program stanowi spójny system działań inwestycyjnych i społecznych, ukierunkowanych na trwałą poprawę jakości życia mieszkańców oraz przywrócenie funkcjonalności zdegradowanych fragmentów Bytowa.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa oznacza zaplanowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w taki sposób, aby poszczególne projekty wzajemnie się uzupełniały i tworzyły spójny system interwencji odpowiadający na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji. Mechanizm ten zakłada, że rewitalizacja nie może być ograniczona wyłącznie do działań infrastrukturalnych lub wyłącznie do działań społecznych, lecz musi łączyć różne typy przedsięwzięć w pakiety, które równolegle oddziałują na przyczyny kryzysu społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego.

W GPR Bytowa komplementarność problemowa realizowana jest poprzez tworzenie tematycznych wiązek projektów (pakietów działań), które odpowiadają na kluczowe problemy występujące w obszarze rewitalizacji.

Pakiet 1. Wsparcie rodzin, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom oraz wzmacnianie kompetencji społecznych - jednym z kluczowych problemów obszaru rewitalizacji są zjawiska związane z dysfunkcjami rodzin, uzależnieniami, przemocą domową oraz bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. W odpowiedzi na te problemy zaplanowano pakiet przedsięwzięć społecznych, które tworzą spójny system wsparcia środowiskowego.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Moje Miasto” (MOPS),
- „Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie”,
- „Wsparcie i ochrona rodzin z problemem uzależnień”,
- „Warsztaty dla rodziców ‘Bez klapsa – pozytywna dyscyplina’”,
- „Profilaktyka społeczna i edukacja w zakresie bezpieczeństwa” (KPP),
- Działania aktywizujące lokalna społeczność (Biblioteka Miejska),
- „Nowe Jutro – program reintegracji społeczno-zawodowej” (CIS).

Pakiet ten ma charakter kompleksowy: łączy profilaktykę, wsparcie psychologiczne i prawne, działania edukacyjne oraz działania wzmacniające bezpieczeństwo mieszkańców. Dzięki temu możliwe będzie nie tylko reagowanie na skutki kryzysu, ale również ograniczanie jego przyczyn i przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów społecznych.

Pakiet 2. Aktywizacja zawodowa i przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu - istotnym problemem obszaru rewitalizacji jest niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców, występowanie długotrwałego bezrobocia oraz ryzyko wykluczenia ekonomicznego. W odpowiedzi na te wyzwania zaplanowano pakiet projektów skoncentrowanych na aktywizacji zawodowej oraz wsparciu osób bezrobotnych.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Adaptacja pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu Doradztwa dla Młodzieży" (PUP),
- „Realizacja form wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy" (PUP).

Działania te są komplementarne wobec przedsięwzięć społecznych realizowanych przez MOPS, ponieważ wzmacniają proces wychodzenia z kryzysu poprzez budowanie samodzielności i poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Pakiet ten wspiera również rozwój kapitału ludzkiego i ogranicza ryzyko marginalizacji społecznej.

Pakiet 3. Poprawa warunków mieszkaniowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkaniowemu - jednym z kluczowych problemów obszaru rewitalizacji jest niski standard zasobu mieszkaniowego, zły stan techniczny budynków wielorodzinnych oraz deficyt mieszkań komunalnych. W odpowiedzi na te problemy zaplanowano pakiet działań inwestycyjnych skoncentrowanych na poprawie warunków mieszkaniowych i estetyki zabudowy.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Budowa czterech budynków wielorodzinnych z przeznaczeniem na mieszkania komunalne w Bytowie",
- „Remont mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji",
- „Remont budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz remont zabytkowych kamienic mieszkalnych wielorodzinnych",
- „Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytków".

Pakiet ten jest komplementarny problemowo wobec działań społecznych, ponieważ poprawa warunków mieszkaniowych i standardu życia mieszkańców ogranicza ryzyko wykluczenia społecznego, poprawia bezpieczeństwo sanitarne i zdrowotne oraz wzmacnia stabilizację rodzin.

Pakiet 4. Ograniczanie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej - w obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problemy środowiskowe związane z niską emisją, przestarzałymi systemami ogrzewania oraz energochłonną zabudową mieszkaniową. W odpowiedzi zaplanowano pakiet przedsięwzięć proekologicznych i modernizacyjnych.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne systemy ogrzewania",
- „Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytków",

- (powiązane) działania termomodernizacyjne w ramach przedsięwzięcia dotyczącego remontów budynków wielorodzinnych.

Pakiet ten stanowi istotne uzupełnienie działań mieszkaniowych oraz wpływa bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców, ograniczenie kosztów ogrzewania oraz poprawę warunków zdrowotnych na obszarze rewitalizacji.

Pakiet 5. Rozwój przestrzeni publicznych, rekreacji i poprawa estetyki miasta - w obszarze rewitalizacji występują problemy związane z degradacją przestrzeni publicznych, niską atrakcyjnością terenów wspólnych oraz ograniczonym dostępem do infrastruktury rekreacyjnej. W odpowiedzi zaplanowano pakiet projektów, których wspólnym celem jest poprawa jakości przestrzeni publicznych i tworzenie miejsc sprzyjających integracji społecznej.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Utworzenie terenów rekreacyjno-sportowych w obszarze Boruja",
- „Rewitalizacja przestrzeni publicznej wokół Wzgórza Zamkowego",
- „Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych oraz posadowienie pojemników na odpady tekstylne",
- „Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia",
- przedsięwzięcia obejmujące modernizację placów, skwerów oraz ulic (np. Krofeya, Sikorskiego, Drzymały).

Pakiet ten wzmacnia atrakcyjność obszaru rewitalizacji, podnosi standard przestrzeni publicznych oraz poprawia warunki spędzania czasu wolnego. Jest również komplementarny wobec działań społecznych – ponieważ tworzy fizyczne przestrzenie do integracji i aktywizacji mieszkańców.

Pakiet 6. Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa ruchu - istotnym problemem obszaru rewitalizacji są bariery komunikacyjne, ograniczona spójność przestrzenna oraz brak bezpiecznych rozwiązań dla pieszych i rowerzystów. W odpowiedzi zaplanowano pakiet inwestycji poprawiających dostępność i bezpieczeństwo.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Przebudowa i rozbudowa układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizacji Bytowa",
- „Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę drogi dla pieszych i rowerów, będącej częścią subregionalnej trasy rowerowej EuroVelo R20".

Pakiet ten wspiera proces rewitalizacji poprzez poprawę warunków poruszania się mieszkańców, zwiększenie dostępności do usług publicznych oraz zmniejszenie ryzyka wykluczenia transportowego.

Pakiet 7. Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i poprawa gospodarki wodami opadowymi - zidentyfikowane problemy w zakresie infrastruktury technicznej obejmują ryzyko podtopień oraz niedostosowanie systemu kanalizacji deszczowej do współczesnych warunków klimatycznych. W odpowiedzi zaplanowano pakiet inwestycji dotyczących zagospodarowania wód opadowych.

Wiązka obejmuje przedsięwzięcie:

- „Zagospodarowanie wód opadowych poprzez rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiorników retencyjnych".

Przedsięwzięcie to jest komplementarne wobec działań związanych z modernizacją przestrzeni publicznych i układu komunikacyjnego, ponieważ poprawia bezpieczeństwo infrastruktury miejskiej oraz ogranicza degradację przestrzeni wynikającą z podtopień.

Pakiet 8. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej jako fundament integracji społecznej - ważnym problemem obszaru rewitalizacji jest ograniczona dostępność nowoczesnej infrastruktury społecznej, w tym edukacyjnej i kulturalnej. W odpowiedzi zaplanowano przedsięwzięcia wzmacniające funkcje społeczne i integracyjne miasta.
Wiązka obejmuje przedsięwzięcia:

- „Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z jej otoczeniem",
- „Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia".

Pakiet ten zwiększy dostępność usług publicznych, umożliwi rozwój oferty edukacyjnej i kulturalnej oraz stworzy warunki do aktywizacji mieszkańców i integracji społecznej, szczególnie dzieci i młodzieży.
Komplementarność problemowa w GPR Bytowa została zapewniona poprzez zaplanowanie przedsięwzięć w formie wzajemnie powiązanych pakietów działań, odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. Dzięki temu rewitalizacja będzie realizowana kompleksowo – poprzez jednoczesne wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców, poprawę warunków mieszkaniowych, modernizację przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury społecznej oraz zwiększenie odporności miasta na zmiany klimatu.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa oznacza spójne zarządzanie i koordynację przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych przez różne podmioty, przy zastosowaniu jednolitych procedur planowania, wdrażania i monitorowania projektów. Mechanizm ten zapewnia, że rewitalizacja nie jest zbiorem niezależnych inwestycji i działań, lecz tworzy zintegrowany system interwencji realizowany we współpracy instytucji samorządowych, publicznych i społecznych.
W Bytowie realizacja GPR opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów, w szczególności: Gminy Bytów, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie, Komendy Powiatowej Policji w Bytowie, Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, Bytowskiego Centrum Kultury, Bibliotekę Miejską w Bytowie, jednostek oświatowych (w tym Szkoły Podstawowej nr 5) oraz wspólnot mieszkaniowych i innych właścicieli nieruchomości.
Komplementarność instytucjonalna będzie realizowana poprzez stałą koordynację działań inwestycyjnych i społecznych, w tym powiązanie projektów infrastrukturalnych (np. modernizacja przestrzeni publicznych, rozwój układu komunikacyjnego, poprawa gospodarki wodami opadowymi) z przedsięwzięciami społecznymi (wsparcie rodzin, profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie przemocy, aktywizacja zawodowa). Istotnym elementem będzie również kierowanie mieszkańców pomiędzy formami wsparcia realizowanymi przez różne instytucje, np. od działań MOPS do doradztwa i instrumentów aktywizacji zawodowej realizowanych przez PUP.
Komplementarność proceduralna zostanie zapewniona poprzez stosowanie jednolitych zasad kwalifikowania i oceny projektów pod kątem zgodności z celami rewitalizacji, a także poprzez wspólny system monitorowania realizacji przedsięwzięć i osiąganych wskaźników. Dodatkowo współpraca z wspólnotami mieszkaniowymi umożliwi prowadzenie równoległych działań modernizacyjnych w zabudowie wielorodzinnej, uzupełniających inwestycje gminne.

Dzięki temu GPR Bytowa będzie wdrażany w sposób spójny i zintegrowany, a przedsięwzięcia realizowane przez różne instytucje będą wzajemnie się uzupełniały, zwiększając skuteczność rewitalizacji i trwałość jej efektów.

Komplementarność międzyokresowa

Przedmiotowy Gminny Program Rewitalizacji Bytowa stanowi kontynuację działań prowadzonych w ramach wcześniejszego dokumentu – Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa na lata 2017–2023, w którym obszarem podlegającym interwencji był obszar „Miła". Obydwa dokumenty tworzą spójny ciąg działań rozwojowych ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz poprawę jakości przestrzeni miejskiej.

W poprzednim programie rewitalizacji przyjęto cele szczegółowe w postaci następujących zagadnień: rozwój społeczny mieszkańców, aktywizację zawodową, wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych oraz zapewnienie przyjaznej przestrzeni miejskiej i poprawę efektywności energetycznej. Działania te koncentrowały się na aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, rozwoju usług społecznych oraz poprawie jakości przestrzeni publicznych i infrastruktury na zdegradowanym obszarze miasta.

Przedmiotowy Gminny Program Rewitalizacji Bytowa zachowuje ciągłość strategiczną z poprzednim dokumentem, rozwijając i pogłębiając jego założenia. W szczególności cele nowego programu, w tym przede wszystkim wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji – stanowi bezpośrednią kontynuację działań ukierunkowanych na integrację społeczną i aktywizację mieszkańców.

Kontynuowane są także kierunki działań związane z aktywizacją społeczną i zawodową mieszkańców, rozwojem usług społecznych oraz wzmacnianiem lokalnej aktywności i integracji społecznej.

Istotnym elementem komplementarności międzyokresowej jest również powiązanie przestrzenne obu programów rewitalizacji. Obszar „Miła", objęty wcześniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji, bezpośrednio sąsiaduje z obszarem rewitalizacji wyznaczonym w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji, obejmującym Śródmieście oraz obszar Boruji. Taka lokalizacja powoduje, że działania realizowane w obu okresach programowania wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają, wpływając na poprawę jakości życia mieszkańców w centralnej części Bytowa.

Realizacja działań rewitalizacyjnych w sąsiadujących obszarach sprzyja rozszerzaniu pozytywnych efektów rewitalizacji na kolejne fragmenty tkanki miejskiej, w tym w szczególności w zakresie integracji społecznej mieszkańców, poprawy dostępności usług społecznych oraz podnoszenia jakości przestrzeni publicznych. W praktyce oznacza to, że rezultaty osiągnięte w ramach rewitalizacji obszaru „Miła" stanowią ważny punkt wyjścia dla kolejnych działań prowadzonych na przyległych obszarach miasta.

Nowy program rozwija także działania infrastrukturalne i przestrzenne zapoczątkowane w poprzednim okresie. W poprzednim programie istotnym elementem była poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz infrastruktury technicznej i energetycznej. Obecny program kontynuuje te kierunki poprzez przedsięwzięcia związane z rewitalizacją przestrzeni publicznych Śródmieścia i Boruji, poprawą dostępności komunikacyjnej, rozwojem

infrastruktury pieszej i rowerowej, a także tworzeniem warunków dla rozwoju usług, przedsiębiorczości i funkcji społecznych w centrum miasta.
Komplementarność międzyokresowa widoczna jest także w kontynuacji projektów społecznych i kulturalnych wzmacniających kapitał społeczny mieszkańców. Nowy program przewiduje realizację działań z zakresu integracji społecznej, rozwoju usług wsparcia dla rodzin, seniorów i osób niesamodzielnych, a także inicjatyw kulturalnych i społecznych na obszarze rewitalizacji. Stanowią one rozwinięcie działań podejmowanych w poprzednim okresie programowania i umożliwiają utrwalenie pozytywnych efektów wcześniejszych interwencji.
Podsumowując należy wskazać, że pomiędzy poprzednim Lokalnym Programem Rewitalizacji a nowym Gminnym Programem Rewitalizacji zachodzi wyraźna komplementarność międzyokresowa, polegająca na: kontynuacji kluczowych kierunków działań społecznych i aktywizacyjnych, rozszerzeniu interwencji rewitalizacyjnej na sąsiadujące obszary miasta, rozwinięciu działań w zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznych i infrastruktury, wzmocnieniu działań środowiskowych i energetycznych.
Dzięki temu nowy program stanowi logiczną kontynuację wcześniejszych działań rewitalizacyjnych prowadzonych w Bytowie, jednocześnie rozszerzając ich zakres przestrzenny oraz odpowiadając na aktualne wyzwania społeczne, przestrzenne i środowiskowe występujące na obszarze rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa oznacza planowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych z wykorzystaniem różnych, uzupełniających się źródeł finansowania – tak, aby możliwe było wdrażanie zarówno działań inwestycyjnych („twardych"), jak i społecznych („miękkich"). Dzięki temu rewitalizacja może być realizowana kompleksowo i w sposób ciągły, niezależnie od specyfiki poszczególnych projektów oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich wdrożenie.
W programie założono, że podstawą finansowania wielu przedsięwzięć będą środki własne Gminy Bytów, uzupełniane o fundusze zewnętrzne. W przypadku projektów infrastrukturalnych oraz inwestycji w przestrzeń publiczną i budynki przewiduje się możliwość finansowania w szczególności ze środków Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021–2027 (np. modernizacja przestrzeni publicznych, rozwój terenów rekreacyjnych, inwestycje w retencję i kanalizację deszczową, przebudowa ulic i układu komunikacyjnego, modernizacja placów i skwerów). Źródło to stanowi kluczowy instrument wspierający realizację działań rewitalizacyjnych o charakterze przestrzennym i środowiskowym.
Jednocześnie przedsięwzięcia społeczne realizowane przez instytucje takie jak MOPS w Bytowie, Centrum Integracji Społecznej w Bytowie czy Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie zakładają wykorzystanie instrumentów przeznaczonych na działania miękkie, w tym funduszy UE oraz środków krajowych, w szczególności związanych z aktywizacją zawodową i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. W przypadku projektów PUP ważnym uzupełnieniem finansowania są środki z Funduszu Pracy, które mogą wspierać działania aktywizacyjne oraz rozwój doradztwa zawodowego.
Komplementarność finansowa programu obejmuje również wykorzystanie środków dedykowanych rozwojowi mieszkalnictwa. Przykładem jest projekt budowy mieszkań

komunalnych przy ul. Kwiatowej, w którym przewidziano finansowanie z takich źródeł jak Fundusz Dopłat BGK oraz Krajowy Plan Odbudowy, uzupełniające środki własne gminy. Pozwala to realizować duże przedsięwzięcia mieszkaniowe bez nadmiernego obciążenia budżetu samorządu.
W przypadku projektów środowiskowych i porządkowych (np. budowa wiat śmietnikowych i poprawa gospodarki odpadami) przewiduje się możliwość sięgnięcia po środki krajowe, w tym WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, co wzmacnia działania rewitalizacyjne w zakresie poprawy jakości środowiska oraz estetyki przestrzeni publicznych.
Dodatkowym elementem komplementarności źródeł finansowania jest możliwość korzystania ze środków programów zewnętrznych wspierających rozwój infrastruktury społecznej i publicznej, czego przykładem jest modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 z planowanym wykorzystaniem środków zewnętrznych czy Budowa Bytowskiego Centrum Kultury - finansowana ze środków programu FENiKS 2021-2027.
Ważnym komponentem finansowania rewitalizacji są również środki prywatne, w szczególności wkład wspólnot mieszkaniowych i właścicieli nieruchomości w ramach przedsięwzięć dotyczących remontów budynków wielorodzinnych, modernizacji kamienic oraz poprawy efektywności energetycznej. Pozwala to na uzupełnienie inwestycji publicznych działaniami podejmowanymi przez mieszkańców i zarządców budynków, co zwiększa trwałość efektów rewitalizacji.
Dzięki takiemu podejściu GPR Bytowa zakłada wykorzystanie różnych instrumentów finansowych w sposób wzajemnie uzupełniający się – umożliwiający równoległe prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych, działań społecznych, projektów mieszkaniowych oraz przedsięwzięć środowiskowych. Mechanizm ten zwiększa realność wdrożenia programu i ogranicza ryzyko uzależnienia rewitalizacji od jednego źródła finansowania.

7. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa obejmują zestaw przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji w perspektywie obowiązywania programu. Wartości wskazane dla poszczególnych przedsięwzięć mają charakter indykatywny i wynikają z aktualnego stanu przygotowania projektów, w tym wstępnych założeń rzeczowo-finansowych, danych szacunkowych podmiotów realizujących oraz obecnie identyfikowanych możliwości finansowania zewnętrznego.
Łączna szacunkowa wartość przedsięwzięć ujętych w zestawieniu finansowym stanowi podstawę określenia skali interwencji planowanej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Obejmuje ona zarówno projekty infrastrukturalne (o wysokiej wartości jednostkowej), jak i przedsięwzięcia społeczne, edukacyjne, profilaktyczne i aktywizacyjne (o niższych kosztach jednostkowych, lecz istotnym znaczeniu dla osiągania efektów rewitalizacji).
Struktura finansowania programu ma charakter mieszany i zakłada wykorzystanie:

- środków publicznych krajowych i samorządowych (m.in. budżet Gminy Bytów, budżet Powiatu Bytowskiego, środki jednostek organizacyjnych i instytucji publicznych),

- środków publicznych zewnętrznych (w tym funduszy Unii Europejskiej oraz krajowych programów i funduszy celowych),
- środków prywatnych (w szczególności wkładu wspólnot mieszkaniowych, właścicieli nieruchomości oraz innych partnerów niepublicznych uczestniczących w realizacji wybranych przedsięwzięć).

Ze względu na etap planistyczny dokumentu oraz zróżnicowany stopień przygotowania przedsięwzięć, nie jest możliwe precyzyjne przypisanie udziału procentowego źródeł publicznych i prywatnych dla wszystkich projektów. Należy jednak wskazać, że dominujący udział w finansowaniu programu będą stanowiły środki publiczne, natomiast środki prywatne będą pełnić istotną rolę uzupełniającą, zwłaszcza w przedsięwzięciach dotyczących zasobu mieszkaniowego i jego otoczenia.

W ramach GPR przewiduje się następujące podstawowe grupy źródeł finansowania:

1) Środki własne jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Obejmują przede wszystkim środki budżetu Gminy Bytów, a w wybranych przedsięwzięciach również środki Powiatu Bytowskiego, jednostek organizacyjnych gminy (np. jednostek pomocy społecznej) oraz instytucji kultury. Środki te będą stanowić zarówno wkład własny do projektów współfinansowanych, jak i źródło finansowania zadań realizowanych bez udziału środków zewnętrznych.

2) Środki europejskie i inne środki zewnętrzne publiczne. Wśród potencjalnych źródeł finansowania wskazano fundusze UE oraz krajowe instrumenty wsparcia, w tym programy i fundusze dedykowane infrastrukturze, mieszkalnictwu, środowisku, mobilności, aktywizacji społeczno-zawodowej i usługom społecznym. Źródła te są szczególnie istotne dla przedsięwzięć infrastrukturalnych, mieszkaniowych, środowiskowych oraz społecznych.

3) Środki prywatne. Obejmują przede wszystkim wkład wspólnot mieszkaniowych oraz właścicieli nieruchomości uczestniczących w realizacji przedsięwzięć dotyczących zasobu mieszkaniowego, zagospodarowania otoczenia budynków, efektywności energetycznej oraz wybranych działań poprawiających jakość przestrzeni i warunki życia mieszkańców.

Tak ukształtowana struktura finansowania odpowiada zintegrowanemu charakterowi rewitalizacji, w którym działania publiczne są uzupełniane wkładem partnerów prywatnych i społecznych.

Szacunkowe ramy finansowe GPR obejmują przedsięwzięcia o zróżnicowanej skali finansowej, co wynika z ich charakteru, zakresu rzeczowego oraz rodzaju zakładanych rezultatów. Struktura budżetu programu odzwierciedla zintegrowany charakter rewitalizacji i obejmuje trzy główne grupy przedsięwzięć.

1) Przedsięwzięcia infrastrukturalne, przestrzenne i mieszkaniowe. Największy udział w łącznych nakładach finansowych mają przedsięwzięcia infrastrukturalne i przestrzenne, w tym projekty dotyczące przestrzeni publicznych, obiektów użyteczności publicznej, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej oraz poprawy warunków zamieszkania. Są to zadania o wysokich kosztach jednostkowych, wymagające złożonego montażu finansowego oraz etapowania realizacji. W tej grupie dominować będą środki publiczne (własne i zewnętrzne), przy czym w części przedsięwzięć – zwłaszcza związanych z budynkami mieszkalnymi i ich otoczeniem – zakłada się również udział środków prywatnych (wspólnot mieszkaniowych i właścicieli nieruchomości).

2) Przedsięwzięcia środowiskowe, mobilnościowe i poprawiające jakość przestrzeni lokalnej. Drugą grupę stanowią projekty ukierunkowane na poprawę jakości środowiska, bezpieczeństwa i funkcjonalności codziennego użytkowania obszaru rewitalizacji, w tym przedsięwzięcia związane z zielenią, gospodarką wodami opadowymi, gospodarką odpadami, jakością powietrza, ruchem pieszym i rowerowym oraz lokalnymi przestrzeniami publicznymi. W przypadku tej grupy przewiduje się finansowanie głównie ze środków publicznych (samorządowych i zewnętrznych), z możliwością udziału środków prywatnych w wybranych zadaniach dotyczących budynków mieszkalnych i ich bezpośredniego otoczenia.
3) Przedsięwzięcia społeczne, aktywizacyjne, edukacyjne i profilaktyczne. Trzecią grupę tworzą przedsięwzięcia społeczne i tzw. „miękkie", realizowane m.in. w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej, wsparcia rodzin, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, edukacji, bezpieczeństwa oraz animacji społeczno-kulturalnej. Projekty te charakteryzują się relatywnie niższą wartością finansową, jednak mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia trwałych efektów rewitalizacji i ograniczenia koncentracji zjawisk kryzysowych.
W tej grupie dominują środki publiczne (lokalne i zewnętrzne), przy czym szczególne znaczenie ma możliwość łączenia różnych instrumentów finansowania, co zwiększa elastyczność realizacji działań społecznych.
Szczegółowe zestawienie przedsięwzięć wraz z ich szacunkową wartością i wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania przedstawiono w tabeli stanowiącej integralną część niniejszego rozdziału.
Na podstawie zestawienia przedsięwzięć oraz wskazanych źródeł finansowania można przyjąć, że:

- głównym źródłem finansowania GPR będą środki publiczne, obejmujące zarówno środki własne JST i jednostek publicznych, jak i środki zewnętrzne (UE, programy krajowe, fundusze celowe),
- środki prywatne będą koncentrować się przede wszystkim w przedsięwzięciach mieszkaniowych i przestrzennych, realizowanych z udziałem wspólnot mieszkaniowych i właścicieli nieruchomości.

W ujęciu jakościowym oznacza to, że finansowanie programu będzie miało charakter:

- publiczny dominujący – w szczególności w projektach strategicznych gminy oraz projektach społecznych realizowanych przez podmioty publiczne,
- publiczno-prywatny (mieszany) – głównie w projektach dotyczących zasobu mieszkaniowego, poprawy efektywności energetycznej oraz zagospodarowania otoczenia budynków.

Dokładny udział środków publicznych i prywatnych będzie możliwy do określenia na etapie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej i montażu finansowego dla poszczególnych przedsięwzięć.
Przyjęte szacunkowe ramy finansowe wskazują, że skuteczna realizacja GPR będzie wymagała:

- etapowania przedsięwzięć o najwyższych nakładach,
- aktywnego pozyskiwania środków zewnętrznych (UE i krajowych),
- zapewnienia wkładów własnych przez podmioty realizujące,
- utrzymania współpracy z partnerami niepublicznymi, w szczególności wspólnotami mieszkaniowymi i właścicielami nieruchomości,

- elastycznego aktualizowania montażu finansowego w zależności od dostępnych konkursów i instrumentów wsparcia.

Takie podejście zwiększa realność wdrożenia programu i pozwala na osiągnięcie efektów rewitalizacji przy wykorzystaniu zróżnicowanych, komplementarnych źródeł finansowania.

Tabela 28. Ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji z podziałem na poszczególne przedsięwzięcia.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Podmioty uczestniczące w realizacji	Okres realizacji	Szacowana wartość (w zł)	Potencjalne źródła finansowania
Przedsięwzięcia podstawowe					
1	Przebudowa Placu Krofeya w Bytowie	Gmina Bytów / Wspólnoty Mieszkaniowe	2027–2028	4 850 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027 - Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich)
2	Rozwój systemu zieleni śródmiejskiej	Gmina Bytów	2028–2029	700 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027 - Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich)
3	Remont budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz remont zabytkowych kamienic mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze Boruja i Śródmiejskim	Wspólnoty Mieszkaniowe	2026–2029	26 005 356,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027 - Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich)
4	Anime & Manga Klub – społeczność twórczych pasjonatów	Biblioteka Miejska w Bytowie	2026–2034	34 200,00	Środki własne instytucji realizującej zadanie
5	Book.Art.Lab – papierowe mosty Śródmieścia	Biblioteka Miejska w Bytowie	2026–2034	10 800,00	Środki własne instytucji realizującej zadanie
6	Latarnicy Rewitalizacji – przewodnicy wartości	Biblioteka Miejska w Bytowie	2026–2034	18 900,00	Środki własne instytucji realizującej zadanie
7	Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń warsztatowych na usługi społeczne	Gmina Bytów	2027–2029	1 051 956,02	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027) - Działanie 6.5 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji)
8	Nowe Jutro – Program reintegracji społeczno-zawodowej	Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	2027–2028	260 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027, Fundusz Pracy - działanie 5.12 Aktywne włączenie społeczne – programy rewitalizacji)
9	Moje Miasto	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	2027–2029	1 100 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027) - działanie 5.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji)
10	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	Wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji	2026–2029	941 127,35	Środki własne, fundusze zewnętrzne (FEP 2021–2027 - działanie 2.4 Efektywność

	wielorodzinnych należących do wspólnot mieszkaniowych wpisanych do ewidencji zabytku z obszaru rewitalizacji Bytowa				energetyczna – programy rewitalizacji)
Przedsięwzięcia pozostałe					
11	„Spawalnia – Centrum Współczesnej Sztuki, Rzemiosła i Dizajnu w Bytowie”	Bytowskie Centrum Kultury	2027–2028	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne
12	Rewitalizacja zespołu zabudowy dawnych warsztatów szkolnych na funkcje publiczne	Gmina Bytów	2027–2032	12 000 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne
13	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w ciągu ulicy Sikorskiego pomiędzy ulicami Pochyłą i Kochanowskiego	Gmina Bytów / Zarząd Dróg Wojewódzkich	2026–2029	1 200 000,00	Środki własne, fundusze unijne i krajowe
14	Budowa czterech budynków wielorodzinnych z przeznaczeniem na mieszkania komunalne w Bytowie – rozwój zasobu mieszkaniowego gminy	Gmina Bytów / Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	2026–2028	30 000 000,00	Środki własne, Fundusz Dopłat BGK, Krajowy Plan Odbudowy
15	Remont mieszkań komunalnych na obszarze rewitalizacji – poprawa warunków życia mieszkańców i standardu zasobu mieszkaniowego	Gmina Bytów / BTBS	2027–2030	300 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne
16	Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie	2027–2029	40 000,00	Środki własne, środki krajowe, środki UE
17	Wsparcie i ochrona rodzin z problemem uzależnień	MOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny Gminy Bytów	2027–2029	168 240,00	Środki własne, środki krajowe, środki UE
18	Warsztaty dla rodziców „Bez klapsa pozytywna dycyplina”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie	2027–2029	30 000,00	Środki własne, środki krajowe, środki UE
19	Profilaktyka społeczna i edukacja w zakresie bezpieczeństwa	Komenda Powiatowa Policji, Jednostki oświatowe, NGO	2026–2034	20 000,00	Środki własne KPP Bytów
20	Adaptacja pomieszczeń Inkubatora Kariery – Punktu doradztwa dla młodzieży	Powiat Bytowski / PUP w Bytowie	2027–2029	150 000,00	Dotacja ze środków UE
21	Realizacja form wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy	Powiat Bytowski / PUP w Bytowie	2026–2034	450 000,00	Dotacja ze środków UE, budżet Powiatu Bytowskiego
22	Budowa Bytowskiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia	Gmina Bytów	2025–2028	60 000 000,00	Środki własne, Fundusz Europejski na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027
23	Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę drogi dla	Gmina Bytów	2027–2028	2 000 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE

	pieszych i rowerów (EuroVelo R20)				
24	Utworzenie terenów rekreacyjno-sportowych w obszarze Boruja	Gmina Bytów / właściciele nieruchomości	2026–2034	5 000 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (np. FEP 2021–2027)
25	Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez budowę nowoczesnych wiat śmietnikowych oraz posadowienie pojemników na odpady tekstylne	Gmina Bytów / wspólnoty mieszkaniowe	2026–2034	600 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (np. NFOŚiGW)
26	Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne systemy ogrzewania	Gmina Bytów / właściciele nieruchomości	2026–2034	500 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (np. WFOŚiGW, NFOŚiGW)
27	Przebudowa i rozbudowa układu komunikacyjnego w obszarze rewitalizacji	Gmina Bytów	2026–2030	11 500 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (np. FEP 2021–2027, Pomorski Urząd Wojewódzki)
28	Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytowie wraz z jej otoczeniem	Gmina Bytów	2026–2030	9 540 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne
29	Zagospodarowanie wód opadowych poprzez rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiorników retencyjnych	Gmina Bytów	2026–2034	4 500 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne (np. FEP 2021–2027)
30	Rewitalizacja przestrzeni wokół Wzgórza Zamkowego	Gmina Bytów	2026–2030	1 100 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE
31	Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni na zapleczu zabudowy wielorodzinnej	Gmina Bytów / właściciele nieruchomości	2027–2030	8 700 000,00	Środki własne, fundusze zewnętrzne, w tym UE

8. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu

Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa została zaprojektowana w sposób spójny z ustawowym charakterem rewitalizacji jako procesu zintegrowanego, wieloletniego i partycypacyjnego, a jednocześnie dostosowany do skali miasta, zakresu przedsięwzięć oraz potencjału organizacyjnego Gminy Bytów. Zgodnie z zaleceniami dotyczącymi przygotowania GPR, system zarządzania powinien być oparty na istniejących strukturach organizacyjnych gminy, zapewniać czytelny podział kompetencji między poziomem strategicznym i operacyjnym oraz umożliwiać stałą współpracę z interesariuszami procesu rewitalizacji. W praktyce oznacza to przyjęcie modelu zarządzania opartego na zespole zadaniowym, wspieranym przez Komitet Rewitalizacji i współpracującym z jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami odpowiedzialnymi za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie podejście jest rekomendowane w poradnikach dotyczących przygotowania GPR i znajduje potwierdzenie w dobrych praktykach innych miast.

W przypadku Bytowa najbardziej adekwatny jest model, w którym strategiczny nadzór nad realizacją programu sprawuje Burmistrz Bytowa, natomiast za bieżącą koordynację wdrażania

GPR odpowiada zespół zadaniowy ds. rewitalizacji, który zostanie powołany w strukturze Urzędu Miejskiego przed rozpoczęciem wdrażania w życie przedmiotowego programu. Burmistrz jako organ wykonawczy gminy, odpowiada za nadzór nad realizacją programu, podejmowanie kluczowych decyzji dotyczących jego wdrażania, inicjowanie ewentualnych aktualizacji dokumentu, przeprowadzanie konsultacji społecznych projektu zmian GPR oraz przedkładanie Radzie Miejskiej wniosków wynikających z oceny aktualności i stopnia realizacji programu. Rada Miejska w Bytowie pełni rolę organu stanowiącego – uchwala GPR i jego aktualizacje, podejmuje uchwałę w sprawie zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji oraz zabezpiecza środki finansowe na realizację zadań własnych gminy wynikających z programu, w tym poprzez odpowiednie ujęcie przedsięwzięć w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Taki podział kompetencji odpowiada ustawowej logice wdrażania programu rewitalizacji oraz dobrym praktykom wskazywanym w opracowaniach metodycznych.

Na poziomie operacyjnym podstawowym podmiotem odpowiedzialnym za bieżące zarządzanie procesem rewitalizacji będzie zespół zadaniowy ds. rewitalizacji funkcjonujący w strukturze Urzędu Miejskiego w Bytowie. Zadaniem zespołu będzie koordynowanie współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi urzędu, jednostkami organizacyjnymi gminy oraz partnerami zewnętrznymi zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Do jego podstawowych obowiązków należeć będzie w szczególności: koordynacja wdrażania GPR, gromadzenie danych na potrzeby monitoringu, przygotowywanie ocen aktualności i stopnia realizacji programu, identyfikowanie zagrożeń dla realizacji przedsięwzięć, inicjowanie działań naprawczych, przygotowywanie materiałów dla Burmistrza i Rady Miejskiej oraz bieżąca współpraca z Komitetem Rewitalizacji. Zespół będzie również odpowiadał za koordynację prac związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych, prowadzeniem działań informacyjno-promocyjnych oraz zapewnianiem spójności pomiędzy przedsięwzięciami społecznymi, przestrzennymi, technicznymi i środowiskowymi. Rozwiązanie to odpowiada rekomendowanemu modelowi zarządzania z udziałem zespołu zadaniowego, opisanemu w wytycznych dla GPR.

W skład zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji wejdą przedstawiciele kluczowych komórek merytorycznych Urzędu Miejskiego oraz jednostek i instytucji zaangażowanych w realizację programu. W warunkach Bytowa zasadne jest włączenie do tego grona przedstawicieli komórek odpowiedzialnych za rozwój, inwestycje, gospodarkę nieruchomościami, politykę społeczną, finanse, ochronę środowiska, planowanie przestrzenne oraz zamówienia i fundusze zewnętrzne, a także przedstawicieli jednostek i podmiotów będących bezpośrednimi realizatorami przedsięwzięć, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, Bytowskiego Centrum Kultury, Biblioteki Miejskiej, jednostek oświatowych, Bytowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, a w odniesieniu do wybranych przedsięwzięć również partnerów powiatowych, takich jak Powiatowy Urząd Pracy czy jednostki organizacyjne Powiatu Bytowskiego. W skład Zespołu wejdą także przedstawiciele podmiotów prywatnych zaangażowanych w realizację Programu np. reprezentanci wspólnot mieszkaniowych czy organizacji pozarządowych objętych zakresem poszczególnych Przedsięwzięć. Rozszerzony, horyzontalny charakter zespołu pozwoli zachować zintegrowany charakter rewitalizacji i uniknąć sektorowego podejścia do programu. Zakłada się, że prace

Zespołu będzie koordynował Wydział Rozwoju Lokalnego i Promocji Urzędu Miejskiego w Bytowie.

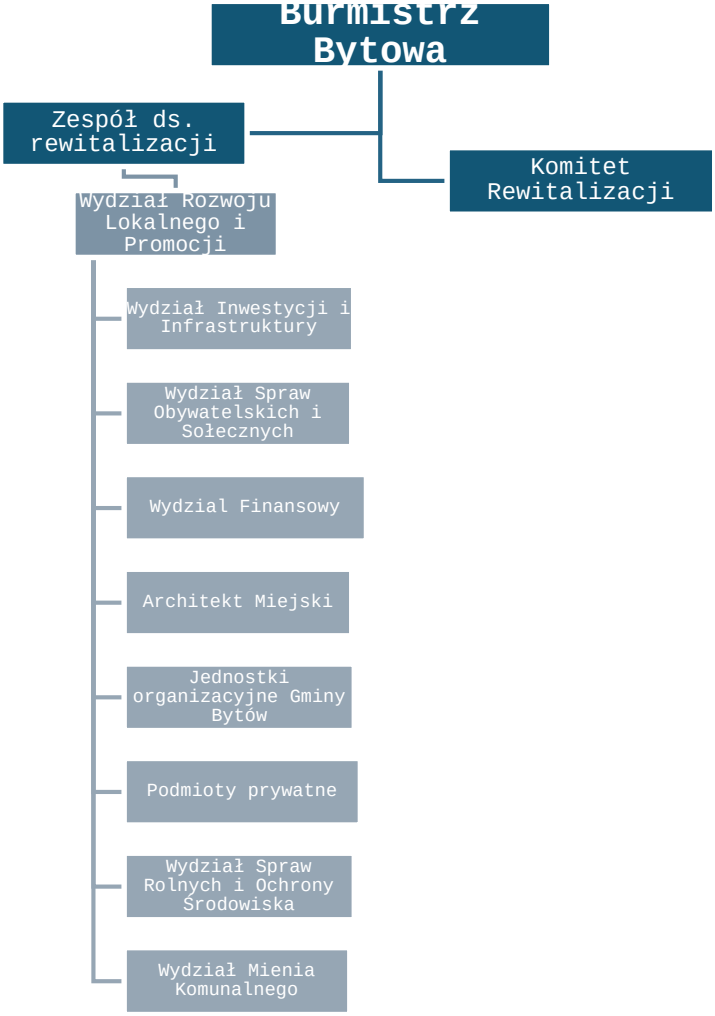

Rysunek 9. Struktura zarządzania wdrażaniem Programu Rewitalizacji.

Bardzo istotnym - wynikającym z ustawy - elementem struktury zarządzania GPR Bytowa będzie Komitet Rewitalizacji. Zgodnie z zapisami Art. 7. 1. Ustawy „Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta". Komitet zostanie powołany po uchwaleniu przedmiotowego GPR i będzie stanowił forum dialogu pomiędzy władzami miasta a interesariuszami procesu rewitalizacji, w tym mieszkańcami obszaru rewitalizacji, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami podmiotów społecznych, instytucji kultury, przedsiębiorców, wspólnot mieszkaniowych oraz innych środowisk zaangażowanych w proces zmian. Do jego zadań należeć będzie opiniowanie dokumentów związanych z wdrażaniem GPR, w szczególności ocen aktualności i stopnia realizacji programu, przedstawianie rekomendacji dotyczących kierunków działań, sygnalizowanie nowych potrzeb rewitalizacyjnych oraz wspieranie partycypacyjnego wymiaru wdrażania programu. Włączenie Komitetu Rewitalizacji do systemu zarządzania jest nie tylko wymogiem ustawowym, ale

również warunkiem zachowania społecznego charakteru rewitalizacji i zapewnienia stałego dialogu z interesariuszami.

Za realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadać będą ich bezpośredni realizatorzy wskazani w kartach przedsięwzięć. Oznacza to, że wdrażanie GPR będzie miało charakter zdecentralizowany na poziomie wykonawczym, przy zachowaniu centralnej koordynacji strategicznej i operacyjnej. Taki model jest szczególnie adekwatny dla Bytowa, ponieważ program obejmuje przedsięwzięcia o zróżnicowanym charakterze – od działań społecznych realizowanych przez MOPS, CIS, instytucje kultury i organizacje pozarządowe, przez przedsięwzięcia rynku pracy i aktywizacji zawodowej realizowane przy udziale podmiotów powiatowych, po projekty infrastrukturalne i techniczne realizowane przez gminę, BTBS, wspólnoty mieszkaniowe lub partnerów prywatnych. Zadaniem zespołu zadaniowego będzie zapewnienie spójności tych działań, bieżący przepływ informacji oraz czuwanie nad osiąganiem założonych efektów programu.
Poniżej przedstawiono matrycę odpowiedzialności poszczególnych, głównych interesariuszy Programu Rewitalizacji za główne elementy jego wdrażania.

Tabela 29. Matryca organizacyjna wdrażania GPR

Zakres działań	**Burmistrz Bytowa**	**Rada Miejska w Bytowie**	**Wydział Rozwoju Lokalnego i Promocji**	**Komitet Rewitalizacji**	**Pozostałe wydziały UM**	**Jednostki organizacyjne Gminy Bytów**	**Podmioty prywatne**
Uchwalenie GPR oraz jego ewentualnych aktualizacji		x					
Podjęcie uchwały w zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji		x					
Nadzór nad wdrażaniem GPR	x						
Koordynacja procesu realizacji GPR			x				
Koordynacja współpracy członków Zespołu ds. rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji			x				
Nadzór nad zabezpieczeniem w budżecie Gminy środków na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych					x		
Monitoring i sprawozdawczość z realizacji Programu			x			x	x
Ewaluacja Programu			x				
Promocja i informacja o realizacji Programu	x		x			x	x
Inicjowanie procesu aktualizacji GPR			x				
Opiniowanie i doradztwo dla Burmistrza Bytowa w kwestii wdrażania GPR				x			
Wdrażanie przedsięwzięć wynikających z GPR			x		x	x	x

Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych			x				
Nadzór nad zgodnością wdrażania GPR oraz wynikających z niego projektów z uwarunkowaniami prawa lokalnego oraz zagospodarowania przestrzennego w Bytowie					x		

Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa oszacowano przy założeniu, że podstawowe zadania związane z koordynacją, monitoringiem i obsługą programu realizowane będą w ramach bieżących obowiązków służbowych pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych gminy, bez tworzenia odrębnej jednostki organizacyjnej i bez dodatkowego wynagradzania członków zespołu zadaniowego. Przyjęto również, że udział w pracach Komitetu Rewitalizacji będzie miał charakter społeczny, bez wynagrodzenia. W związku z tym koszty zarządzania GPR ograniczają się przede wszystkim do działań wspierających proces wdrażania, takich jak: przygotowanie ewentualnej aktualizacji programu, prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, zlecanie badań i analiz niezbędnych do przygotowania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, przygotowanie badania ewaluacyjnego GPR (założono przeprowadzenia jednego badania ewaluacyjnego w postaci ewaluacji ex-post) czy prowadzenie czynności związanej z monitoringiem stanu wdrażania GPR. W tym zakresie założono następujące działania:

a. ocena aktualności i stopnia realizacji programu w okresie jego obowiązywania – jednokrotna ocena w czasie wdrażania Programu,

b. w przypadku stwierdzenia w wyniku dokonanej oceny, że GPR wymaga zmiany – aktualizacja i zmiana Programu,

c. prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych – ciągła informacja i promocja dotycząca wdrażania Programu w całym okresie jego trwania,

d. wykonanie pogłębionych analiz na potrzeby ocen okresowych – zakłada się przeprowadzenie jednej tego typu analizy w czasie wdrażania Programu, tj. analizy na potrzeby oceny aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej zgodnie z zapisami Ustawy przez Burmistrza, co najmniej raz na 3 lata,

e. przygotowanie badania ewaluacyjnego GPR - założono przeprowadzenia jednego badania ewaluacyjnego na zakończenie wdrażania Programu,

f. monitoring stanu wdrażania GPR – zakłada się prowadzenie stałych działań monitoringowych w okresie wdrażania Programu.

Łączny szacunkowy koszt zarządzania Programem na bazie powyższych założeń można określić na poziomie około 80 000 zł w całym okresie realizacji GPR. W tej kwocie zawiera się (ewentualna) aktualizacja programu – 20 000 zł, działania informacyjno-promocyjne – 10 000 zł, badania i analizy na potrzeby ocen okresowych – 10 000 zł, przeprowadzenie badania ewaluacyjnego na zakończenie Programu (30 000 zł) oraz koszt stałych działań monitoringowych (10 000 zł). Koszty te mają charakter indykatywny i mogą ulec zmianie w zależności od rzeczywistego zakresu prac oraz potrzeb aktualizacyjnych programu. Sposób

szacowania kosztów zarządzania jest zgodny z podejściem rekomendowanym w wytycznych oraz wynika z doświadczenia gminy Bytów we wdrażaniu dokumentów strategicznych w ostatnich latach, w tym z wdrażania w życie LPR Bytowa na lata 2017-2023.

Tabela 30. Szacunkowe koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa

Rodzaj kosztu	Ilość	Szacunkowa wartość PLN
Aktualizacja programu w okresie jego obowiązywania (w razie takiej konieczności)	1	20 000
Prowadzenia działań promocyjnych i informacyjnych	Czynność ciągła	10 000
Wykonania pogłębionych analiz na potrzeby ocen okresowych	1	10 000
Przygotowanie badania ewaluacyjnego GPR	1	30 000
Monitoring stanu wdrażania GPR	Czynność ciągła	10 000
Suma		**80 000**

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa powinien obejmować zarówno działania formalne i organizacyjne, jak i czynności związane z wdrażaniem, monitoringiem oraz ewentualną aktualizacją programu. Z uwagi na to, że z kart poszczególnych przedsięwzięć wynika, iż GPR Bytowa obejmuje lata 2024–2034, harmonogram zarządzania programem powinien być dostosowany do tego okresu. W pierwszym etapie, przypadającym na rok 2026, kluczowe znaczenie mają działania formalne i organizacyjne, obejmujące uchwalenie GPR, powołanie Komitetu Rewitalizacji, organizację pracy zespołu zadaniowego oraz wprowadzenie przedsięwzięć gminnych do wieloletniej prognozy finansowej. W kolejnym etapie, obejmującym lata 2026–2033, prowadzone będą zasadnicze działania wdrożeniowe: przygotowanie dokumentacji projektowej, pozyskiwanie środków zewnętrznych, realizacja przedsięwzięć, prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych oraz bieżący monitoring postępu rzeczowego i finansowego programu. W połowie okresu obowiązywania GPR, tj. około lat 2028–2029, zasadne będzie przeprowadzenie pierwszej pogłębionej oceny aktualności i stopnia realizacji programu, która – w razie stwierdzenia takiej potrzeby – może stanowić podstawę do aktualizacji dokumentu. W końcowej fazie realizacji programu, przypadającej na lata 2033–2034, należy przewidzieć podsumowanie efektów wdrażania, końcową ocenę realizacji GPR oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących dalszych działań rozwojowych w obszarze rewitalizacji. Takie ujęcie harmonogramu odpowiada logice zarządzania długofalowym programem rewitalizacji i pozostaje zgodne z zasadą okresowej oceny jego aktualności i stopnia realizacji.

Tabela 31. Ramowy harmonogram zarządzania GPR Bytowa

Etap / rodzaj działań	2026	2027	2028–2029	2030–2032	2033–2034
Uchwalenie GPR i uruchomienie systemu zarządzania	x				
Wprowadzenie przedsięwzięć do WPF i planów realizacyjnych	x	x	x	x	x
Powołanie / funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji	x	x	x	x	x
Działania informacyjno-promocyjne	x	x	x	x	x

Przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	x	x	x	x	x
Monitoring przedsięwzięć i zbieranie danych		x	x	x	x
Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR			x		
Ewentualna aktualizacja GPR			x		
Ewaluacja ex-post					x
Podsumowanie realizacji programu					x

Przyjęta struktura zarządzania pozwala zachować równowagę pomiędzy sprawnym nadzorem strategicznym, codzienną koordynacją wdrażania a aktywnym udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji. Dla Bytowa jako miasta realizującego program oparty na silnym powiązaniu działań społecznych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych, kluczowe znaczenie ma właśnie taki model – osadzony w strukturze Urzędu Miejskiego, ale jednocześnie otwarty na współpracę z jednostkami organizacyjnymi, partnerami zewnętrznymi i mieszkańcami. Dzięki temu możliwe będzie skuteczne prowadzenie rewitalizacji jako procesu długofalowego, zintegrowanego i nastawionego na osiągnięcie trwałych efektów rozwojowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

8a) Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji

Zapewnienie udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji stanowi jeden z podstawowych warunków skutecznego przygotowania, prowadzenia i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez interesariuszy na podstawie GPR, a gmina realizuje swoje zadania w tym zakresie w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie. Partycypacja społeczna obejmuje zatem nie tylko konsultacje dokumentów, ale również rozpoznawanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych, wspieranie dialogu i integracji wokół rewitalizacji oraz zapewnienie możliwości wypowiedzenia się w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny programu. Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele i zarządcy nieruchomości, podmioty prowadzące działalność gospodarczą i społeczną, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, Gmina Bytów i jej jednostki organizacyjne.

W warunkach Bytowa podstawową grupę interesariuszy procesu rewitalizacji stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ponieważ to do nich w pierwszej kolejności adresowane są działania mające ograniczyć zjawiska kryzysowe zdiagnozowane w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Ważną grupą interesariuszy są również właściciele nieruchomości, wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty zarządzające zasobem mieszkaniowym i lokalami użytkowymi na obszarze rewitalizacji. Ze względu na zakres planowanych przedsięwzięć istotną rolę odgrywają także lokalni przedsiębiorcy (na obszarze rewitalizacji posiadają swoją siedzibę 563 podmioty gospodarcze), organizacje pozarządowe, instytucje kultury i pomocy społecznej oraz jednostki organizacyjne gminy Bytów i powiatu bytowskiego. Poniżej przedstawiono wykaz organizacji pozarządowych widniejących w bazie NGO Starostwa Powiatowego w Bytowie, które mają swoją siedzibę na obszarze rewitalizacji – organizację te będą jednymi z głównych

interesariuszy społecznych Programu a w konsekwencji także jednymi z najważniejszych podmiotów które winny być zaangażowane w realizację GPR.

Tabela 32. Organizacje pozarządowe posiadające siedzibę na obszarze rewitalizacji.

Lp.	Nazwa organizacji	Adres siedziby
1	Stowarzyszenie „Nenufar”	ul. Zielona 10B, 77-100 Bytów
2	Bezpieczne Place Zabaw	ul. Szarych Szeregów 11, 77-100 Bytów
3	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orlik” przy SP nr 5	ul. Młyńska 11, 77-100 Bytów
4	Uczniowski Klub Sportowy „EKONOM”	ul. Derdowskiego 3, 77-100 Bytów
5	Bytowski Klub Szachowy	ul. Wojska Polskiego 12, 77-100 Bytów
6	Stowarzyszenie Miłośników i Animatorów Kultury „BAZUNY”	ul. Wojska Polskiego 12, 77-100 Bytów
7	Związek Ukraińców w Polsce – Koło w Bytowie	ul. Wojska Polskiego 12, 77-100 Bytów
8	Stowarzyszenie Członków i Przyjaciół Kaszubskiego Zespołu i Tańca Bytów	ul. Wojska Polskiego 12, 77-100 Bytów
9	Bytowskie Towarzystwo Cyklistów „MASTERS”	ul. Wojska Polskiego 9, 77-100 Bytów
10	Stowarzyszenie Odtwórstwa Historycznego Bracia Herbu Gryf	ul. Tartaczna 15/3, 77-100 Bytów
11	Fundacja „Eksperci dla Ekspertów”	ul. Podzamcze 11B/3U, 77-100 Bytów
12	Stowarzyszenie „Solidarni”	ul. Kochanowskiego 8-10, 77-100 Bytów
13	Klub Sportowy „Fabryka Zdrowia”	ul. Kochanowskiego 8-10, 77-100 Bytów
14	Klub Sportowy „Caniculа”	ul. Armii Krajowej 2/11, 77-100 Bytów
15	Pomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Sztuk Walki „FURIA BYTÓW”	ul. Sikorskiego 56A, 77-100 Bytów
16	Bytowskie Stowarzyszenie Miast Siostrzanych	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
17	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie – Oddział w Bytowie	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
18	Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Kaszuby Bytowskie” (w likwidacji)	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
19	Fundacja Rozwoju Lokalnego „PARASOL”	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
20	Polska Fundacja Alternatywne Źródła Energii (w likwidacji)	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
21	Stowarzyszenie Dziedzictwa Pomorza im. Bogusława X	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
22	Stowarzyszenie Przyjaciół Muzyki i Kultury Łowieckiej na Zamku w Bytowie	ul. Zamkowa 2, 77-100 Bytów
23	Społeczna Kooperatywa Operacyjno-Konsultingowa	ul. Podzamcze 34, 77-100 Bytów
24	Drużyna Wojów Pomorskich „Jastrząb”	ul. Podzamcze 30/1, 77-100 Bytów
25	Fundacja „JEDNO”	ul. Podzamcze 34, 77-100 Bytów
26	Powiatowe Stowarzyszenie „AGRO-KASZUBY” Powiatu Bytowskiego	ul. Wojska Polskiego 33, 77-100 Bytów
27	Stowarzyszenie „JESTEŚMY”	ul. Sikorskiego 37, 77-100 Bytów
28	Polski Związek Wędkarski – Koło w Bytowie	ul. Jana Pawła II 3, 77-100 Bytów

Źródło: https://powiatbytowski.pl/wykaz-organizacji.html

W proces rewitalizacji naturalnie włączają się więc zarówno podmioty odpowiedzialne za świadczenie usług publicznych, jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Bytowskie Centrum Kultury, Biblioteka Miejska, Centrum Integracji Społecznej czy Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, jak i inni partnerzy realizujący lub współtworzący przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Już na etapie przygotowywania przedmiotowego dokumentu

widoczna była aktywność tych jednostek w procesie przygotowania programu co dodatkowo wskazuje je jako ważne podmioty lokalnego systemu usług i współpracy.
Należy w tej kwestii wskazać, że interesariuszami Programu będą nie tylko podmioty, organizacje i osoby zamieszkujące/posiadające siedzibę na obszarze rewitalizacji ale także osoby i podmioty prowadzące w jego obrębie działalność – gospodarczą, społeczną, kulturalną, itp. – stąd np. powyższych wykaz NGO nie ma charakteru zamkniętego i zostanie rozszerzony o inne organizacje posiadające siedzibę poza obszarem rewitalizacji a działające na tym terenie.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa przyjmuje się, że udział interesariuszy będzie zapewniany na wszystkich etapach procesu rewitalizacji, a więc zarówno podczas przygotowania programu, jak i w toku jego wdrażania, monitorowania, oceny oraz ewentualnej aktualizacji. Oznacza to odejście od traktowania partycypacji wyłącznie jako obowiązkowego elementu formalnych konsultacji i uznanie jej za stały mechanizm współtworzenia polityki rewitalizacyjnej miasta. Udział interesariuszy będzie miał charakter wielokanałowy i zróżnicowany, tak aby możliwe było dotarcie do różnych grup odbiorców, w tym mieszkańców o ograniczonej aktywności publicznej, osób starszych, młodzieży, wspólnot mieszkaniowych, organizacji społecznych, przedsiębiorców oraz instytucji działających na obszarze rewitalizacji. Takie podejście odpowiada zarówno wymogom ustawy, jak i dobrym praktykom przygotowania GPR.

Proces przygotowania GPR opierał się na działaniach partycypacyjnych. Na oficjalnej stronie gminy zamieszczane były dotychczas i są obecnie bieżące informacje o procesie przygotowywania Programu. Dotychczas – zgodnie z zapisami Ustawy - przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, prowadzone od 26 września do 4 listopada 2024 r., a następnie opublikowano raport z ich przebiegu. W trakcie tego etapu odbyło się również spotkanie konsultacyjne i spacer studyjny w październiku 2024 r., poświęcone granicom obszaru, postępowi prac nad GPR oraz możliwościom finansowania działań rewitalizacyjnych. Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR w styczniu 2025 r. rozpoczęto kolejny etap uspołeczniania procesu, obejmujący m.in. ogłoszony w lutym 2025 r. otwarty nabór na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz spacer studyjny zorganizowany jako spotkanie konsultacyjne szlakiem planowanych przedsięwzięć. W marcu 2025 r. odbył się spacer studyjny po Boruji i Śródmiejskim, którego celem było zaprezentowanie dotychczasowych ustaleń oraz poznanie dalszych potrzeb rewitalizacyjnych, planowanych do ujęcia w programie. Kolejny spacer studyjny został przeprowadzony w sierpniu 2025 r. z udziałem przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego, Gminy Bytów, MOPS i CIS - służący bezpośredniemu zapoznaniu się z sytuacją na obszarze rewitalizacji i omówieniu planowanych działań społecznych i inwestycyjnych.

Szczególnie ważnym z punktu widzenia niniejszego Programu elementem. Procesu partycypacji społecznej był przeprowadzony w lutym i marcu 2025 roku nabór na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, którego celem było określenie katalogu działań i zadań, które powinny zostać zrealizowane na obszarze rewitalizacji. Zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych możliwe było poprzez:
a) złożenie wypełnionej i podpisanej przez zgłaszającego przedsięwzięcie Karty przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Urzędu Miejskiego w Bytowie, lub

b) przesłanie skanu wypełnionej i podpisanej przez zgłaszającego przedsięwzięcie Karty przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na adres e-mail.
Zasady naboru przedsięwzięć określone zostały w regulaminie naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych, który stanowił załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 47/2025 Burmistrza Bytowa z dnia 24 lutego 2025 r. i został upubliczniony wraz z ogłoszeniem o naborze. W odpowiedzi na powyższy nabór wpłynęły 104 Karty przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym: 44 karty z obszaru Boruja; 56 kart z obszaru Śródmiejskiego oraz 4 karty spoza obszaru rewitalizacji. Na podstawie zapisów Regulaminu i zawartych w nim zasad i kryteriów, wytypowano następnie przedsięwzięcia, które zostały wpisane do niniejszego Programu.

Wszystkie te działania potwierdzają, że partycypacja społeczna w Bytowie była i będzie prowadzona nie tylko formalnie, ale także w sposób praktyczny, oparty na bezpośrednim kontakcie z obszarem rewitalizacji i jego użytkownikami.

Dotychczas podczas prowadzonych konsultacji społecznych przed uchwaleniem Programu, Gmina zamieszczała informacje o konsultacjach w następującej formie:

a. na stronach internetowych: www.bytow.pl; www.bip.bytow.pl,
b. na portalu społecznościowym: https://www.facebook.com/BytowMiastoNaKaszubach/,
c. w budynku Urzędu Miejskiego w Bytowie, 77-100 Bytów, ul. 1-go Maja 15,
d. na tablicach ogłoszeń na obszarze planowanym do rewitalizacji,
e. w lokalnej prasie.

W procesie konsultacji wykorzystano następujące formy konsultacji społecznych wskazane w Ustawie:
a. zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej poprzez wypełnienie formularza do zgłaszania uwag dostępnego na stronie internetowej www.bytow.pl oraz papierowej dostępnej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Bytowie. Podpisany formularz można było złożyć w czasie trwania konsultacji poprzez jeden z poniższych sposobów:

- elektronicznie na adres e-mail: a.berent@bytow.pl,
- korespondencyjnie na adres: Urząd Miejski w Bytowie,
- osobiście poprzez złożenie w Urzędzie Miejskim w Bytowie,

b. zbieranie uwag poprzez wypełnienie ankiety konsultacyjnej dostępnej na stronie internetowej www.bytow.pl oraz papierowej dostępnej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Bytowie. Wypełnioną ankietę można było złożyć w czasie trwania konsultacji społecznych poprzez jeden z poniższych sposobów:

- elektronicznie na adres: a.berent@bytow.pl,
- korespondencyjnie na adres: Urząd Miejski w Bytowie,
- osobiście poprzez złożenie w Urzędzie Miejskim w Bytowie,

c. udział w spacerze studyjnym.
W konsekwencji zarówno forma konsultacji jak i ilość zastosowanych rozwiązań były zgodne z zapisami art. 6 ust 3 i 4 Ustawy.

Na etapie wdrażania programu udział interesariuszy będzie zapewniany poprzez kilka komplementarnych mechanizmów. Podstawowym z nich pozostaną konsultacje społeczne prowadzone zgodnie z Ustawą, z wykorzystaniem obligatoryjnej formy zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej oraz co najmniej dwóch dodatkowych form, takich jak spotkania, debaty, warsztaty, spacery studyjne, ankiety, wywiady czy wykorzystanie grup

przedstawicielskich. Ustawa wymaga także, aby konsultacje były prowadzone w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści, a po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji spotkania i inne formy bezpośrednie odbywały się na tym obszarze lub w jego najbliższym sąsiedztwie. W warunkach Bytowa oznacza to dalsze wykorzystywanie takich form, które już sprawdziły się na etapie przygotowania programu, zwłaszcza spacerów studyjnych, spotkań otwartych, naborów pomysłów i projektów oraz konsultacji elektronicznych prowadzonych za pośrednictwem strony internetowej i BIP.
W trakcie wdrażania przedmiotowego Programu Gmina będzie informowała o przebiegu procesu rewitalizacji, naborach przedsięwzięć, konsultacjach, raportach z monitoringu oraz planowanych zmianach programu z wykorzystaniem strony internetowej gminy, Biuletynu Informacji Publicznej, mediów społecznościowych oraz innych form komunikacji przyjętych lokalnie. Ważne będzie również przekazywanie informacji w języku możliwie przystępnym, z wykorzystaniem syntetycznych materiałów objaśniających, map, prezentacji i zestawień, tak aby dokumenty i decyzje związane z rewitalizacją były zrozumiałe dla mieszkańców i innych uczestników procesu. W przypadku Bytowa szczególne znaczenie ma łączenie form cyfrowych z bezpośrednimi spotkaniami, ponieważ pozwala to dotrzeć zarówno do osób aktywnych w Internecie, jak i do mieszkańców preferujących kontakt osobisty. Dotychczasowa praktyka gminy pokazuje, że takie połączenie kanałów komunikacji było stosowane już na etapie przygotowawczym programu.

Kluczowym narzędziem zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Zgodnie z ustawą stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu ustala Rada Miejska w drodze uchwały, przy czym rozwiązania te muszą zapewniać wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Po przyjęciu stosownej uchwały Komitet zostaje powołany zarządzeniem Burmistrza, a jego obsługę organizacyjną zapewnia gmina. Oznacza to, że udział interesariuszy w ramach Komitetu nie będzie miał charakteru symbolicznego, lecz instytucjonalny i trwały.
Założenia działalności Komitetu wskazują, że będzie on mieć możliwie reprezentatywny skład, odzwierciedlający różnorodność środowisk związanych z obszarem rewitalizacji. Znajdą się w nim przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli i zarządców nieruchomości, wspólnot mieszkaniowych, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, instytucji kultury, jednostek pomocy społecznej, podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne, a także przedstawiciele gminy i jej jednostek organizacyjnych. Taki skład pozwoli zachować równowagę pomiędzy perspektywą mieszkańców, realizatorów usług publicznych i partnerów społeczno-gospodarczych. Jednocześnie przedstawiciele gminy i jej jednostek nie będą brali udziału w głosowaniu Komitetu, jeżeli będzie ono dotyczyć projektów dokumentów opracowywanych przez Burmistrza. Rozwiązanie to wzmacnia wiarygodność Komitetu jako forum dialogu, a nie wyłącznie wewnętrznego organu administracji. Jego zadaniem będzie opiniowanie dokumentów związanych z wdrażaniem GPR, w szczególności projektów aktualizacji programu, raportów z monitoringu, ocen aktualności i stopnia realizacji programu oraz propozycji zmian w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Komitet będzie także miejscem zgłaszania nowych potrzeb, opinii i

rekomendacji dotyczących przebiegu procesu rewitalizacji, a zarazem mechanizmem wzmacniającym dialog między interesariuszami. Włączenie Komitetu do systemu zarządzania programem oznacza, że udział interesariuszy zostanie zakorzeniony w bieżącej praktyce wdrażania GPR, a nie tylko w jednorazowych konsultacjach dokumentów.

Poza Komitetem Rewitalizacji gmina będzie wspierać udział interesariuszy także poprzez angażowanie ich w realizację konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i integracyjnych, w których udział organizacji pozarządowych, instytucji kultury, grup nieformalnych, wspólnot mieszkaniowych i mieszkańców ma znaczenie nie tylko konsultacyjne, ale również wykonawcze. Partycypacja będzie zatem rozumiana szeroko — jako współdecydowanie, współtworzenie i współodpowiedzialność za efekty rewitalizacji. W przypadku Bytowa jest to szczególnie ważne, ponieważ wiele przedsięwzięć programu opiera się na aktywizacji mieszkańców, budowaniu kapitału społecznego, ożywieniu przestrzeni wspólnych oraz rozwijaniu lokalnych usług i inicjatyw sąsiedzkich.
Przyjęty sposób zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji odpowiada zarówno wymogom ustawy o rewitalizacji, jak i rzeczywistym potrzebom obszaru rewitalizacji. Opiera się on na połączeniu formalnych procedur konsultacyjnych, działań informacyjno-edukacyjnych, dialogu prowadzonego w ramach Komitetu Rewitalizacji oraz praktycznego włączania mieszkańców i partnerów lokalnych w przygotowanie i realizację przedsięwzięć. Dzięki temu proces rewitalizacji w Bytowie będzie prowadzony w sposób partycypacyjny, przejrzysty i zakorzeniony w lokalnych potrzebach, co zwiększa szansę na trwałość jego efektów.

9. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi integralny element zarządzania procesem rewitalizacji i został zaprojektowany w sposób umożliwiający bieżące śledzenie postępów wdrażania programu, ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz weryfikację stopnia osiągania zakładanych celów. Jego głównym zadaniem jest zapewnienie, aby realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadziła do rzeczywistego wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców.
System monitorowania obejmuje zarówno poziom realizacji poszczególnych przedsięwzięć, jak i poziom realizacji celów Programu w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Monitoring prowadzony będzie w sposób ciągły.
Przyjęty system monitorowania został zaprojektowany w sposób umożliwiający:

- bieżące śledzenie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ocenę skuteczności podejmowanych działań w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów,
- reagowanie na pojawiające się trudności i modyfikowanie działań,
- zapewnienie przejrzystości procesu wobec mieszkańców i interesariuszy.

System monitorowania i oceny GPR Bytowa służy realizacji następujących celów:

- Ocena postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – weryfikacja zgodności z harmonogramem, zakresem rzeczowym i budżetem.

- Ocena skuteczności interwencji – analiza zmian wskaźników odnoszących się do zdiagnozowanych problemów.
- Ocena wpływu programu na obszar rewitalizacji – identyfikacja trwałych zmian społecznych, przestrzennych i środowiskowych.
- Zapewnienie partycypacji społecznej – umożliwienie mieszkańcom i interesariuszom udziału w ocenie realizacji programu.
- Podstawa do aktualizacji programu – dostarczanie danych niezbędnych do ewentualnej modyfikacji GPR.

Za monitoring odpowiada komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Bytowie właściwa ds. rewitalizacji (Wydział Rozwoju Lokalnego i Promocji) we współpracy z realizatorami projektów.

System monitorowania opiera się na zestawie wskaźników. Na potrzeby niniejszego Programu zdefiniowano trzy poziomy wskaźników pomiaru efektów jego realizacji – dwa dotyczące monitoringu na poziomie operacyjnym oraz jeden dotyczący poziomu strategicznego:

a. poziom, operacyjny, odnoszący się do pomiaru efektów realizacji przedsięwzięć wyznaczonych w ramach Programu:

- wskaźniki produktu (np. liczba zmodernizowanych budynków, liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych),
- wskaźniki rezultatu (np. liczba mieszkańców korzystająca z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury, liczba osób objęta realizowanymi usługami społecznymi),

b. poziom strategiczny, odnoszący się do pomiaru wpływu realizacji GPR na wskaźniki decydujące o tym, że jednostki Boruja i Śródmiejski zostały uznane za jednostki zdegradowane wymagające działań rewitalizacyjnych:

- wskaźniki oddziaływania (np. spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, poprawa jakości powietrza).

Wskaźniki te są powiązane z celami i kierunkami działań GPR oraz wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Monitoring obejmuje zarówno poziom realizacji wskazanych w Programie przedsięwzięć (projektów), jak i poziom osiągania wyznaczonych celów Programu w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Mając na uwadze ten fakt monitoring realizacji GPR prowadzony będzie na dwóch poziomach:

a. Poziomie operacyjnym obejmującym monitoring realizacji przedsięwzięć. Na tym poziomie, coroczny monitoring obejmuje:

- stopień realizacji projektów,
- stopień wykorzystania środków finansowych,
- zgodność z harmonogramem,
- osiąganie wskaźników produktu i rezultatu odnoszących się do konkretnych projektów (przedsięwzięć).

Na poziomie operacyjnym system umożliwia ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do przyjętych harmonogramów, zakresu rzeczowego oraz założeń finansowych. Analizie podlegać będzie stopień zaawansowania projektów, terminowość realizacji, poziom wykorzystania środków finansowych oraz osiąganie

wskaźników produktu. Monitoring ten pozwoli na wczesną identyfikację ewentualnych trudności oraz podejmowanie działań korygujących.
Zestaw wskaźników monitorujących na tym poziomie został powiązany z przedsięwzięciami w ramach Programu. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki produktu i rezultatu stanowiące podstawę monitoringu prowadzonego na poziomie operacyjnym, zagregowane do poziomu celów. Wskaźniki te stanowią miarę efektów realizacji poszczególnych przedsięwzięć (projektów).

Tabela 33. Zestaw wskaźników monitorujących mierzących realizację przedsięwzięć

Wskaźnik syntetyczny	Typ wskaźnika	Wartość bazowa	Łączna wartość docelowa	Źródło danych
CEL GŁÓWNY 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji				
Liczba zrealizowanych działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych	produkt	0	1 017	dane podmiotów realizujących, sprawozdania z realizacji projektów
Liczba osób uczestniczących w działaniach społecznych, edukacyjnych i kulturalnych	rezultat	0	12 670	dane podmiotów realizujących, listy uczestników, sprawozdania
Liczba beneficjentów usług społecznych objętych wsparciem	rezultat	0	6 010	dane jednostek realizujących przedsięwzięcia
CEL GŁÓWNY 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu				
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	produkt	0	133,3	protokoły odbioru robót, dokumentacja inwestycyjna
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (innych niż budynki mieszkalne)	produkt	0	5	protokoły odbioru robót, dane jednostki realizującej
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultat	0	16 178	dane jednostek realizujących przedsięwzięcia, dane Urzędu Miejskiego
CEL GŁÓWNY 3. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji				
Liczba budynków poddanych modernizacji lub przebudowie	produkt	0	10	protokoły odbioru robót, dokumentacja inwestycyjna
Liczba mieszkańców korzystających z poprawionej infrastruktury	rezultat	0	200	dane Urzędu Miejskiego w Bytowie
Liczba mieszkańców objętych wsparciem mieszkaniowym	rezultat	0	25	dane Urzędu Miejskiego w Bytowie

W celu systematycznego monitorowania postępów we wdrażaniu Programu wprowadzony zostaje mechanizm corocznej weryfikacji realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podstawowym narzędziem tego procesu jest Karta weryfikacji stopnia realizacji przedsięwzięcia, sporządzana raz w roku dla każdego przedsięwzięcia ujętego w Programie.
Karta umożliwia kompleksową ocenę postępu wdrażania przedsięwzięcia, obejmującą w szczególności analizę postępu rzeczowego, stopnia osiągania założonych wskaźników, realizacji budżetu oraz zgodności działań z przyjętym harmonogramem. Jednocześnie pozwala na identyfikację ewentualnych problemów i ryzyk związanych z realizacją projektu oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących dalszych działań.
Informacje zawarte w kartach weryfikacji stanowią podstawę przygotowania rocznego raportu z realizacji Programu rewitalizacji oraz mogą stanowić przesłankę do wprowadzenia ewentualnych zmian w sposobie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Kartę dla danego

przedsięwzięcia sporządza podmiot odpowiedzialny za jego realizacji przy współpracy z komórką odpowiedzialną za rewitalizację w Urzędzie Miejskim. Poniżej przedstawiono wzór przedmiotowej karty.

Tabela 34. Karta weryfikacji stopnia realizacji przedsięwzięcia GPR

Informacja	Opis
Nazwa przedsięwzięcia	
Nr przedsięwzięcia w GPR	
Podmiot realizujący	
Rok objęty monitoringiem	

1. Postęp rzeczowy realizacji przedsięwzięcia

Element	Opis
Planowany zakres działań w danym roku	
Zrealizowane działania	
Stopień realizacji działań	brak realizacji / rozpoczęte / w trakcie / zakończone

2. Stopień realizacji wskaźników

Wskaźnik	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta w roku	Wartość narastająco	Stopień realizacji (%)

3. Realizacja budżetu przedsięwzięcia

Element	Wartość
Planowany budżet całkowity przedsięwzięcia	
Wydatki poniesione w roku objętym monitoringiem	
Wydatki poniesione narastająco	
Procent realizacji budżetu	

4. Realizacja harmonogramu

Element	Opis
Planowany etap realizacji w danym roku	
Faktyczny stan realizacji	
Ocena zgodności z harmonogramem	zgodnie z planem / niewielkie opóźnienie / istotne opóźnienie

5. Problemy i ryzyka w realizacji przedsięwzięcia

Opis problemów / ryzyk	Podjęte działania zaradcze

6. Rekomendacje i działania na kolejny rok

Rekomendacje	
Proponowane zmiany w realizacji przedsięwzięcia	
Działania planowane na kolejny rok	

7. Podsumowanie oceny realizacji przedsięwzięcia
Ocena ogólna realizacji przedsięwzięcia:
☐ realizacja zgodna z założeniami GPR
☐ realizacja z niewielkimi odchyleniami
☐ realizacja zagrożona
☐ przedsięwzięcie zakończone

b. Poziomie strategicznym obejmującym monitoring realizacji celów Programu. Obejmuje analizę wskaźników, odnoszących się do problemów wskazanych na etapie przygotowywania

diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Poziom ten będzie miarą stopnia w jakim Program poprawia sytuację na obszarze rewitalizacji w głównych dziedzinach i sferach uznanych za problemowe i stojących u podstaw uznania dwóch jednostek urbanistycznych za obszar zdegradowany. Zgodnie z zapisami Diagnozy wskaźniki te dotyczą w szczególności:

- zmiany poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poziomu aktywności zawodowej mieszkańców,
- poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- stanu technicznego zabudowy,
- ograniczenia niskiej emisji i poprawy jakości środowiska.

Monitoring wskaźników na tym poziomie analizy będzie opierał się na danych statystycznych pochodzących z gminy Bytów, jednostek organizacyjnych gminy oraz danych z systemów branżowych (np. pomoc społeczna, oświata, bezpieczeństwo publiczne, itp.).

Na poziomie strategicznym system koncentruje się na ocenie zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów. Zestaw wskaźników monitorujących został powiązany z wyznaczonymi celami programu, co zapewnia spójność pomiędzy diagnozą, interwencją a oceną efektów. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki oddziaływania stanowiące podstawę monitoringu prowadzonego na poziomie strategicznym. Wskaźniki te stanowią wybrane, najważniejsze miary sytuacji rozwoju gminy mierzone w głównych sferach wskazanych w diagnozie: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Tabela 35. Wskaźniki stopnia monitorowania celów GPR

Wskaźnik	Źródło	Stan bazowy (na obszarze rewitalizacji 2023)	Pożądana zmiana
Cel główny 1. Wzmocnienie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Liczba osób bezrobotnych (% ludności w wieku produkcyjnym)	PUP	6,32	Spadek
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 m-ców	MOPS	38,10	Spadek
Liczba dożywianych dzieci na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym	MOPS	14,57	Spadek
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na 1000 m-ców	PCPR	4,51	Spadek
Liczba organizacji pozarządowych działających na danym obszarze na 1000 m-ców	Starostwo Powiatowe w Bytowie	5,18	Wzrost
Cel główny 2: Poprawa jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obszaru rewitalizacji jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu			
Liczba przestępstw/wykroczeń (suma) na 1000 m-ców	KPK	107,30	Spadek

Liczba zdarzeń drogowych (wypadków i kolizji) na 1000 m-ców	KPK	14,65	Spadek
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (jednoosobowe działalności gospodarcze) w CEIDG na 1000 m-ców	UM	126,92	Wzrost
Liczba przystanków autobusowych na 10 000 m-ców	UM	11,27	Wzrost
Sumaryczna liczba placów zabaw, placów rekreacyjnych i boisk na 10 000 m-ców	UM	11,27	Wzrost
Cel główny 3: Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz zwiększenie odporności środowiskowej i klimatycznej obszaru rewitalizacji			
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	UM	35,99	Wzrost
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej	Veolia Północ Sp. z o.o.	47,50	Wzrost
Ilość wyrobów zawierających azbest do unieszkodliwienia w kg/1 m-ca	UM	3,29	Spadek
Liczba udzielonych dotacji na wymianę źródła ciepła (na podstawie dotacji udzielonych przez Gminę Bytów oraz Programu „Czyste Powietrze") na 1000 m-ców (2020-2023)	WFOŚiGW	27,73	Wzrost

Istotnym elementem systemu monitoringu realizacji Programu będzie monitoring społeczny, w którym szczególną rolę będzie odgrywał Komitet Rewitalizacji, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą i uczestniczy w ocenie postępów wdrażania Programu. Istotnym elementem systemu jest bowiem komponent partycypacyjny, umożliwiający włączenie interesariuszy w proces oceny realizacji programu. Monitorowanie społeczne realizowane będzie poprzez (odbywające się w zależności od bieżących potrzeb) spotkania, konsultacje społeczne oraz współpracę z Komitetem Rewitalizacji, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w zakresie wdrażania GPR. Uwzględnianie opinii mieszkańców oraz podmiotów działających na obszarze rewitalizacji wzmacnia transparentność procesu oraz zwiększa jego skuteczność.

Efekty monitoringu będą podsumowywane w okresowych sprawozdaniach z realizacji GPR (sporządzanych jako osobne opracowania lub jako część przygotowywanych przez Urząd Miejski ogólnych raportów/sprawozdań), sporządzanych nie rzadziej niż raz w roku. Raporty będą udostępniane publicznie, co zapewni przejrzystość procesu rewitalizacji oraz umożliwi mieszkańcom bieżące śledzenie postępów realizacji programu. Dokumenty te będą zawierały ocenę realizacji przedsięwzięć, analizę wskaźników, identyfikację problemów we wdrażaniu oraz rekomendacje dotyczące dalszych działań. W konsekwencji monitoring realizowany

będzie w trybie ciągłym, natomiast raport z realizacji GPR sporządzany będzie nie rzadziej niż raz w roku. Raport roczny obejmować będzie: ocenę realizacji przedsięwzięć, analizę wskaźników, identyfikację problemów we wdrażaniu, rekomendacje działań naprawczych.

Specyficzną formą prowadzonych działań monitoringowych będzie wynikająca z Ustawy ocena aktualności i stopnia realizacji Programu. Jak wynika bowiem z zapisów art. 22 Ustawy:

1. Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
2. Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej
3. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w ust. 2.
4. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Na potrzeby w/w oceny założono wykonania pogłębionej analizy monitoringowej stopnia realizacji Programu. Ocena aktualności i stopnia realizacji Programu stanowi pogłębiony element systemu monitoringu i jest przeprowadzana w oparciu o dane gromadzone w ramach bieżącego monitorowania Programu. Podstawą do jej przygotowania są w szczególności informacje wynikające z corocznych kart weryfikacji realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dane dotyczące realizacji wskaźników Programu, a także informacje przekazywane przez podmioty realizujące przedsięwzięcia. W ramach oceny analizie podlega w szczególności: stopień realizacji przedsięwzięć ujętych w Programie rewitalizacji, poziom osiągania wskaźników produktu i rezultatu, postęp rzeczowy i finansowy realizowanych działań, zgodność realizacji przedsięwzięć z przyjętym harmonogramem, wpływ realizowanych działań na ograniczanie zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych oraz osiąganie celów rewitalizacji. Istotnym elementem oceny będzie również analiza aktualności przyjętych w Programie założeń, w tym w szczególności ocena adekwatności zaplanowanych przedsięwzięć w odniesieniu do aktualnych potrzeb obszaru rewitalizacji oraz zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W ramach oceny analizie podlegać będzie również zasadność wprowadzania nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub modyfikacji działań już zaplanowanych.

Wyniki przeprowadzonej oceny przedstawione zostaną w formie raportu obejmującego wnioski z przeprowadzonej analizy oraz ewentualne rekomendacje dotyczące dalszego wdrażania Programu. Raport ten podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej gminy, zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia konieczności wprowadzenia zmian w Programie rewitalizacji, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego aktualizację. Z kolei w sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji określonych w Programie możliwe będzie podjęcie decyzji o jego uchyleniu w całości lub w części.

Ponadto w przypadku istotnych zmian uwarunkowań społeczno-gospodarczych lub konieczności modyfikacji zakresu przedsięwzięć dopuszcza się aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji, z zachowaniem procedur określonych w Ustawie o rewitalizacji oraz zasad partycypacji społecznej.

Przyjęty system monitorowania i oceny stanowi narzędzie wspierające skuteczne, odpowiedzialne i transparentne zarządzanie procesem rewitalizacji w Bytowie. Zapewnia on powiązanie celów programu z mierzalnymi efektami oraz umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby obszaru rewitalizacji, wzmacniając trwałość i jakość podejmowanych działań.

Finalizacją funkcjonowania systemu monitorowania i oceny realizacji Programu rewitalizacji będzie przeprowadzenie ewaluacji końcowej (ex-post). Ewaluacja ta zostanie wykonana po zakończeniu okresu obowiązywania Programu i będzie miała na celu kompleksową ocenę efektów działań rewitalizacyjnych podejmowanych na obszarze rewitalizacji.

Celem ewaluacji ex-post będzie w szczególności ocena stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji określonych w Programie, skuteczności realizowanych przedsięwzięć oraz ich wpływu na ograniczenie zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Ewaluacja pozwoli również na ocenę trwałości osiągniętych rezultatów oraz identyfikację czynników sprzyjających lub utrudniających realizację działań rewitalizacyjnych.

W ramach ewaluacji analizie podlegać będą w szczególności:

- stopień realizacji celów i kierunków działań określonych w Programie rewitalizacji,
- poziom osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu,
- wpływ zrealizowanych przedsięwzięć na poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej na obszarze rewitalizacji,
- efektywność zastosowanych instrumentów wsparcia oraz mechanizmów wdrażania Programu,
- trwałość osiągniętych efektów oraz możliwość kontynuacji działań rewitalizacyjnych w przyszłości.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w oparciu o dane zgromadzone w systemie monitorowania Programu, w tym w szczególności roczne karty weryfikacji realizacji przedsięwzięć, raporty z monitoringu, dane statystyczne oraz informacje pozyskane od podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W miarę możliwości analiza zostanie uzupełniona o informacje pochodzące od interesariuszy rewitalizacji, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji zostaną przedstawione w formie raportu podsumowującego realizację Programu rewitalizacji. Raport ten będzie zawierał wnioski dotyczące osiągniętych efektów rewitalizacji oraz rekomendacje mogące stanowić podstawę do planowania kolejnych działań rozwojowych i rewitalizacyjnych na terenie gminy.

Przeprowadzenie ewaluacji końcowej pozwoli na całościową ocenę skuteczności realizacji Programu rewitalizacji oraz wykorzystanie zdobytych doświadczeń przy przygotowywaniu kolejnych dokumentów strategicznych i programowych dotyczących rozwoju i odnowy obszarów problemowych gminy.

10. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)

10.1. Zgodność realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji z Uchwałą nr X/60/2024 Rady Miejskiej w Bytowie w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytów w latach 2025–2029”

Realizacja przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa pozostaje zgodna z zapisami Uchwały nr X/60/2024 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytów w latach 2025–2029”.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy określa zasady utrzymania, modernizacji oraz rozwoju gminnego zasobu mieszkaniowego, w tym prognozę zmian w jego wielkości, plan remontów i modernizacji, zasady polityki czynszowej oraz źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej. Dokument przewiduje realizację remontów i modernizacji budynków oraz lokali mieszkalnych, a także możliwość prowadzenia nowych inwestycji w zasobie mieszkaniowym.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane w ramach Celu Głównego 3, obejmujące modernizację budynków komunalnych, rewitalizację zdegradowanych budynków mieszkalnych, adaptację obiektów na cele społeczne, poprawę efektywności energetycznej oraz ograniczenie niskiej emisji, mieszczą się w zakresie działań przewidzianych w wieloletnim programie gospodarowania zasobem mieszkaniowym. Działania te mają charakter modernizacyjny i inwestycyjny, służą poprawie stanu technicznego budynków oraz podniesieniu standardu warunków mieszkaniowych, co jest spójne z założeniami przyjętymi w uchwale.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji nie powoduje zmiany przeznaczenia gminnego zasobu mieszkaniowego, nie ingeruje w zasady polityki czynszowej ani nie narusza prognozy wielkości zasobu przyjętej w programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią uzupełnienie i wzmocnienie działań modernizacyjnych przewidzianych w uchwale.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa nie wymaga zmiany Uchwały nr X/60/2024 Rady Miejskiej w Bytowie w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytów w latach 2025–2029”. Zakres planowanych działań przewidzianych Programem:

- mieści się w ramach modernizacji i inwestycji przewidzianych w programie,
- nie narusza zasad polityki czynszowej,
- nie zmienia struktury zasobu mieszkaniowego w sposób wymagający korekty prognozy,
- jest zgodny z kierunkami utrzymania i poprawy stanu technicznego budynków.

10.2. Zgodność realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji z Uchwałą nr XXIX/282/2021 Rady Miejskiej w Bytowie w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bytów

Realizacja przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Bytowa pozostaje zgodna z zapisami Uchwały nr XXIX/282/2021 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 31

marca 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bytów.
Uchwała określa zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym kryteria dochodowe uprawniające do zawarcia umowy najmu, warunki pierwszeństwa, tryb rozpatrywania wniosków, zasady zamiany lokali oraz wymagania dotyczące lokali przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami. Dokument ma charakter regulacyjny i proceduralny – porządkuje zasady dostępu do lokali komunalnych, nie określa natomiast zakresu działań inwestycyjnych ani modernizacyjnych w zasobie mieszkaniowym.
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności w zakresie modernizacji budynków komunalnych, poprawy ich dostępności dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, adaptacji budynków na cele społeczne oraz poprawy standardu technicznego zasobu mieszkaniowego, nie ingerują w obowiązujące zasady kwalifikowania najemców, kryteria dochodowe ani tryb przydzielania lokali. Działania te mają charakter inwestycyjny i służą poprawie warunków mieszkaniowych oraz zwiększeniu dostępności lokali, pozostając w pełnej zgodności z obowiązującymi regulacjami.
Jednocześnie uchwała przewiduje możliwość przeznaczania lokali na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Planowane w GPR działania związane z rozwojem usług społecznych oraz wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pozostają zatem spójne z kierunkami określonymi w uchwale i nie wymagają jej modyfikacji.
W związku z powyższym należy stwierdzić, że realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa nie wymaga zmiany Uchwały nr XXIX/282/2021 Rady Miejskiej w Bytowie w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bytów.
Zakres działań rewitalizacyjnych:

- nie ingeruje w kryteria dochodowe ani zasady pierwszeństwa najmu,
- nie zmienia trybu przydzielania lokali,
- jest zgodny z przepisami dotyczącymi dostosowania lokali do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- pozostaje spójny z możliwością przeznaczania lokali na realizację zadań społecznych.

Przedsięwzięcia GPR mają charakter inwestycyjny, modernizacyjny i społeczny, natomiast uchwała ma charakter regulacyjny – oba dokumenty funkcjonują komplementarnie i nie pozostają ze sobą w sprzeczności.

11. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3

Zgodnie z zapisami art. 7 ust. 3 Ustawy zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się, uwzględniając funkcję Komitetu oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Rada Miejska w Bytowie uchwałą nr ……. z dnia …… określiła w/w zasady. Zapisy niniejszego Programu nie skutkują koniecznością wprowadzenia zmian w powyższej uchwale.

12. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania

Na obszarze rewitalizacji nie zostaje ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy.

13. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

13.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan ogólny gminy stanowi podstawowy dokument określający politykę przestrzenną gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego jej obszaru. Dokument ten wyznacza ramy kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy poprzez określenie stref planistycznych, zasad zagospodarowania terenów oraz gminnych standardów urbanistycznych. W momencie opracowywania przedmiotowego Programu Plan ogólny gminy Bytów był w fazie opracowywania – w związku z powyższym w niniejszym rozdziale odniesiono się do dostępnej wersji projektu Planu.

Analiza zapisów planu ogólnego gminy Bytów, w tym części tekstowej oraz graficznej uzasadnienia planu, wskazuje, że przedsięwzięcia przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji są zgodne z przyjętą w nim polityką przestrzenną oraz mieszczą się w ramach dopuszczalnych sposobów zagospodarowania terenów wskazanych w planie.

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w Programie koncentrują się przede wszystkim na poprawie jakości przestrzeni publicznych, rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej, aktywizacji mieszkańców, a także modernizacji i adaptacji istniejących obiektów oraz zagospodarowaniu terenów publicznych. Charakter tych przedsięwzięć jest w przeważającej mierze modernizacyjny, adaptacyjny lub społeczny, a ich realizacja odbywać się będzie w ramach istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie powodują zmiany podstawowego przeznaczenia terenów ani nie wprowadzają nowych funkcji sprzecznych z ustaleniami planu ogólnego. Działania te wpisują się w przewidziane w planie ogólnym kierunki rozwoju terenów przeznaczonych pod funkcje mieszkaniowe, usługowe, społeczne oraz przestrzenie publiczne, które stanowią podstawę funkcjonowania obszarów miejskich objętych rewitalizacją.

Jednocześnie cele Gminnego Programu Rewitalizacji, obejmujące w szczególności wzmacnianie spójności społecznej, poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz podniesienie standardu infrastruktury i zabudowy, pozostają spójne z kierunkami rozwoju przestrzennego określonymi w planie ogólnym gminy Bytów. Realizacja Programu przyczynia się do wzmacniania funkcji społecznych, usługowych i mieszkaniowych w istniejącej strukturze miasta, co jest zgodne z założeniami polityki przestrzennej gminy.

Ponadto planowane działania rewitalizacyjne mają charakter uzupełniający wobec ustaleń planu ogólnego i stanowią instrument realizacji polityki rozwoju gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym i gospodarczym. Program rewitalizacji nie wprowadza rozwiązań, które wymagałyby zmiany ustaleń planu ogólnego, w szczególności w zakresie przeznaczenia terenów, zasad zagospodarowania przestrzennego czy gminnych standardów urbanistycznych.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że realizacja przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Bytów nie wymaga dokonania zmian w planie ogólnym gminy Bytów, a ustalenia tego dokumentu tworzą spójne ramy przestrzenne dla prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Jednocześnie szczegółowa zgodność poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych z ustaleniami dokumentów planistycznych będzie weryfikowana na etapie przygotowania i

realizacji konkretnych inwestycji, w szczególności w procedurach planistycznych oraz administracyjnych związanych z uzyskaniem wymaganych decyzji i pozwoleń.

13.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

Obszar objęty Programem znajduje się w zasięgu 2 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. „Kwiatowa" – przyjętego Uchwałą nr XLV/419/2022 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. „Kwiatowa"
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytowa – uchwalonego Uchwałą nr LVIII/501/2023 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytowa.

Analiza ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała, że przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne z przeznaczeniem terenów oraz zasadami zagospodarowania przestrzennego określonymi w tych dokumentach planistycznych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują przede wszystkim działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych, modernizacją i adaptacją istniejących obiektów, rozwojem infrastruktury społecznej i kulturalnej oraz aktywizacją społeczną mieszkańców. W znacznej części są to działania realizowane w istniejącej strukturze zabudowy miejskiej oraz w przestrzeniach publicznych, które nie powodują zmiany podstawowego przeznaczenia terenów określonego w obowiązujących planach miejscowych.

Zakres planowanych działań wpisuje się w funkcje terenów przewidziane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w szczególności w zakresie terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej, usług publicznych oraz przestrzeni publicznych i terenów zieleni. Planowane przedsięwzięcia mają charakter uzupełniający wobec istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i służą podniesieniu jakości zagospodarowania przestrzeni oraz poprawie warunków życia mieszkańców.

Realizacja przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji nie wymaga zmiany ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące plany miejscowe stwarzają możliwość wykonania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na ich podstawie oraz w oparciu o przepisy prawa budowlanego zostanie przygotowana dokumentacja budowlana o szczegółowych rozwiązaniach dla indywidualnych zamierzeń inwestycyjnych.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Gminny Program Rewitalizacji gminy Bytów jest zgodny z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar rewitalizacji i jego realizacja nie wymaga wprowadzania zmian w tych dokumentach planistycznych.

Planowane działania rewitalizacyjne przyczyniają się również do realizacji zasad ładu przestrzennego określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przedsięwzięcia przewidziane w Programie obejmują w szczególności

działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych, uporządkowaniem zagospodarowania terenów oraz podniesieniem standardu istniejącej zabudowy i infrastruktury. Tym samym realizacja Programu sprzyja kształtowaniu estetycznej, funkcjonalnej i dostępnej przestrzeni miejskiej, zgodnie z kierunkami zagospodarowania i zasadami kształtowania przestrzeni publicznych określonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja niniejszego Programu nie będzie wymagała uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13.3. Miejscowy plan rewitalizacji

Nie ustala się konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Załączniki

W załączeniu przedstawiono Załącznik nr 1 do Programu - załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali 1:5000. Załącznik zawiera lokalizację podstawowych oraz pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i został przegotowany w oparciu o następujące założenia:

a. załącznik zawiera dane dotyczące lokalizacji przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym,
b. w załączniku zawarto informacje o przedsięwzięciach, co do których w Programie została wskazana ich lokalizacja – tym samym nie ujęto lokalizacji przedsięwzięć, których dokładny zakres i umiejscowienie zostaną ustalone na późniejszym etapie,
c. w przypadku przedsięwzięć mających charakter obszarowy, zaznaczono przybliżony obszar ich realizacji,
d. w przypadku przedsięwzięć umiejscowionych w kilku lokalizacjach, wskazano każdą z lokalizacji.

Załącznik nr 1
do Gminnego Programu Rewitalizacji Bytowa 2024 - 2034
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych obszaru rewitalizacji

Legenda

skala 1 : 5000

- granice działek ewidencyjnych
- budynki
- granica obszaru rewitalizacji
- granice jednostek urbanistycznych
- **Boruja** nazwy jednostek urbanistycznych
- podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
- pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
- 1 numer przedsięwzięcia
- obszar objęty przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (innymi niż punktowe)